

*Ymyriadau ariannol Covid-19 Llywodraeth
Cymru: Dadansoddiad terfynol o ddata
gweinyddol ac arolwg buddiolwyr*

Mai 2024

Crynodeb	3
1. Cyflwyniad a chyd-destun	8
2. Canfyddiadau a dadansoddiad hydredol Ton 3	13
3. Canfyddiadau a dadansoddiad hydredol Ton 4	35
4. Sut y performiodd buddiolwyr BBaCh o gymharu â chwmnïau eraill yng Nghymru?	56
5. Casgliadau cyffredinol	67
Atodiad 1:	72
Trosolwg o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru	

Ysgrifennwyd yr adroddiad hwn gan Mark Lang, Max Munday, Annette Roberts a Neil Roche o Uned Ymchwil Economi Cymru yn Ysgol Busnes Caerdydd fel rhan o gydweithrediad ymchwil Dirnad Economi Cymru. Cynhaliwyd yr arolwg buddiolwyr a adroddwyd yn Adran 2 a 3 gan ORS/Wavehill. Rydym yn ddiolchgar i Kester Holmes ac Alys Thomas am ddarparu canfyddiadau'r arolwg ar gyfer y dadansoddiad hwn.

Mark Lang, Max Munday, Annette Roberts a Neil Roche
Uned Ymchwil Economi Cymru, Ysgol Busnes Caerdydd
mundaymc@cf.ac.uk

Am wybodaeth bellach neu i gyflwyno adborth a chynigion ymchwil,
e-bostiwrch: DirnadEconomi@banccdatblygu.cymru

Mae'r SYG wedi cynghori ar gynhyrchu'r adroddiad hwn ond nid yw'n gyfrifol am y safbwyntiau na'r ystadegau a gyflwynir ac nid yw wedi dilysu'r cynnwys

Dirnad Economi Cymru Cyfyngedig, Uned J Pentref Busnes Iâl, Ellice Way, Wrecsam, Cymru, LL13 7YL, 11001584.

Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru gydag enwau gan gynnwys y llythrennau cyntaf BDC. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo llwyr i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Banc Datblygu Cymru ccc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwch nad yw Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu felly. Mae hyn yn golygu nad yw'r un o'r endidau grŵp yn gallu derbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Gellir gweld siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc yn fan hyn banccdatblygu.cymru.

Mae Uned Ymchwil Economi Cymru yn Ysgol Busnes Caerdydd wedi bod yn cydweithio â Banc Datblygu Cymru a Llywodraeth Cymru (Busnes Cymru) i archwilio effaith ymyriadau ariannol Covid-19 yng Nghymru. Dyma'r pedwerydd adroddiad a'r olaf mewn rhaglen ymchwil hirdymor.

Nod yr ymchwil oedd:

- Archwilio effaith ymyriadau ariannol Covid-19 ar fusnesau gan Lywodraeth Cymru.
- Archwilio sut y gweithiodd yr arian a ddosbarthwyd yng Nghymru gyda mentrau ledled y DU fel y Cynllun Cadw Swyddi Covid (Ffyrlo) i ddiogelu gweithgarwch economaidd yng Nghymru.
- Darparu crynodeb lefel gros o ganlyniadau'r ymyriadau a ddewiswyd.
- Archwilio effeithiau'r achosion o Covid-19 ar weithgarwch busnes a deall effaith cymorth ariannol wrth liniaru effeithiau.
- Archwilio gwytnwch tymor hwy y cwmnïau a'r sefydliadau hynny a lwyddodd i gael cymorth grant neu fenthyciad o gymharu â'r boblogaeth ehangach o gwmnïau a sefydliadau yn economi Cymru.
- Darparu rywfaint o ddadansoddi gwrthffeithiol, trwy gymharu canlyniadau ymatebwyr â'r hyn a ddigwyddodd o ran gweithgaredd BBaCh, gwerthiannau a chyflogaeth yn economïau'r DU a Chymru.

Cyhoeddwyd yr adroddiad cyntaf yng nghyfansoddiad Dirnad Economi Cymru ym mis Rhagfyr 2020 ac roedd yn cynnwys dadansoddiad data gweinyddol cychwynnol o gamau CCE 1 a 2, CBBCC, a'r cynllun Grantiau Ardrethi Annomestig¹. Roedd ail a thrydydd adroddiad Dirnad Economi Cymru yn cynnwys dadansoddiad data gweinyddol o gamau diweddarach yr CCE, yn ogystal â dadansoddiad

o ddata arolwg a gafwyd gan fusnesau a sefydliadau a oedd yn fuddiolwyr cymorth ariannol Llywodraeth Cymru.²

Targedodd yr arolwg cyntaf, Ton 1, fuddiolwyr cymorth ariannol yn ystod 2020 ac i mewn i ddechrau 2021. Cwblhawyd yr arolwg yn chwarter olaf 2021. Canolbwyntiwyd ar fuddiolwyr cynlluniau cymorth grant Camau 1 a 2 CCE COVID-19, CBBCC, a CGDB. Cynhaliwyd yr ail arolwg, Ton 2, yn ystod y cyfnod rhwng mis Chwefror a mis Mai 2022, ac roedd yn ymwneud â buddiolwyr cynlluniau cymorth grant Camau 3-8 CCE. Er bod gwahaniaethau yn nodweddion ymatebwyr arolwg Ton 1 a 2, a natur yr ymyriadau, gellir dod i rai casgliadau cyffredinol o ganlyniadau'r ddau arolwg cyntaf:

- Cadarnhaodd y canfyddiadau fod cymorth Llywodraeth Cymru wedi bod yn gyflenwad pwysig i gynlluniau Llywodraeth y DU.
- Nododd y ddau arolwg enghreifftiau o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgarwch mwy rhagweithiol ac arloesol.
- Darparodd yr arolygon dystiolaeth o anghenion busnes sylfaenol yn y ceisiadau am gyllid. Dywedodd bron i 60% o'r ymatebwyr yng Ngham 1, a 44% o'r ymatebwyr yng Ngham 2, fod eu holl gyflogaeth mewn perygl ar adeg eu ceisiadau am gyllid.
- Datgelodd yr arolygon hefyd ddechreuad adferiad parhaus ymhlith rhai o'r buddiolwyr. Canfu arolwg Ton 1 fod dros draean yr ymatebwyr yn disgwyl i niferoedd uwch gael eu cyflogi yn ystod y flwyddyn ariannol ddilynol (gan godi i 44% yng Ngham 2).

Nodau arolwg Tonnau 3 a 4 oedd gwneud gwait dilynol ar ymatebwyr i Donnau 1 a 2 yn y drefn honno. Cynhaliwyd Arolwg Ton 3 yn ystod mis Medi a mis Hydref 2022 a chynhaliwyd Ton 4 yn ystod Ebrill a Mai 2023.

¹ https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-10/EIW%20bespoke%20report%20on%20Covid-19%20interventions_CYM.pdf

² https://developmentbank.wales/sites/default/files/2023-01/EIW%20Bespoke%20Report%20Jan2023%20Covid-19%20intervention_CY.pdf

³ https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-10/EIW%20Bespoke%20Report%202022%20Covid-19%20intervention_WELSH%20v3.pdf

Uchafbwyntiau Ton 3

Roedd 762 o ymatebwyr i'r arolwg yn Nhon 1 a ymatebodd hefyd yn Nhon 3. Amcangyfrifir bod 64.2% o'r rhai a gwblhawyd yn gwmnïau y gwyddys eu bod yn gwmnïau micro, gyda 8.4% yn BBaChau³, a llai nag 1% yn y garfan maint mawr. Roedd y gyfran helaeth o ymgeiswyr llwyddiannus yn gweithredu neu wedi'u lleoli'n bennaf yng Nghymru.

Adroddodd bron i 94% o'r sefydliadau eu bod yn masnachu wrth ateb yr arolwg (ffigurau cymaradwy o Don 1 a 2 oedd 95% a 97% yn y drefn honno). Roedd dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o Don 1 i Don 3 yn dangos gostyngiad o 1.8 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd, o 95.4% yn Nhon 1 i 93.6% yn Nhon 3.

Dywedodd tua 44% o ymatebwyr eu bod wedi addasu gwasanaethau presennol i ddiwallu anghenion cleientiaid/buddiolwyr. Datgelodd tua 31.8% o ymatebwyr eu bod wedi datblygu gwasanaethau neu gynhyrchion newydd. Roedd ymatebwyr CBBC yn tueddu i fod wedi bod yn fwy rhagweithiol o ran ymateb (hy addasu gwasanaethau cyfredol, datblygu gwasanaethau neu gynnyrch newydd, marchnata ar-lein, datblygu e-fasnach a ffyrdd eraill y mae'r busnes wedi datblygu). Wrth gymharu'r data hydredol o Don 1 a Thon 3 ar gyfer ffyrdd newydd yr oedd busnesau wedi addasu i heriau parhaus, bu gostyngiad o 9.9 pwynt canran yn y nifer o fusnesau a oedd yn addasu gwasanaethau presennol i gwrdd â chleientiaid/buddiolwyr.

Datgelwyd mai cynnydd mewn costau oedd y brif her i fusnesau yn y 12 mis cyn yr arolwg, gyda 94.4% yn yr arolwg yn nodi eu bod yn cytuno'n gryf, neu'n tueddu i gytuno. Nodwyd materion cadwyn gyflenwi fel her gan 71.6% o ymatebwyr, tra datgelodd 60.3% o ymatebwyr fod cadw a recriwtio staff wedi bod yn broblem.

Cynyddodd cyfanswm nifer gweithwyr y sefydliadau a ymatebodd o 8,341 ar adeg arolwg Ton 1, i 8,554 ar adeg Ton 3. Dywedodd 20.1% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd fod cyflogaeth yn uwch ar adeg arolwg Ton 3 o'i gymharu â pan wnaethant gwblhau arolwg Ton 1 flwyddyn ynghynt. Gofynnodd yr arolwg i ymatebwyr ragweld rhagolygon cyflogaeth ar gyfer y 12 mis ar ôl yr arolwg: dywedodd 23.2% y byddai ganddynt fwy o weithwyr (llai na chanlyniad Ton 1 ar 35.0%, a chanlyniad Ton 2 ar 44.1%).

Roedd buddiolwyr a ymatebodd yn fwyaf tebygol o nodi mai ffactorau allweddol a effeithiodd ar drosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2022, oedd pwysau parhaus y coronafeirws (COVID-19) (58.6%), pwysau chwyddiannol eraill (ar wahân i gyflogau) (56.1%), a phwysau oherwydd chwyddiant cyflogau (29.9%).

Bu gostyngiad o 34.0 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a nododd fod pandemig y Coronafeirws wedi effeithio ar drosiant rhwng Ton 1 a Thon 3, a chwymp o 2.0 pwynt canran yn y busnesau a nododd fod anawsterau'n ymwneud â thrawsnewid yr UE wedi effeithio ar drosiant dros yr un cyfnod (er bod hynny yr effaith olaf hon yn dod o sylfaen lawer is yng Ngham 1 ar 17.7%, o gymharu â 94.7% a soniodd am y pandemig Coronafeirws yng Ngham 1).

³ Ac eithrio cwmnïau maint micro.

Ceisiodd yr arolwg hwn archwilio sut y newidiodd trosiant o gymharu â'r hyn y byddai ymatebwyr fel arfer wedi'i ddisgwyl ar gyfer eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Dywedodd bron i chwarter (23.3%) y buddiolwyr a ymatebodd nad oedd hyn wedi effeithio ar eu trosiant. Dywedodd un rhan o bump o'r ymatebwyr (20.4%) fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o'i gymharu â disgwyliadau, tra nododd cyfran debyg (20.3%) fod eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o'i gymharu â disgwyliadau. Datgelodd y dadansoddiad hydredol ostyngiad o 16.6 pwynt canran, a 21.4 pwynt canran, yng nghyfrif y busnesau o Gam 1 i Gam 3 a welodd drosiant yn gostwng 20-50% a thros 50% yn y drefn honno.

Dywedodd dros dri chwarter yr ymatebwyr (76.7%) eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, wedi cynhyrchu elw neu warged. Yn ôl cynllun buddiolwyr, derbynwyr CBBCC oedd fwyaf tebygol o fod wedi adrodd elw yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf. Datgelodd y gymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf gynnydd calonogol o 11.5 pwynt canran o Don 1 i Don 3 yn y cyfrif o fusnesau yn nodi elw.

Uchafbwyntiau Ton 4

Roedd 737 o ymatebwyr i'r arolwg yn Nhon 2 a ymatebodd hefyd yn Nhon 4. Amcangyfrifir bod 75.0% o'r rhai a gwblhawyd yn gwmnïau y gwyddys eu bod yn gwmnïau micro (neu nano), gyda 23.4% yn fach, 0.8% yn ganolig, a 0.8% yn fawr. Roedd y gyfran helaeth o ymgeiswyr llwyddiannus yn gweithredu neu wedi'u lleoli'n bennaf yng Nghymru (uwch na 96%).

Fe wnaeth bron i 95% o'r sefydliadau adrodd eu bod yn masnachu wrth ateb yr arolwg (ffigurau cymaradwy o Donau 1, 2 a 3 blaenorol oedd 95%, 97%, a 94% yn y drefn honno). Dim ond 0.7% o'r busnesau a nododd eu bod wedi rhoi'r gorau i fasnachu dros dro a dywedodd 4.7% eu bod wedi cau'n barhaol. Ymhlith y cwmnïau hynny a gafodd eu cau'n barhaol roedd 62% yn credu bod y cymorth a ddarparwyd wedi helpu eu busnesau i oroesi am 6 mis neu fwy nag a fyddai wedi bod yn wir fel arall.

Datgelwyd mai cynnydd mewn costau oedd y brif her i fusnesau yn y 12 mis cyn arolwg Ton 4. Nodwyd cadw a recriwtio staff fel her i 67.0% o fuddiolwyr a ymatebodd, tra bod 66.3% wedi profi heriau o ran materion cadwyn gyflenwi.

Cynyddodd cyfanswm gweithwyr y sefydliadau a ymatebodd o 9,536 ar adeg arolwg Ton 2 i 10,208 ar adeg arolwg Ton 4. Dywedodd 16.9% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd fod cyflogaeth yn uwch ar adeg arolwg Ton 4 o'i gymharu â phan wnaethant gwblhau arolwg Ton 2. Datgelodd dadansoddiad hydredol o nifer y gweithwyr (o gymharu busnesau yng Ngham 2 a Chylch 4) ostyngiad o 5.4 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a oedd yn adrodd am fwy o weithwyr nawr nag a oedd flwyddyn yn ôl. Lle'r oedd niferoedd staff wedi gostwng o gymharu ag arolwg Ton 2, y prif resymau a roddwyd oedd bod eu busnes wedi crebachu/amgylchedd masnachu caletach (55.5%); materion recriwtio/cadw cyffredinol yn eu diwydiant (46.3%); a phwysau chwyddiant ar wahân i gyflogau (46.2%). Gofynnodd yr arolwg i ymatebwyr ragweld rhagolygon cyflogaeth ar gyfer y 12 mis ar ôl yr arolwg: roedd 23.2% yn rhagweld y byddai ganddynt nifer uwch o weithwyr ymhen blwyddyn - llai na chanlyniad Ton 1 ar 35.0%, a chanlyniad Ton 2 ar 44.1%, ond yr un gyfran a nodwyd yn Nhon 3 o'r arolwg.

Roedd y dadansoddiad hydredol yn cymharu Ton 2 a Thon 4 yn dangos gostyngiad o 18.1 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a nododd ddisgwyliad o niferoedd uwch o weithwyr ymhen blwyddyn, a chynnydd o 13.3 pwynt canran mewn busnesau a oedd yn rhagweld yr un nifer o weithwyr ymhen blwyddyn..

Roedd ymatebwyr yn fwyaf tebygol o nodi mai'r ffactorau allweddol a oedd yn effeithio ar trosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023, oedd pwysau chwyddiant eraill (ar wahân i gyflogau) (76.4%), pwysau oherwydd chwyddiant cyflog (52.7%), a llai o alw/gostyngiad yn y galw am nwyddau neu gwasanaethau (43.9%).

Archwiliodd arolwg Ton 4 i ba raddau yr oedd trosiant wedi newid o gymharu â'r hyn y byddai

ymatebwyr fel arfer wedi'i ddisgwyl, yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Dywedodd un o bob pump (20.1%) o fuddiolwyr a ymatebodd nad oedd hyn wedi effeithio ar eu trosiant. Dywedodd bron i chwarter yr ymatebwyr (23.6%) fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o gymharu â disgwyliadau, a nododd cyfran debyg (24.1%) fod eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o gymharu â disgwyliadau.

Dywedodd dwy ran o dair o'r ymatebwyr (66.4%) eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, wedi cynhyrchu elw neu warged. Datgelodd y gymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf gynnydd o 5.1 pwynt canran o Don 2 i Don 4 yng nghyfrif y busnesau a nododd elw.

Ystyriaethau gwrthffeithiol

Mae'n rhaid rhoi ystyriaeth lefel uchel o berfformiad a chynnydd cymharol buddiolwyr CCE mewn cyd-destun ar yr hyn a ddigwyddodd i fusnesau Cymru yn gyffredinol rhwng 2019 Ch4 (cyn y pandemig) ac yna diwedd 2022 Ch3 yn achos dadansoddiad Ton 3, ac yna 2019Ch4 i 2023Ch2 yn achos dadansoddiad Ton 4.

Datgelodd Ton 3 a gynhaliwyd ym mis Medi-Hydref 2022 fod 94% o fuddiolwyr grant a benthyciad yn dal i fasnachu (fffigurau cymaradwy o Don 1 sef 95%). Dangoswyd bod hon yn gyfradd oroesi ychydig yn gryfach nag a welwyd ar draws busnesau Cymru. Er enghraifft, yn seiliedig ar ddata IDBR, roedd marwolaethau busnesau Cymru fel canran o'r holl fentrau gweithredol tua 10%-11% dros y cyfnod 2020-2022 ond gyda rhywfaint o amrywiad sectoraidd.

Cynyddodd cyfanswm gweithwyr y sefydliadau a ymatebodd 2.6%, ond gyda chynnydd o 2.9% mewn cyflogaeth amser llawn. Canfuwyd bod cynnal cyflogaeth yn ymatebwyr Ton 1 a 3 yn galonogol yng ngoleuni tueddiadau cyffredinol mewn cyflogaeth yng Nghymru a'r DU o'r Arolwg o'r Llafurlu. Daethpwyd i gasgliadau tebyg mewn perthynas ag ymatebwyr Ton 2 a 4.

Canfu'r adroddiad, o ran newidiadau mewn trosiant ymatebwyr, fod canfyddiadau Ton 3 yn adlewyrchu'n eithaf agos yr hyn a ddigwyddodd mewn nifer fwy o BBaChau Cymreig a nodwyd ar gronfa ddata FAME dros y cyfnod cyfan rhwng 2019-20 a 2021-22. Fodd bynnag, o ran proffidioldeb roedd yn ymddangos bod ymatebwyr Ton 3 a 4 wedi gwneud yn well na sampl a nodwyd o BBaChau Cymreig o gronfa ddata FAME dros y cyfnod hwn.

Casgliadau cyffredinol

Roedd gan yr ymyriadau cymorth ariannol a arweiniwyd gan Lywodraeth Cymru i fusnesau a oedd ar gael yn ystod y pandemig fanteision pwysig i fusnesau ledled Cymru o ran diogelu cyflogaeth. Yn gyffredinol, roedd y cymorth a oedd ar gael yn ddaearyddol eang ac o fudd i amrywiaeth o fathau a meintiau busnes. Canfu'r rhaglen ymchwil fod y cymorth a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru, yn enwedig drwy elfennau o'r Gronfa Cadernid Economaidd (CCE), wedi cael effeithiau mesuradwy o ran diogelu a chefnogi cyflogaeth yn rhai o'r diwydiannau yr effeithiwyd arnynt waethaf yng Nghymru.

Mae'r rhaglen ymchwil hon wedi dangos bod y mwyafrif llethol o'r busnesau a oedd yn ei derbyn yn credu bod cynlluniau a arweinir gan Gymru yn rhan bwysig o'r cymorth busnes cyffredinol sydd ar gael, a bod y cynlluniau hyn yn gweithio'n dda wrth fynd i'r afael â'u hanghenion busnes unigol. Mae'n bwysig nodi hefyd bod cynlluniau cymorth a arweinir gan Gymru wedi bod yn hynod lwyddiannus wrth dargedu busnesau sy'n eiddo i Gymru neu sydd wedi'u lleoli yng Nghymru yn bennaf. Roedd yn ymddangos bod y cynlluniau cymorth a oedd ar gael yn cael mwy o effaith na diogelu cyflogaeth bresennol yn unig. Dywedodd llawer o fusnesau a gafodd gymorth lefelau uwch o gyflogaeth ar ôl derbyn y cyllid.

Un rheswm posibl dros y cynnydd mewn cyflogaeth, neu o leiaf sy'n cael ei chynnal, mewn rhai busnesau sy'n eu derbyn yw eu defnydd penodol o'r cyllid sydd ar gael. Er ei bod yn sicr yn wir bod cyfran sylweddol o'r cyllid wedi'i ddefnyddio i sicrhau hylifedd busnesau

derbynwyr yn ystod y pandemig, dywedodd llawer o fusnesau eu bod wedi defnyddio'r cyllid i arloesi a gyda phrosesau a chynhyrchion wedi newid yn barhaol o ganlyniad. Mae tystiolaeth hefyd fod y rhai a oedd yn derbyn benthyciadau yn benodol (yn hytrach na grantiau) hyd yn oed yn fwy arloesol wrth addasu a buddsoddi er budd busnes tymor hwy.

Roedd graddfa a chyflymder yr ymyriadau dan arweiniad Cymru a gyflwynwyd, yn enwedig yn ystod camau cychwynnol y pandemig, yn dangos yn glir y gall Llywodraeth ddatganoledig ymateb yn gyflym ac yn effeithiol ym maes rheolaeth economaidd pan fo angen.

Mae'r dull gweithredu a ddefnyddiwyd yn ystod y pandemig wedi dangos y gall ymyrraeth economaidd fwy rhagweithiol sicrhau budd economaidd sylweddol a pharhaus. Mae tystiolaeth yr arolwg yn dangos nad oedd gostyngiadau cyflogaeth yn cyfateb i ddifrifoldeb y gostyngiadau mewn allbwn a adroddwyd gan fuddiolwyr. Yn wir, mae tystiolaeth o adferiad parhaus ymhlith buddiolwyr cyllid Llywodraeth Cymru.

Mae data arolwg wedi dangos bod cymorth dan arweiniad Cymru yn gyflenwad pwysig i gynlluniau Llywodraeth y DU, gan ddarparu cymorth ychwanegol a mwy amrywiol na'r hyn a gynigir o dan y Cynllun Cadw Swyddi a arweinir gan y DU neu SEISS, a bu'n gweithio ar y cyd â chyllid arall o'r sector preifat a chyhoeddus i cyflawni canlyniadau cyflogaeth a datblygiad.

1.1 Cyflwyniad a nodau ymchwil

Mae Uned Ymchwil Economi Cymru yn Ysgol Busnes Caerdydd wedi bod yn cydweithio â Banc Datblygu Cymru a Llywodraeth Cymru (Busnes Cymru) i archwilio effaith ymyriadau ariannol Covid-19 ar fusnesau yng Nghymru. Dyma'r pedwerydd adroddiad a'r olaf mewn rhaglen ymchwil hirdymor.

Yn gynnar yn 2020 ymatebodd Llywodraeth Cymru i bandemig Covid-19 gydag amrywiaeth o ymatebion penodol i gefnogi busnesau yng Nghymru, ac i ategu'r cymorth a ddarparwyd gan Lywodraeth y DU. Gan ymateb i'r amgylchiadau a yrrir gan argyfwng, a'i effaith uniongyrchol ar fusnesau yng Nghymru, datblygodd Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid ei phecynnau cymorth cyllid busnes cychwynnol o fewn cyfnod o bedwar i bum mis yn ystod 2020. Parhaodd ymyriadau Llywodraeth Cymru y tu hwnt i hyn ymateb cychwynnol i gefnogi busnesau drwy'r Camau cloi amrywiol a chyda rhai cynlluniau yn targedu sectorau penodol (gweler Ffigur 1.1). Daeth y cynllun terfynol i ben ym mis Chwefror 2022.

Mae'r ymchwil wedi ceisio gwerthuso effeithiolrwydd y pecynnau cyllid busnes sy'n gysylltiedig â Covid-19 wrth gefnogi busnesau yng Nghymru. Roedd camau cynharach y rhaglen ymchwil hefyd yn ceisio helpu i lywio'r gwaith o gynllunio a gweithredu'r pecynnau cymorth diweddarach. I grynhoi, nodau'r ymchwil fu:

- Archwilio effaith ymyriadau ariannol Covid-19 ar fusnesau gan Lywodraeth Cymru.
- Archwilio sut mae'r arian a ddefnyddir yng Nghymru wedi cydweithio â mentrau ledled y DU fel y Cynllun Cadw Swyddi Covid (Ffyrlo) i ddiogelu gweithgarwch economaidd yng Nghymru.

- Darparu crynodeb lefel gros o ganlyniadau'r ymyriadau a ddewiswyd.
- Archwilio effeithiau'r achosion o Covid-19 ar weithgarwch busnes a deall effaith cymorth ariannol wrth liniaru effeithiau.
- Archwilio gwytnwch tymor hwy y cwmnïau a'r sefydliadau hynny a lwyddodd i gael cymorth grant neu fenthyciad o gymharu â'r boblogaeth ehangach o gwmnïau a sefydliadau yn economi Cymru.
- Darparu dadansoddiad gwrthffeithiol, trwy gymharu canlyniadau ymatebwyr â'r hyn a ddigwyddodd o ran gweithgaredd BBaCh, gwerthiannau a chyflogaeth yn economïau'r DU a Chymru; a thrwy gymharu nifer yr ymatebwyr sy'n dal i fasnachu â'r hyn sydd wedi digwydd ym mhoblogaeth BBaChau Cymru.

Mae'r ymchwil wedi amlygu anawsterau gwerthuso ymyriadau. Mae gwahaniaethu rhwng effeithiau uniongyrchol y cynlluniau cymorth amrywiol wedi bod yn arbennig o gymhleth. At hynny, mae arwahanu'r ystod o wahanol bwysau ar gyllid busnes yn ystod y cyfnod hwn wedi ychwanegu at y cymhlethdod. Fel y nodwyd mewn adroddiadau blaenorol, roedd rhywfaint o arwydd bod economi'r DU yn symud tuag at arafu cyn y pandemig, ac roedd ymddangosiad mwy o fanylion am drefniadau ar ôl Brexit hefyd yn dechrau cael effaith negyddol ar hyder busnesau. Yn yr un modd, mae hefyd wedi bod yn heriol ystyried effeithiau tymor hwy y cymorth sydd ar gael oherwydd y pandemig, tra hefyd yn nodi effeithiau grymoedd economaidd mwy diweddar y DU a byd-eang megis pwysau chwyddiant, yr argyfwng costau byw, a thensiynau a gwrthdaro daearyddol-wleidyddol ehangach.

1.2 Crynodeb o ymyriadau rhaglen

Mae pum prif ymyriad cyllid busnes a arweinir gan Gymru wedi'u hystyried fel rhan o'r rhaglen ymchwil, gan gynnwys: y Gronfa Cadernid Economaidd (camau 1-8); Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru (CBBCC); Cynllun Grantiau Ardrethi Annomestig Covid-19; y Gronfa Fusnes Cyfyngiadau Trethi Annomestig;

a'r Grant Dechrau Busnes (GDB). Mae Ffigur 1.1 yn cynnwys crynodeb o bob cynllun, y cyfnod y cafodd ei weinyddu ynddo, a'r cymorth sydd ar gael i fusnesau. Mae rhagor o fanylion am bob un o'r cynlluniau hyn wedi'u darparu yn y tri adroddiad blaenorol.⁴

Ffigur 1.1:

Crynodeb o Gynlluniau Cymorth Cyllid Busnes Covid-19 dan Arweiniad Cymru

Teitl y Cynllun (Dyddiad gweithredu)	Crynodeb o'r Cynllun a'r Pecyn Cymorth.
Cronfa Cadernid Economaidd (CCE) (Ebrill 2020 - Chwefror 2022)	<ul style="list-style-type: none"> • Cam 1 (Ebrill 2020): Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru a gyflawnwyd gan Fanc Datblygu Cymru (benthyciadau rhwng £5k a £250k ar gyfraddau llog ffafriol), a chynllun grant. • Cam 2 (Mehafin-Gorffennaf 2020): Microfusnesau cymwys hyd at £10k, busnesau bach a chanolig hyd at £100k, a busnesau mawr hyd at £690k o gymorth. • Cam 3 - Grantiau Datblygu Busnes (Hydref-Tachwedd 2020) • Cam 3 - Cronfa Cloi'r Trethi Annomestig Cenedlaethol (Hydref-Tachwedd 2020) • CCE Cam 4 - Cronfa Sector Penodol (Ionawr-Chwefror 2021) • CCE Cam 5 - Cronfa Sector Penodol (Ton 2) (Mawrth 2021) • Cam 6 CCE (Mai-Mehafin 2021): Pecyn cymorth nad yw'n benodol i'r sector. • Cam 7 CCE (Gorffennaf-Awst 2021): Cefnogaeth bellach nad yw'n benodol i'r sector. • Cam 8 CCE - Cyfyngiadau'r Nadolig a'r Flwyddyn Newydd (Rhagfyr 2021-Chwefror 2022).
Cynllun Grant Ardrethi Annomestig (AAn) Covid-19 (Ebrill 2020 - Mehafin 2020)	Sicrhawyd bod grant o £25,000 ar gael i fusnesau Twristiaeth Manwerthu a lletygarwch (TMLI) sy'n meddiannu eiddo â gwerth ardrethol rhwng £12,001 a £51,000. Roedd grant o £10,000 hefyd ar gael i fusnesau sy'n gymwys ar gyfer rhyddhad ardrethi busnesau bach yng Nghymru gyda gwerth ardrethol o £12,000 neu lai.
Cronfa Fusnes Cyfyngiadau Trethi Annomestig (Rhagfyr 2020 - Mawrth 2021; ymestyn ymhellach o fis Mawrth 2021)	Grantiau ar gyfer busnesau TMLI (nad ydynt yn hanfodol) i gwmpasu'r cyfnod rhwng Rhagfyr 2020 a Mawrth 2021 (wedi'i ymestyn yn ddiweddarach). Sicrhawyd bod grant penodol o £2,000 ar gael i gefnogi busnesau nad oeddent wedi'u cynnwys ar y gofrestr ardrethi annomestig ac a oedd â throsiant o lai na £50k.
Cynllun Grant Dechrau Busnes (CGDB) (Mehafin 2020 - Medi 2020)	Darparodd cynllun Grant Dechrau Busnes o'r Newydd £5m gymorth i'r rhai a oedd wedi sefydlu eu busnesau ar ôl 31 Mawrth 2019, sef pwynt terfyn Cynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth Llywodraeth y DU y gallent fod wedi bod yn gymwys i wneud cais iddo fel arall, drwy ddarparu grant o £2,500.

⁴ Mae tri adroddiad Covid-19 blaenorol Dirnad Economi Cymru ar gael yn:

<https://developmentbank.wales/cy/gwasanaethau-erail/dirnad-economi-cymru>

1.3 Adrodd hyd yma a phrif ganfyddiadau arolwg Tonnau 1 a 2

Er mwyn bodloni nodau'r ymchwil, mae'r gyfres o adroddiadau Dirnad Economi Cymru wedi cynnwys dadansoddiad o ddata gweinyddol yn ymwneud â'r cynlluniau a nodir yn Ffigur 1.1, yn ogystal â gwybodaeth arolwg benodol sy'n deillio o gwmnïau a sefydliadau buddiolwyr.

Daeth y data gweinyddol o System Cyfrifon Busnes (SCB) Llywodraeth Cymru, a oedd yn cynnwys gwybodaeth o ffurflenni cais CCE. Roedd gwybodaeth hefyd ar gael gan Fanc Datblygu Cymru ac awdurdodau lleol Cymru ynghylch yr ymyriadau perthnasol a amlinellwyd yn Ffigur 1.1.

Mae dadansoddi data gweinyddol wedi bod yn ddefnyddiol wrth ddatblygu dealltwriaeth o raddfa a chwmpas ymyriadau. Er enghraifft, gan gynnwys dosbarthiad y cyllid grant a benthyciad yn ôl maint, sector a lleoliad cwmni. Yn ogystal, mae'r data hwn wedi galluogi rhywfaint o ddisgrifiad o effeithiau o ran swyddi a ddiogelir gan yr ymyriadau. Yr adroddiad cyntaf yn Dirnad Economi Cymru Cyhoeddwyd cyfres ym mis Rhagfyr 2020 ac roedd yn cynnwys dadansoddiad data gweinyddol cychwynnol o gamau CCE 1 a 2, CBBCC, a'r grantiau Ardrethi Annomestig.⁵

Roedd ail a thrydydd adroddiad Dirnad Economi Cymru yn cynnwys dadansoddiad data gweinyddol o gamau diweddarach yr CCE, yn ogystal â dadansoddiad o ddata arolwg (Tonnau 1 a 2) yn deillio o fusnesau a sefydliadau a oedd yn fuddiolwyr cymorth ariannol Llywodraeth Cymru.⁶ Mae pob un o'r arolygon buddiolwyr wedi'u cynnal gan Wavehill /ORS,

gyda chwestiynau'r arolwg wedi'u cynllunio gan grŵp llywio a oedd yn cynnwys staff Uned Ymchwil Economi Cymru, Banc Datblygu Cymru, Llywodraeth Cymru a Wavehill /ORS. Mae data arolygon wedi bod yn hollbwysig i gael gwybodaeth fanylach yn ymwneud â gweithgarwch cwmnïau buddiolwyr, ac effeithiau a chanlyniadau'r ymyriadau.

Targedodd yr arolwg cyntaf, Ton 1, fuddiolwyr cymorth ariannol yn ystod 2020 ac i mewn i ddechrau 2021. Cwblhawyd yr arolwg yn chwarter olaf 2021. Roedd yr arolwg hwn yn canolbwyntio ar fuddiolwyr grant Camau 1 a 2 CCE COVID-19 cynlluniau cymorth, CBBCC, a CGDB. Cynhaliwyd yr ail arolwg, Ton 2, yn ystod y cyfnod rhwng mis Chwefror a mis Mai 2022, ac roedd yn ymwneud â buddiolwyr cynlluniau cymorth grant Camau 3-8 CCE.

Archwiliodd pob arolwg nodweddion allweddol y cwmnïau buddiolwyr, er enghraifft o ran maint a sector busnes, yn ogystal â'u gweithgareddau masnachu. Roedd cwestiynau'r arolwg hefyd yn ymwneud â chymorth arall a oedd yn cael ei ddefnyddio gan y busnesau, megis Cynllun Cadw Swyddi (Ffyrlo) Llywodraeth y DU, neu orddrafftiau banc. Roedd yr arolygon hefyd yn ceisio sefydlu graddau'r angen busnes am gymorth, a sut y defnyddiwyd yr arian hwn o fewn y busnesau, yn ogystal ag i ba raddau yr oedd cyflogaeth wedi'i diogelu gan ymyriadau Llywodraeth Cymru. Ceir dadansoddiad llawn o ganfyddiadau arolwg Tonnau 1 a 2 yn yr adroddiadau blaenorol, gyda chrynodeb o ganlyniadau cymharol dethol yn Ffigur 1.2.

⁵ https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-09/EIW%20bespoke%20report%20on%20Covid-19%20interventions_ENG.pdf

⁶ https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-09/EIW%20Bespoke%20Report%202022%20Covid-19%20intervention_ENGLISH-v4.pdf and <https://developmentbank.wales/cy/node/1360>

Ffigur 1.2:

Cymhariaeth o arolygon Ton 1 a 2, canfyddiadau dethol

Canfyddiadau	Ton 2 (% o ymatebwyr, n=1,669)	Ton 1 (% o ymatebwyr, n=1,757)
Cyfansoddiad sectoraidd; llety a gwasanaethau bwyd	38%	7%
Allforio yn y 12 mis diwethaf	5%	10%
Yn dal i fasnachu	97%	95%
Datblygu gwasanaethau/cynhyrchion newydd trwy gymorth CCE	46%	55%
Arian CCE a ddefnyddir i gefnogi arloesedd	11%	13%
Ceisiadau gorddrafft banc i gefnogi busnes	9%	5%
Wedi derbyn cefnogaeth Cynllun Swyddi Ffyrlo	86%	77%
Cymorth Llywodraeth Cymru i ddiogelu cyflogaeth	92%	89%
Gweddol/bodlon iawn gyda'r broses ymgeisio	87%	89%
Pob swydd mewn perygl ar adeg y cais	44%	58%
Rhagolygon cyflogaeth cadarnhaol am y 12 mis nesaf	44%	35%

Ffynhonnell: <https://banccatblygu.cymru/covid-19-ymyriadau-ariannol-llywodraeth-cymru-lonawr-23> (t.4)

Er bod gwahaniaethau yn nodweddion ymatebwyr arolwg Ton 1 a 2, a natur yr ymyriadau, gellir dod i rai casgliadau cyffredinol o ganlyniadau'r ddau arolwg cyntaf:

- Cadarnhaodd canfyddiadau'r arolwg fod cymorth Llywodraeth Cymru wedi bod yn rhan gyflenwol bwysig i gynlluniau Llywodraeth y DU, yn enwedig y cynllun cadw swyddi (ffyrlo), ym maes diogelu cyflogaeth. Roedd mwyafrif y cwmnïau buddiolwyr yn dal i fasnachu ar yr adeg y cwblhawyd yr arolygon.
- Nododd y ddau arolwg enghreifftiau o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgarwch mwy rhagweithiol ac arloesol. Roedd rhai busnesau bach a chanolig wedi gweld prosesau a chynhyrchion yn newid yn barhaol yn dilyn pandemig Covid-19.
- Darparodd yr arolygon dystiolaeth o anghenion busnes sylfaenol ceisiadau am gyllid. Dywedodd bron i 60 % o'r ymatebwyr yn Nhon 1, a 44% o'r ymatebwyr yn Nhon 2, fod eu holl gyflogaeth mewn perygl ar adeg eu ceisiadau am gyllid.
- Datgelodd yr arolygon hefyd ddechreuadau adferiad parhaus ymhlith rhai o'r buddiolwyr. Canfu arolwg Ton 1 fod dros draean yr ymatebwyr yn disgwyl i niferoedd uwch gael eu cyflogi yn ystod y flwyddyn ariannol ddilynol (gan godi i 44% yn Nhon 2).

1.4 Ymchwil hydredol Ton 3 a Thon 4

Wrth ddadansoddi'r arolwg darparodd Rhannau 1 a 2 gipolwg gwerthfawr o'r cwmnïau buddiolwyr a'r effeithiau sy'n ymwneud â defnyddio arian Llywodraeth Cymru. Nodau arolygon Tonau 3 a 4 oedd gwneud gwaith dilynol ar y sefydliadau buddiolwyr hynny a oedd wedi ymateb i Don 1 a 2. Darparodd ail arolygu'r sefydliadau hyn giplun wedi'i ddiweddarau o weithgarwch ac effeithiau. Fodd bynnag, yn bwysicach fyth, hwylusodd y dull hwn ddadansoddiad hydredol. Darparodd yr arolygon ddata hanfodol i olrhain gweithgareddau sefydliadau buddiolwyr ac, yn benodol, effeithiau parhaus yr ymyriadau ariannol.

Cynhaliwyd arolwg Ton 3 yn ystod mis Medi a mis Hydref 2022, ac roedd yn cynnwys holiadur dilynol gydag ymatebwyr Ton 1. Nod yr arolwg hwn oedd olrhain datblygiadau yn y cwmnïau a ymatebodd a oedd wedi bod yn fuddiolwyr CCE 1 a 2, CBBCC, a CGDB. Cynhaliwyd Arolwg Ton 4 yn ystod Ebrill a Mai 2023, ac roedd yn cynnwys holiadur dilynol gyda sefydliadau a ymatebodd yn Nhon 2 a oedd wedi bod yn fuddiolwyr Camau 3-8 CCE.

Defnyddiwyd y data a gafwyd o'r pedwar arolwg i ddarparu dadansoddiad o'r newidiadau yn y buddiolwyr a ymatebodd. Mae canlyniadau'r

newid yn darparu dangosyddion pwysig o effeithiau a disgwyliadau ymhlith ymatebwyr yr arolwg dros amser ac, felly, yn helpu i bennu effeithiolrwydd yr ymyriadau ariannol i gefnogi busnesau a sefydliadau yng Nghymru yn ystod a thu hwnt i gyfnod Covid-19.

Rhai o'r prif themâu a archwiliwyd drwy ddadansoddiad Ton 3 yw 4 arolwg oedd:

- Statws masnachu busnes a newid ers yr arolwg blaenorol.
- Ffyrdd newydd yr oedd y busnes wedi addasu i heriau a newidiadau ers yr arolwg blaenorol.
- Y prif heriau busnes yn ystod y flwyddyn flaenorol a newid ers yr arolwg blaenorol.
- Statws cyflogaeth y cwmni a ymatebodd a newid ers yr arolwg blaenorol.
- Disgwyliadau cyflogaeth ar gyfer y flwyddyn ddilynol.
- Statws gwerthiant yr atebydd.
- Ffactorau allweddol sy'n effeithio ar drosiant busnes a gwerthiant a newid ers yr arolwg blaenorol.
- Y statws elw a'r newid ers yr arolwg blaenorol.

1.5 Strwythur yr adroddiad hwn

Mae gweddill yr adroddiad hwn wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

Mae Adran 2 yn canolbwyntio ar ganlyniadau arolwg hydredol Ton 3. Mae'r arolwg hwn yn cwmpasu buddiolwyr y Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd, Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru, a chamau 1 a 2 y Gronfa Cadernid Economaidd.

Mae Adran 3 yn canolbwyntio ar ganlyniadau arolwg hydredol Ton 4. Mae'r arolwg hwn yn cwmpasu buddiolwyr Camau 3-8 y Gronfa Cadernid Economaidd.

Mae Adran 4 yn darparu rhywfaint o ddadansoddi gwrthffeithiol a chyd-destunol. Mae'r adran hon

yn ystyried canlyniadau cyflogaeth a gwerthiant; cymhariaeth o ganlyniadau ymatebwyr â'r hyn a ddigwyddodd o ran gwerthiannau BBaChau a chyflogaeth yn economi Cymru; a chymhariaeth o nifer yr ymatebwyr sy'n dal i fasnachu â'r hyn sydd wedi digwydd ym mhoblogaeth ehangach BBaChau Cymru.

Mae Adran 5 yn amlinellu casgliadau cyffredinol y prosiect ymchwil, gan gynnwys rhai o brif ganlyniadau ac effeithiau'r ymyriadau; ystyried a oedd ymyriadau dan arweiniad llywodraeth Cymru yn gweithio'n dda ochr yn ochr â chynlluniau'r DU; ac roedd rhai'n awgrymu gwersi polisi a allai ddeillio o ymateb Llywodraeth Cymru i'r pandemig.

2.1 Rhagymadrodd

Mae'r adran hon o'r adroddiad yn canolbwyntio ar ganlyniadau arolwg Wavehill /ORS o fuddiolwyr, Ton 3 hydredol. Mae'r arolwg yn cwmpasu buddiolwyr Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd (CGDB), Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru (CBBCC), Ton 1 Cronfa Cadernid Economaidd (CCE1) a Cham 2 Cronfa Cadernid Economaidd (CCE 2).

Roedd 762 o ymatebwyr i'r arolwg yng Ngham 1 a ymatebodd hefyd yng Ngham 3. Mae canfyddiadau'r arolwg wedi'u pwysoli yn cael eu hadrodd ar gyfer canlyniadau Ton 3 (fel bod canlyniadau gwirioneddol yn cael eu pwysoli i gynrychioli'r ffrâm sampl sylfaenol). Gwahodwyd yr holl ymatebwyr a gymerodd ran yng Ngham 1 (CGDB, CBBCC, CCE1-2) i gymryd rhan yng Ngham 3. Cyfrifwyd y prif

bwysau i adlewyrchu proffil cyffredinol y busnesau a oedd yn gymwys ar gyfer Ton 1 a gafodd un neu fwy o'r rheini mathau o gyllid. Felly mae defnyddio'r pwysau hwn yn caniatáu amcangyfrifon/canlyniadau sy'n berthnasol i'r boblogaeth gyfan honno.

Yn ogystal, drwy gydol yr adran hon, cyflwynir canlyniadau hydredol sy'n archwilio newidiadau rhwng canlyniadau Ton 1 a Thon 3. Yma, nid yw'r dadansoddiad wedi'i bwysoli gan iddo gael ei gynnal ar yr un ymatebwyr/mentrau a holwyd yn Nhonnau 1 a 3 o'r arolwg ac mae adroddwyd yn nhermau newidiadau pwynt canran rhwng Ton 1 a Thon 3.

Cynhaliwyd Ton 3 o arolwg Wavehill /ORS rhwng 1 Medi 2022 a 19 Hydref 2022.

2.2. Ymatebion arolwg fesul cynllun a sector

Mae Ffigur 2.1 yn dangos nifer yr ymatebion arolwg i'r cynlluniau ariannu a gawsant. Cwblhawyd cyfanswm o 820 mewn perthynas â derbynwyr CGDB, CBBCC, CCE1 ac CCE2. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi nad yw hyn yn cyfateb i 820 o fusnesau unigol, gan fod rhai ymatebwyr wedi cael grantiau o dan ychydig o wahanol gynlluniau. Cyfanswm y mentrau unigryw a gynrychiolwyd

gan yr 820 o gwmnïau cyflawn oedd 762. Amcangyfrifir bod 64.2% o'r cwmnïau a gwblhawyd yn gwmnïau y gwyddys eu bod yn ficro-gwmnïau, gyda 8.4% yn BBaChau⁷, a 0.1% yn gwmnïau mawr. Dosbarthwyd dros chwarter (27.3%) yr ymatebion fel rhai anhysbys o ran maint eu gweithwyr busnes.

Ffigur 2.1

Ffrâm ymateb Ton 3 hydredol

Cronfa	Ceisiadau	Ymatebion arolwg	Cyfradd cwblhau
CGDB	200	67	34%
CBBCC	381	118	31%
CCE1	500	282	56%
CCE2	801	353	44%
Cyfanswm	1,882	820	44%

⁷ Ac eithrio cwmnïau maint micro.

Mae Ffigur 2.2 yn dangos nifer y mentrau fesul sector diwydiant eang. Roedd bron i hanner y mentrau a arolygwyd (47.2%) naill ai

mewn gwasanaethau ariannol a busnes, neu wasanaethau eraill.

Ffigur 2.2

Nifer y mentrau fesul Sector, arolwg buddiolwyr Ton 3

Sector	Nifer y mentrau	%
Cynradd	9	1.2
Gweithgynhyrchu	56	7.4
Cyfleustodau a rheoli gwastraff	9	1.2
Adeiladu	104	13.7
Cyfanwerthu a manwerthu	81	10.7
Cludiant	28	3.7
Gwasanaethau llety a bwyd	60	7.9
Cyfathrebu a TGCh	53	7
Gwasanaethau ariannol a busnes	223	29.4
Gwasanaethau eraill	135	17.8
I gyd	758	100

Nodyn 1: Roedd y sector yn anhysbys ar gyfer 4 o'r ymatebion.

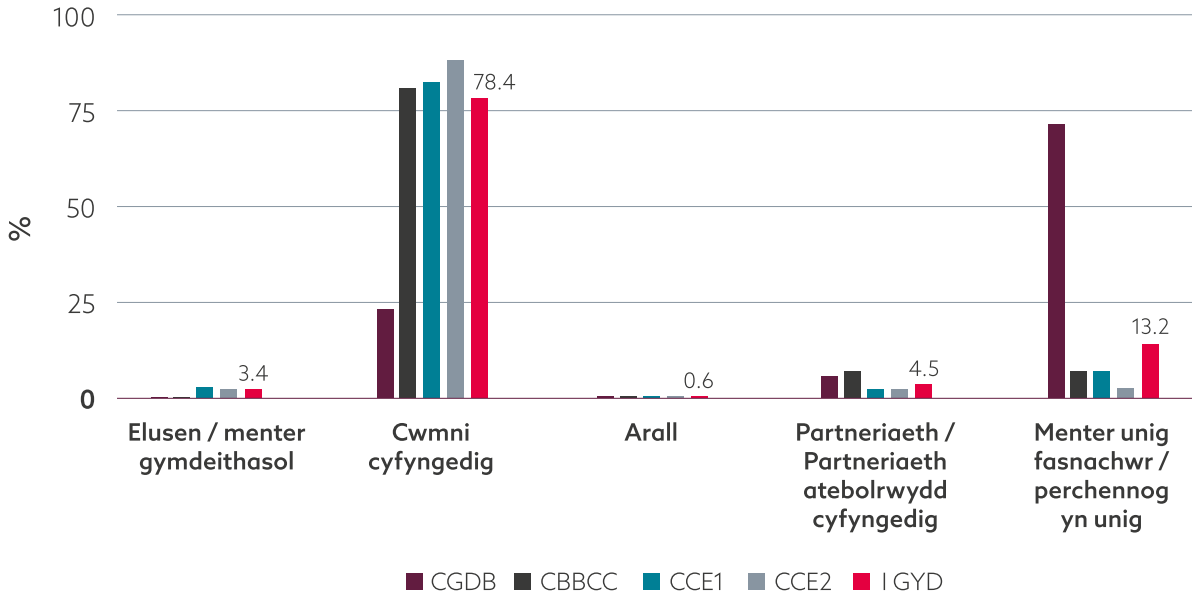
2.3. Sefydliad math o fuddiolwr, oedran a sector

Roedd y rhan fwyaf o fuddiolwyr a ymatebodd (78.4%) yn gwmnïau cyfyngedig, wedi'u dilyn gan fasnachwr unigol neu fentrau perchennog yn unig (13.2%), a phartneriaeth/partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig (4.5%). Fel y dangosir yn Ffigur 2.3, roedd 3.4% pellach gan fentrau elusennol neu gymdeithasol. Ychydig o amrywiad a welwyd yn nosbarthiad yr ymatebwyr ar draws cynlluniau ariannu ac

eithrio niferoedd mawr o fasnachwyr unigol neu fentrau perchennog-yn-unig yn ennill CGDB (70.2%). O gymharu â chynlluniau eraill, roedd gan CCE2 y gyfran uchaf o ymgeiswyr llwyddiannus a oedd yn gwmnïau cyfyngedig (89.9%) a'r ganran isaf o bartneriaethau/partneriaethau atebolrwydd cyfyngedig (3.2%) a mentrau masnachwr unigol/perchennog yn unig (hefyd 3.2%).

Ffigur 2.3

Math o sefydliad fesul cynllun buddiolwr Ton 3 (n=752)

Nodyn 2: Mae menter wedi'i chynnwys yma ym mhob un o'r ffrydiau ariannu y llwyddodd i gael mynediad iddynt. Yna byddai cwmni sy'n cael cymorth CCE1 ac CCE2, er enghraifft, yn cael ei gynnwys ddwywaith yn y dadansoddiad.

Nodyn 3: Mae "Popeth" yn cynnwys CGDB, CBBCC, CCE1 ac CCE2.

Er na ddangosir hyn mewn ffigur ar wahân, roedd y gyfran helaeth o ymgeiswyr llwyddiannus yn gweithredu neu wedi'u lleoli'n bennaf yng Nghymru. Ym mhob achos ar draws y cynlluniau CGDB, CBBCC, CCE1 ac CCE2 roedd hyn yn uwch na 94%. Ar draws yr holl gynlluniau a gwmpesir gan yr arolwg dim ond 3.4% o'r buddiolwyr a ymatebodd a ddatgelodd nad Cymru oedd eu prif sylfaen gweithrediadau.

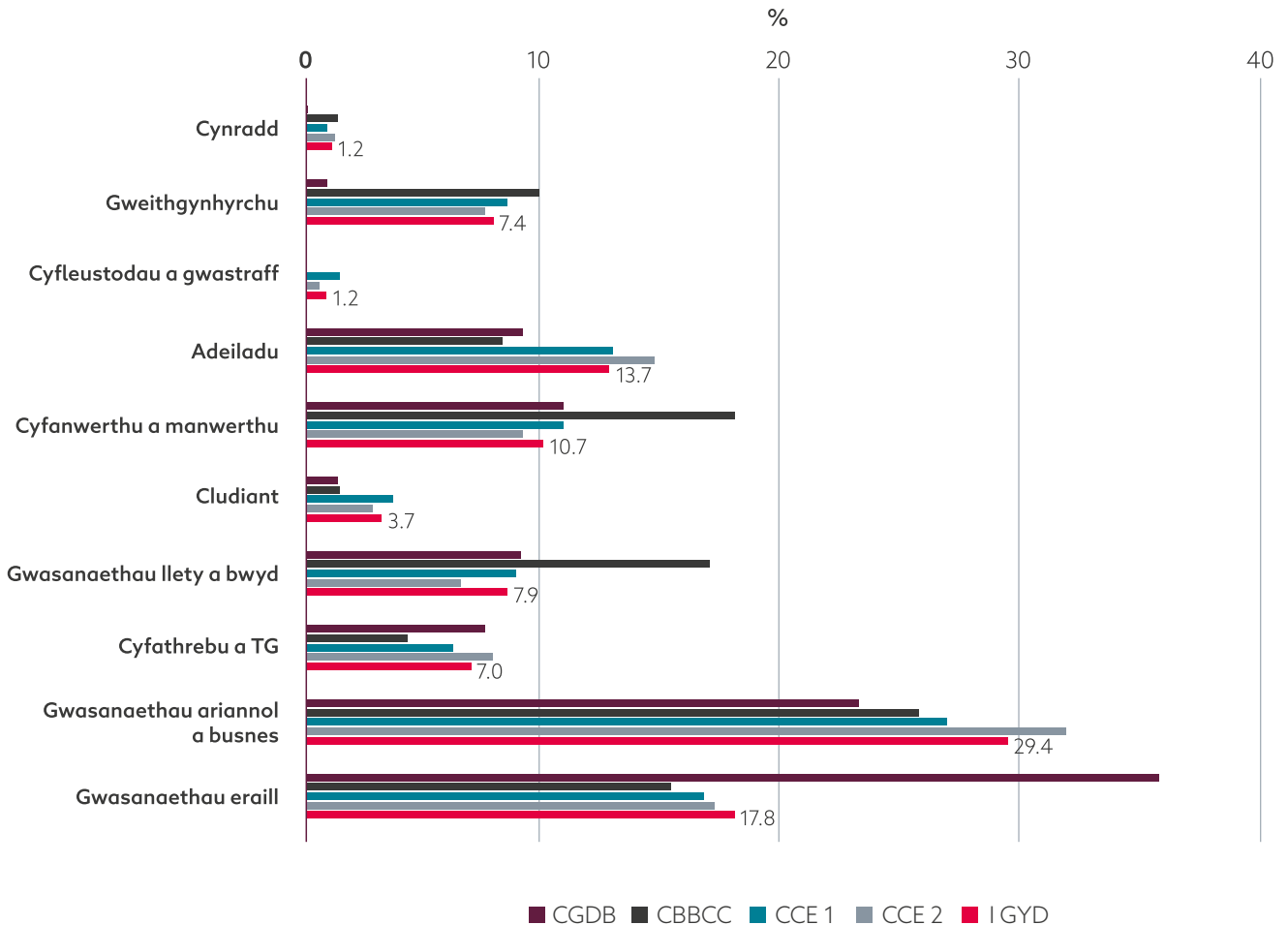
Mae Ffigur 2.4 yn dangos dosbarthiad y buddiolwyr a ymatebodd fesul sector. Roedd y sector gwasanaethau ariannol a busnes yn cyfrif am 29.4% o'r holl sefydliadau, gyda'r ganran yn y sector hwn mor uchel â 31.7% ar

gyfer derbynwyr CCE2. Dengys Ffigur 2.4 fod y sector gwasanaethau Arall yn cyfrif am 17.8% o fuddiolwyr a ymatebodd, roedd 7.4% o'r sector gweithgynhyrchu, a 13.7% o'r sector Adeiladu.

Roedd rhywfaint o amrywiad rhwng cynlluniau ariannu: ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i GCBGC, roedd cyfrannau ychydig yn uwch o sefydliadau o'r Gwasanaethau Gweithgynhyrchu, Cyfanwerthu a manwerthu, a Llety a gwasanaethau bwyd. Roedd ychydig dros ddau o bob pump o fuddiolwyr a ymatebodd i GCBGC (44.9%) yn un o'r sectorau hyn. Roedd cyfran gymharol fawr o fuddiolwyr a ymatebodd CGDB yn y sector Gwasanaethau Eraill (35.9%).

Ffigur 2.4

Prif sector o fuddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg Ton 3 (n=758)

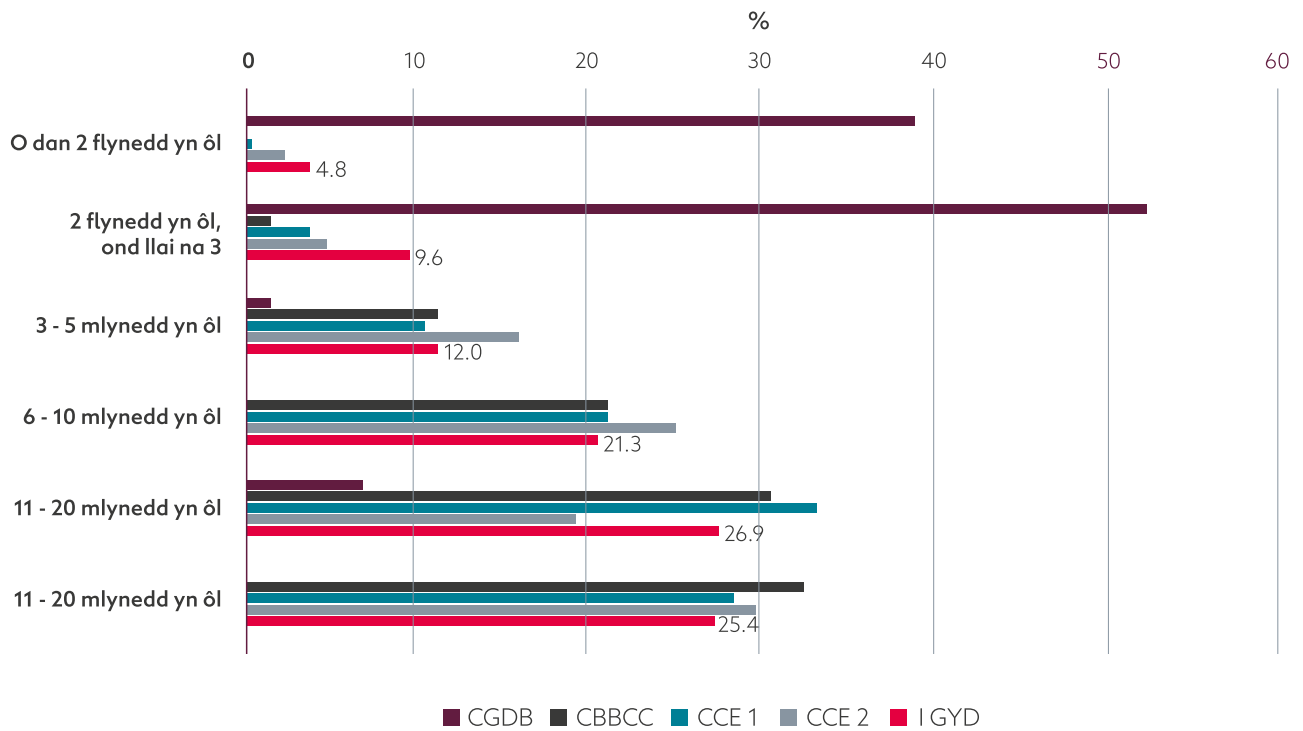

Mae Ffigur 2.5 yn dangos oedran y sefydliadau buddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg. Roedd llai na 5% o'r sefydliadau a ymatebodd o dan ddwy flwydd oed ar adeg yr arolwg, o gymharu â 25.4% o'r sefydliadau a ymatebodd a oedd dros

20 oed. Fel y gellid disgwyl, roedd ymatebwyr CGDB yn fwy tebygol o fod wedi'u sefydlu 2 flynedd neu lai yn ôl, tra bod ymatebwyr GCBGC yn fwy tebygol o fod yn sefydliadau sefydledig hŷn.

Ffigur 2.5

Oed sefydliadol buddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg Ton 3 (n=757)

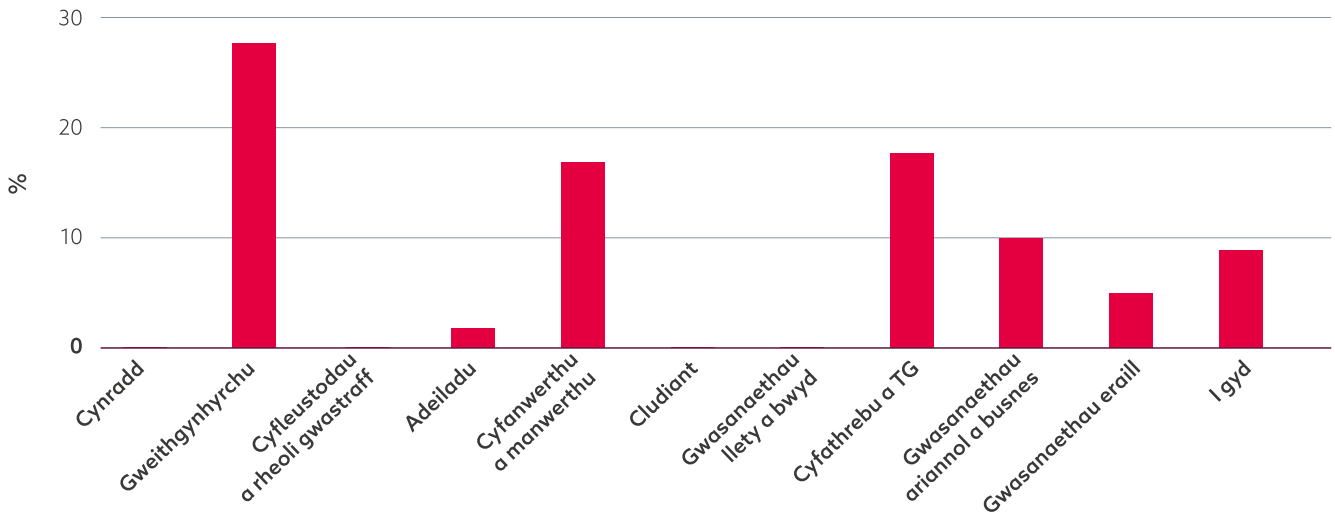
Roedd cefnogi allforwyr yn un o amcanion cynlluniau CCE. Gofynnwyd i ymatebwyr a oeddent wedi allforio yn ystod y 12 mis diwethaf. Dros CGDB, CBBCC, CCE1 ac CCE2, roedd 9.1% o fuddiolwyr a ymatebodd wedi allforio yn ystod y 12 mis blaenorol, gydag uchafbwynt o 14.8% yn achos buddiolwyr a ymatebodd i GCBGC.

Yn arolwg cyflawn (anhydredol) Ton 1 dywedodd 10% o'r sefydliadau a ymatebodd eu bod wedi allforio nwyddau neu wasanaethau yn y 12 mis

cyn yr arolwg. Gostyngodd y ganran hon i 4.8% ar gyfer y sefydliadau a ymatebodd Ton 2. Fodd bynnag, dylid nodi bod rhan o'r gwahaniaeth hwn yn debygol o fod oherwydd strwythur y diwydiant o'r seiliau ymatebwyr. Mae Ffigur 2.6 yn dangos, fesul diwydiant, mai sefydliadau mewn Gweithgynhyrchu, Cyfathrebu a TG, a Chyfanwerthu a manwerthu oedd yn fwy tebygol o fod wedi allforio yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Ffigur 2.6

Canran gyfartalog y buddiolwyr a ymatebodd i arolwg CGDB, CBBCC, CCE1-2 Ton 3 yn allforio yn y 12 mis blaenorol, fesul diwydiant (n=725)

Nodyn 4: Mae canlyniadau fesul sector heb eu pwysoli

2.4. Buddiolwyr sy'n masnachu ar hyn o bryd ac yna'n newid ers Ton 1

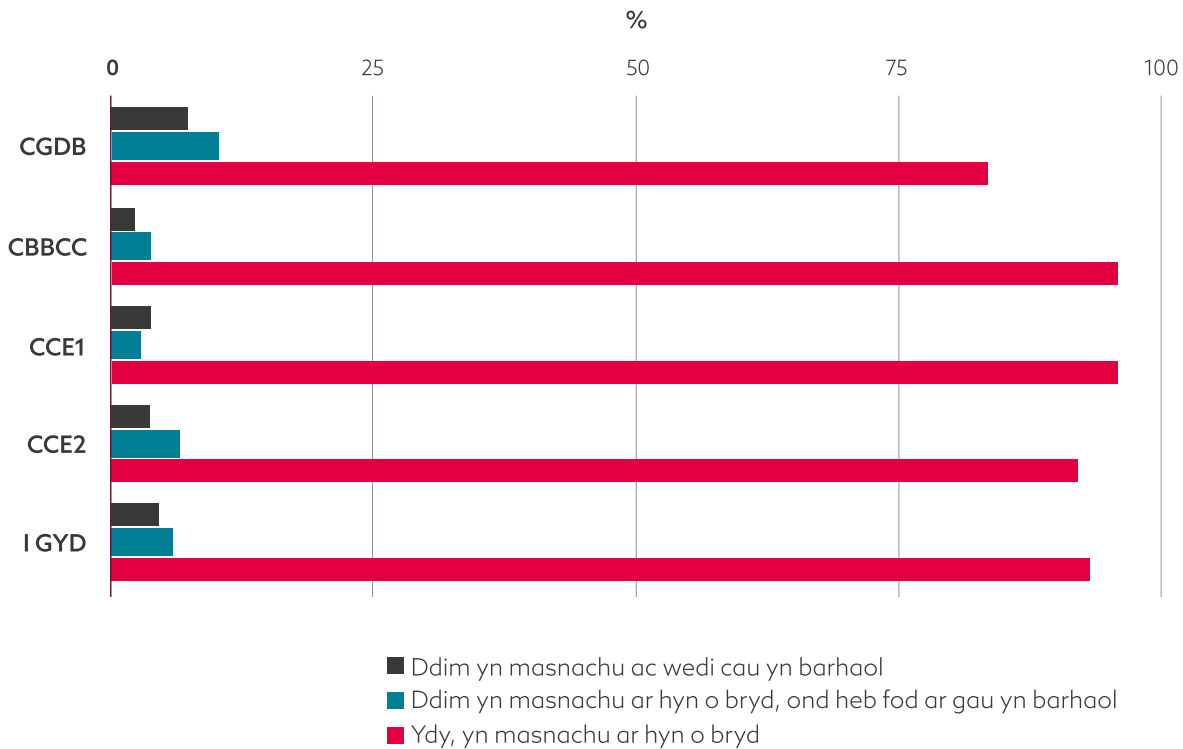
Yn ystod pandemig Covid-19 un o nodau pwysig cymorth Llywodraeth Cymru oedd cefnogi busnesau i oroesi. Gan y gallai busnesau a oedd wedi rhoi'r gorau i fasnachu, neu a oedd ar fin rhoi'r gorau i fasnachu, fod wedi bod yn llai tebygol o ymateb i'r arolwg, mae'n bosibl bod y canlyniadau yma wedi'u goramcangyfrif. Dywedodd bron i 94% o'r sefydliadau eu bod yn masnachu wrth ateb yr arolwg (ffigureau cymaradwy o Gam 1 a 2 oedd 95% a 97% yn y drefn honno).

Dim ond 3.5% o'r busnesau a nododd eu bod wedi rhoi'r gorau i fasnachu dros dro a dywedodd 2.7% eu bod wedi cau'n barhaol. Ymhlith y

cwmnïau hynny a gafodd eu cau'n barhaol roedd tua 64% yn credu bod y cymorth a ddarparwyd wedi helpu eu busnesau i oroesi am 6 mis neu fwy nag a fyddai wedi bod yn wir fel arall. Roedd y prif resymau a roddwyd gan ymatebwyr am nad oedd eu menter yn masnachu'n barhaol bellach yn cynnwys materion cyfalaf gweithio, llif arian ac ymddeoliadau. Dengys Ffigur 2.7 fod cyfran y cwmnïau a oedd yn dal i fasnachu ar adeg yr arolwg yn amrywio rhwng 82.2% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi derbyn CGDB, a 95.8% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE1.

Ffigur 2.7

Canran o fusnesau Ton 3 yn ôl statws masnachu tra'n derbyn cymorth CGDB, CBBCC, CCE1-2 (n=762)

Roedd dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o Don 1 i Don 3, a ddangosir yn Ffigur 2.8, yn dangos gostyngiad o 1.8 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd, o 95.4% y Nhon 1 i 93.6% yn Nhon 3. Mae'r newid yn roedd cyfrif y busnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd mor uchel â -9.0 pwynt canran yn achos busnesau a gafodd CGDB (o 91.0% yng Ngham 1 i 82.1% yng Ngham 3), ac mor isel â -0.7

pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE1 (97.5% yn Nhon 1, a 96.8% yng Ngham 3). Nid oedd y dadansoddiad hydredol wedi'i bwysoli gan fod cymhariaeth yn cael ei gwneud gyda'r un sampl o fusnesau o Don 1 a Thon 3. O ganlyniad, efallai y bydd gwahaniaethau bach iawn yn y canlyniadau o'r hydredol o'u cymharu â dadansoddiad cyffredinol (pwysoledig) Ton 3 yn y bennod hon.

Ffigur 2.8

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol mewn statws masnachu o Don 1 i Don 3 wrth dderbyn cefnogaeth CGDB, CBBCC, CCE 1-2 (n=762)

Statws masnachu	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Nifer ddim yn masnachu ar gau yn barhaol	3	1.7	1.4	1.7	1.6
Ddim yn masnachu ar hyn o bryd, fodd bynnag ddim ar gau yn barhaol	6	0	-0.7	0	0.2
Ydy, yn masnachu ar hyn o bryd	-9	-1.7	-0.7	-1.7	-1.8
Cyfanswm	0	0	0	0	0

Cynhaliwyd dadansoddiad hydredol ychwanegol ar ddwy garfan o fusnesau a'u statws masnachu: yn gyntaf, y rhai sy'n derbyn benthyciadau yn unig (hy CBBCC a dim grantiau CGDB, CCE1, neu CCE2); ac yn ail, busnesau a gafodd grantiau yn unig. Nifer y busnesau yn y carfannau oedd 93 a 537 yn y drefn honno. Dangosodd dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o

Don 1 i Don 3 ostyngiad o 2.4 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau "grant yn unig" sy'n masnachu ar hyn o bryd, o 94.2% yng Ngham 1 i 91.8% yng Ngham 3. Nid oedd unrhyw newid yn y busnes. y ffigur cymharol ar gyfer busnesau "benthyciad yn unig", sy'n parhau ar 97.8% sy'n masnachu ar hyn o bryd o Don 1 i Don 3.

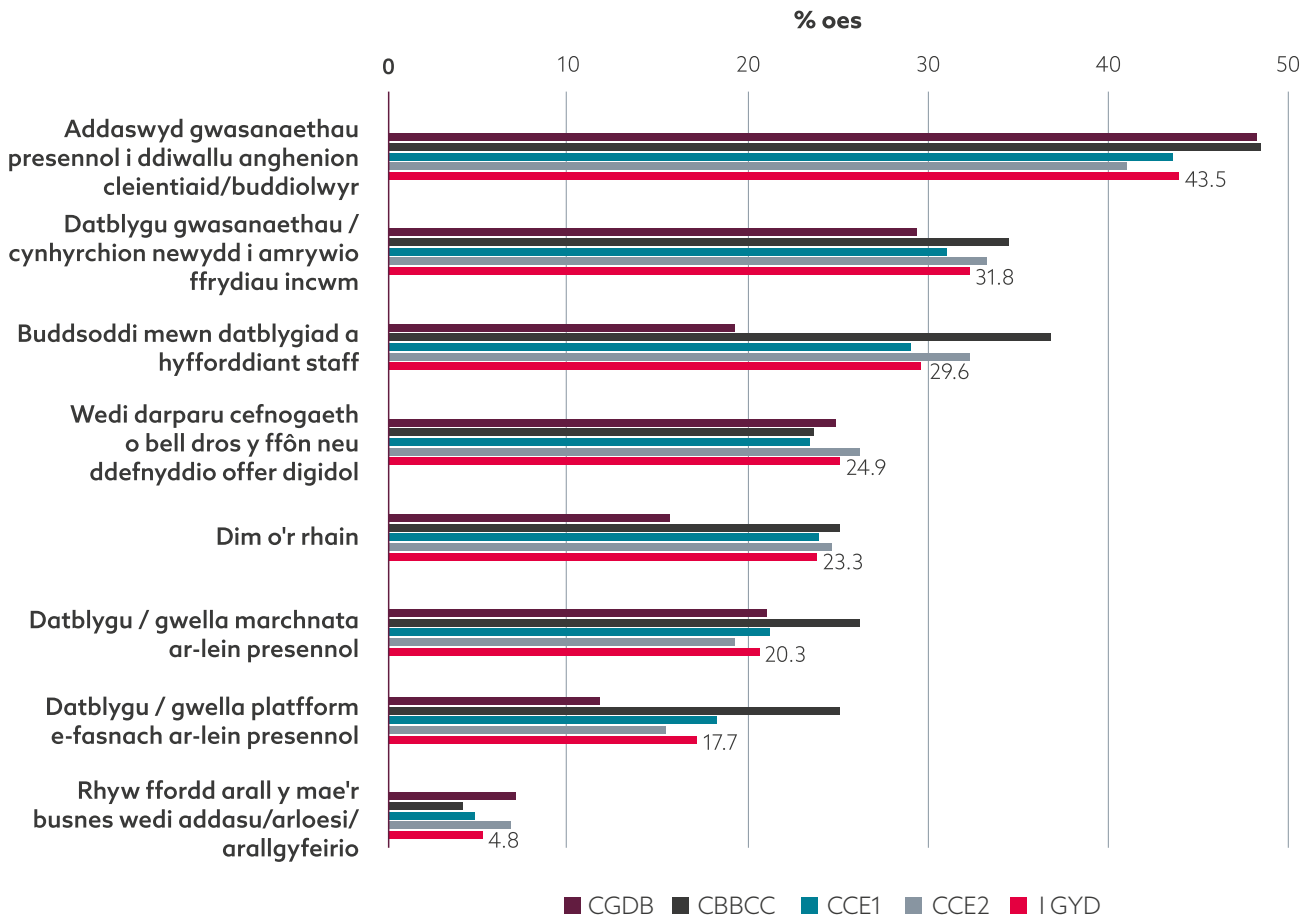
2.5 Ffyrdd newydd y mae buddiolwyr wedi addasu i heriau a newid ers Ton 1

Nod yr adran hon yw esbonio sut y defnyddiodd sefydliadau gymorth Llywodraeth Cymru i liniaru effaith pandemig Covid-19. Mae Ffigur 2.9 yn datgelu ymatebion sefydliadol i'r mesurau pandemig a chyfnodau clo. Dywedodd tua 44% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd eu bod wedi addasu gwasanaethau presennol i ddiwallu anghenion cleientiaid/buddiolwyr. Datgelodd tua 31.8% o ymatebwyr eu bod wedi datblygu gwasanaethau neu gynhyrchion newydd. Rhoddodd sefydliadau sylw hefyd i'r cyd-destun ar-lein: dywedodd 20.3% eu bod wedi datblygu

neu wella marchnata ar-lein a 17.7% wedi datblygu neu wella eu platfform e-fasnach. O gymharu ag eraill, roedd ymatebwyr CBBCC yn tueddu i fod wedi bod yn fwy rhagweithiol o ran ymateb (hy addasu gwasanaethau cyfredol, datblygu gwasanaethau neu gynnyrch newydd, marchnata ar-lein, datblygu e-fasnach a ffyrdd eraill y mae'r busnes wedi datblygu). Er enghraifft, er bod 29.6% o'r holl ymatebwyr wedi dweud eu bod wedi buddsoddi mewn datblygiad a hyfforddiant staff, y gwerth cymharol i fuddiolwyr a ymatebodd i GCBGC oedd 36.1%.

Ffigur 2.9

Ffyrdd newydd y mae busnes wedi addasu i heriau parhaus Ton 3 (n=743)

Wrth gymharu'r data hydredol o Don 1 a Thon 3 ar gyfer ffyrdd newydd yr oedd busnesau wedi addasu i heriau parhaus, bu gostyngiad o 9.9 pwynt canran yn y nifer o fusnesau a oedd yn addasu gwasanaethau presennol i ddiwallu anghenion cleientiaid/buddiolwyr. Roedd hyn mor uchel â -10.7 pwynt canran yn achos busnesau oedd yn derbyn CCE2. Datgelwyd hefyd fod gostyngiad o -8.5 pwynt canran yng nghyfrif

y busnesau a oedd yn darparu cymorth o bell dros y ffôn neu'n defnyddio offer digidol. Yma, roedd y gostyngiad mor uchel â -12.4% yn achos CBBCC. Mae'n bosibl bod y ddwy elfen hon wedi nodi cyfraddau mabwysiadu is yng Ngham 3 gan nad oeddent bellach yn ffyrdd 'newydd' yr oedd yr ymatebwyr yn addasu i heriau, ar ôl cael eu hymngorffori yn Nhon 1.

Ffigur 2.10

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol rhwng Ton 1 a Thon 3 o ffyrdd newydd y mae busnes wedi addasu i heriau parhaus (n=743)

Ffyrdd yr Addaswyd	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Datblygu gwasanaethau / cynhyrchion newydd i amrywio ffrydiau incwm	-6.9	0.6	1	-1	0.3
Datblygu / gwella platfform e-fasnach ar-lein presennol	6.7	-14	1.2	0.4	0.3
Datblygu / gwella marchnata ar-lein presennol	-4.1	-4.6	3.8	-0.2	0.6
Addasu gwasanaethau presennol i ddiwallu anghenion cleientiaid / buddiolwyr	1.5	-10.2	-10.1	-10.7	-9.9
Wedi darparu cefnogaeth o bell dros y ffôn neu gan ddefnyddio offer digidol	-5.4	-12.4	-7.4	-9.6	-8.5
Rhyw ffordd arall y mae'r busnes wedi addasu / arloesi / arallgyfeirio	4.9	-3.3	2.9	4.1	2.3
Dim o'r rhain	-13.6	4.7	-1.7	-0.2	-1

Nodyn 5: Nid oedd y cwestiwn a oedd yn gofyn a oedd busnesau wedi buddsoddi mewn datblygiad a hyfforddiant staff wedi'i gynnwys yn Nhon 1 o'r arolwg.

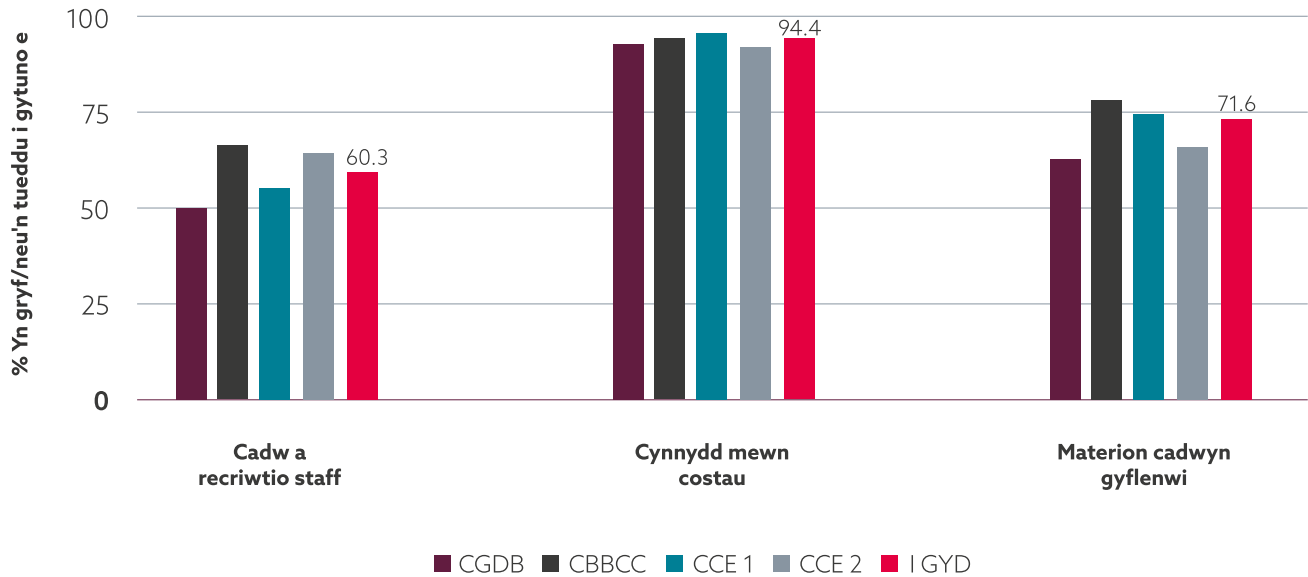
2.6 Heriau sydd wedi wynebu buddiolwyr yn ystod y flwyddyn ddiwethaf

Dengys Ffigur 2.11 y datgelwyd cynnydd mewn costau fel y brif her i fusnesau yn y 12 mis blaenorol, gyda 94.4% yn yr arolwg yn nodi eu bod yn cytuno'n gryf, neu'n tueddu i gytuno. Nodwyd materion cadwyn gyflenwi fel her gan 71.6% o fuddiolwyr a ymatebodd, tra datgelodd 60.3% o ymatebwyr fod cadw a recriwtio staff

wedi bod yn broblem. Roedd derbynwyr CBBCC yn fwyaf tebygol o nodi eu bod wedi profi heriau gyda phroblemau newid cyflenwad (78.8%), ac o ran cadw a recriwtio staff (67.9%), tra bod busnesau a oedd wedi derbyn CGDB yn lleiaf tebygol o adrodd eu bod yn wynebu unrhyw un o'r tair her a holwyd.

Ffigur 2.11

Y prif heriau yn ystod y 12 mis diwethaf Ton 3 (n=528)

2.7 Newid mewn statws cyflogaeth a disgwyliadau swydd y cwmni a ymatebodd yn Nhon 3 a newid ers Ton 1

Mae Ffigur 2.12 yn datgelu bod cyfanswm nifer gweithwyr y sefydliadau a ymatebodd wedi cynyddu o 8,341 ar adeg arolwg Ton 1, i 8,554 ar adeg arolwg Ton 3. Mae'r Ffigur hefyd yn dangos dosbarthiad cyflogaeth rhwng amser llawn, rhan-amser ac achlysurol, sy'n dangos

bod cynnydd cymedrol yn nifer y gweithwyr amser llawn a rhan-amser rhwng dwy don yr arolwg. Cofnodwyd cyfanswm o 6,772 CALI (gan gynnwys achlysurol) ar adeg Ton 1, gyda'r nifer hwn yn cynyddu i 6,890 ar adeg Ton 3.

Ffigur 2.12

Niferoedd cyflogeion ymatebwyr Ton 1 o gymharu â niferoedd cyflogeion o Don 3 (n=690)

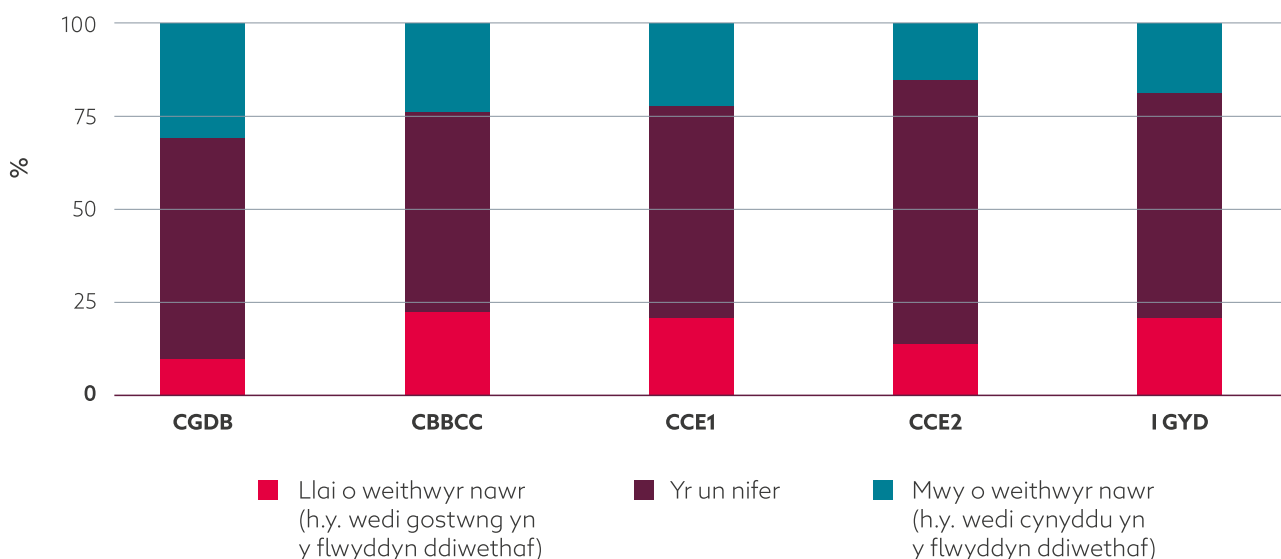
Math o weithwyr / cyflogeion	Ar y gyflogres adeg arolwg Ton 1	Ar y gyflogres adeg arolwg Ton 3
Gweithwyr llawn amser wedi'u lleoli yng Nghymru	5,371	5,528
Gweithwyr rhan amser wedi'u lleoli yng Nghymru	1,631	1,692
Gweithwyr achlysurol wedi'u lleoli yng Nghymru	1,339	1,334
Cyfanswm y gweithwyr	8,341	8,554
Gweithwyr rhan amser (cyfwerth ag amser llawn (CALI))	899	913
Gweithwyr achlysurol (cyfwerth ag amser llawn (CALI))	502	449
Cyfanswm CALI (gan gynnwys achlysurol)	6,772	6,890
Cyfanswm CALI (ac eithrio rhai achlysurol)	6,270	6,441

Mae Ffigur 2.13 yn dangos bod 20.1% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd wedi dweud bod cyflogaeth yn uwch ar adeg arolwg Ton 3 o gymharu â phan wnaethant gwblhau arolwg Ton 1 flwyddyn ynghynt. Mae rhywfaint o amrywiad ar draws y cynlluniau CGDB, CBBCC, ac CCE1-2. Er enghraifft, yn achos CBBCC, adroddodd 24.1%

gynnydd mewn cyflogaeth ers blwyddyn yn ôl, a nododd 24.6% ostyngiad. Roedd derbynwyr CGDB yn fwy tebygol o adrodd am ostyngiad mewn canlyniadau cyflogaeth, gyda dim ond 10.8% yn nodi cynnydd mewn cyflogaeth yn y flwyddyn ddiwethaf a 27.2% o ostyngiad.

Ffigur 2.13

Statws cyflogaeth y cwmni a ymatebodd Ton 3 (n=673)

Mae dadansoddiad hydredol o ddisgwyliadau sy'n cymharu busnesau yn Nhon 1 a Thon 3, a ddangosir yn Ffigur 2.14, yn datgelu gostyngiad o 2.8 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau sy'n adrodd am fwy o weithwyr nawr ers y pandemig. Roedd rhywfaint o amrywiad rhwng y gwahanol

gynlluniau ariannu, gyda gostyngiad o 8.8 pwynt canran yn achos derbynwyr GCBGC yn adrodd bod mwy o weithwyr bellach ers y pandemig, tra bod y ffigur cymharol ar gyfer derbynwyr CGDB yn gynydd o 6.6 pwynt canran.

Ffigur 2.14

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol o Don 1 i Don 3 yn statws cyflogaeth mentrau ymatebwyr (n=673)

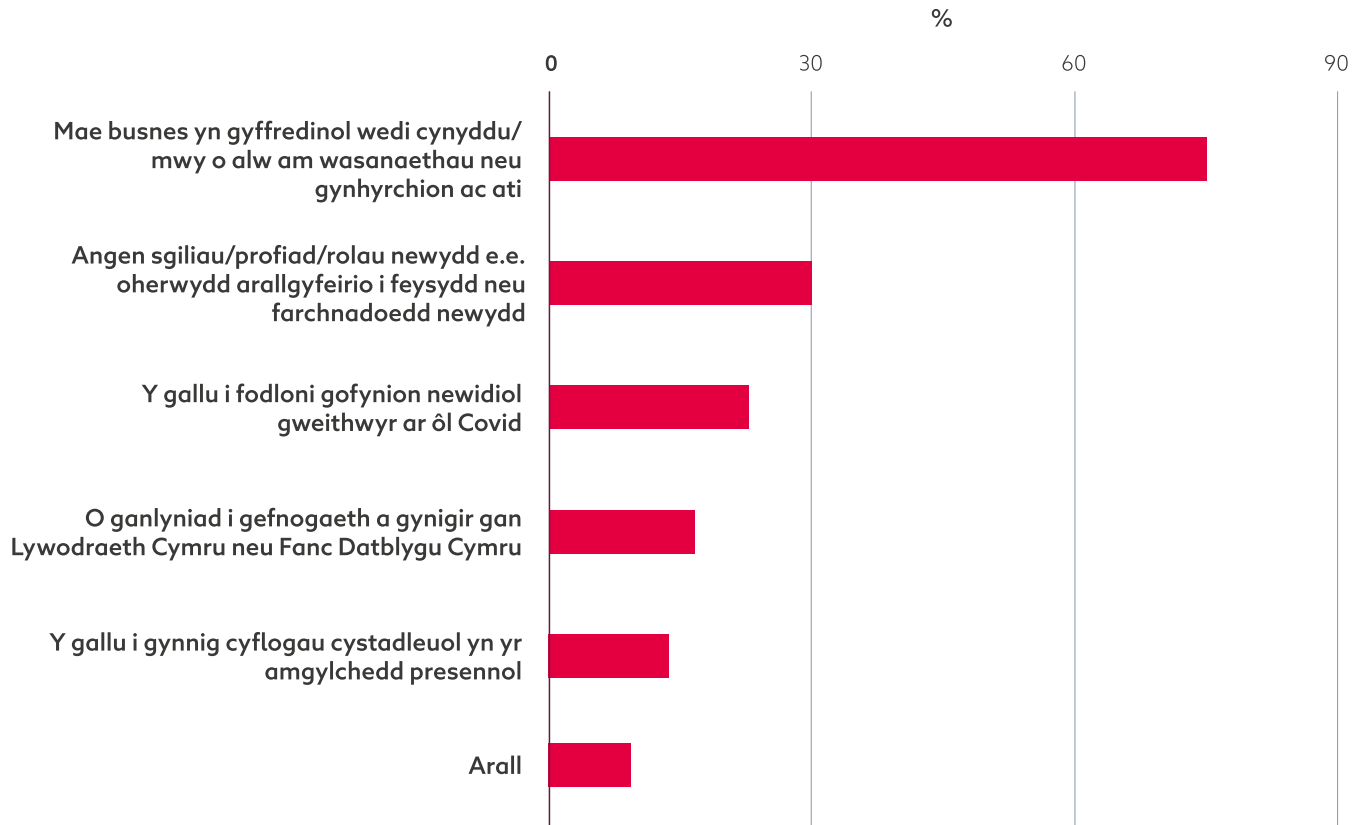
Newidiadau cyflogaeth	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Mwy o weithwyr nawr (h.y. wedi cynyddu ers pandemig)	6.6	-8.8	-3.4	-5.3	-2.8
Yr un nifer	-22.9	14.6	0.4	6.9	2.6
Llai o weithwyr nawr (gostyngiad ers pandemig)	16.3	-5.8	3	-1.6	0.2

Amlygodd y dadansoddiad hydredol, a oedd yn cymharu busnesau yn Nhon 1 a Thon 3, hefyd fod gostyngiad o 2.5 pwynt canran yn achos derbynwyr "grant yn unig" yn nodi bod mwy o weithwyr yn cael eu cyflogi nawr ers y pandemig (o 16.0% yng Ngham 1 i 13.5% yn Nhon 3), tra bod y ffigur cymharol ar gyfer derbynwyr "benthyciad yn unig" yn ostyngiad o 6.5 pwynt canran (o 31.2% yng Ngham 1 i 24.7% yng Ngham 3).

Ffigur 2. 15 yn datgelu bod 73.6% o'r 117 o ymatebwyr a ddywedodd fod mwy o weithwyr yn cael eu cyflogi ers y flwyddyn flaenorol wedi dweud mai'r rheswm am hyn oedd bod eu busnes yn gyffredinol wedi cynyddu/mwy o alw am wasanaethau neu gynhyrchion. Nododd tua 30.4% fod yr angen am sgiliau/profiad/rolau newydd yn brif reswm dros y cynnydd yn nifer y gweithwyr, a nododd 21.5% y gallu i fodloni gofynion newidiol gweithwyr ar ôl Covid.

Ffigur 2.15

Y prif resymau yr oedd niferoedd staff wedi cynyddu o gymharu â Chylch 3 flwyddyn yn ôl (n=117)

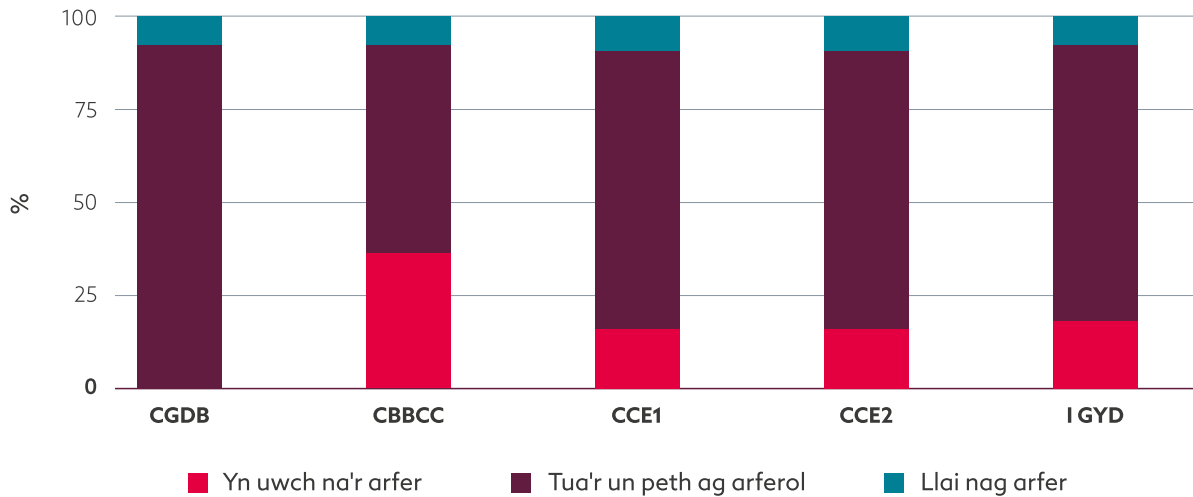

Lle'r oedd niferoedd staff wedi gostwng o gymharu â blwyddyn yn ôl, y prif resymau a roddwyd oedd bod eu busnes wedi crebachu (39.3%); pwysau chwyddiant cyflog (35.3%); materion recriwtio cyffredinol yn y diwydiant (33.6%); a phrinder sgiliau (29.6%, n=108). Nodwyd bod trosiant staff, yn y deuddeg mis cyn arolwg Ton 3, yn uwch na'r arfer ar gyfer 18.7% o'r holl

ymatebwyr. Dengys Ffigur 2.16 fod 71.4% o'r ymatebwyr yn credu bod trosiant staff wedi bod tua'r un peth ag arfer, tra bod 9.9% wedi nodi ei fod yn llai na'r arfer. Yn ôl ffrwd ariannu, derbynwyr GCBGC oedd fwyaf tebygol o adrodd trosiant staff uwch na'r arfer yn y flwyddyn flaenorol, sef 36.0%.

Ffigur 2.16

Lefelau trosiant staff yn ystod y deuddeg mis diwethaf Ton 3 (n=639)

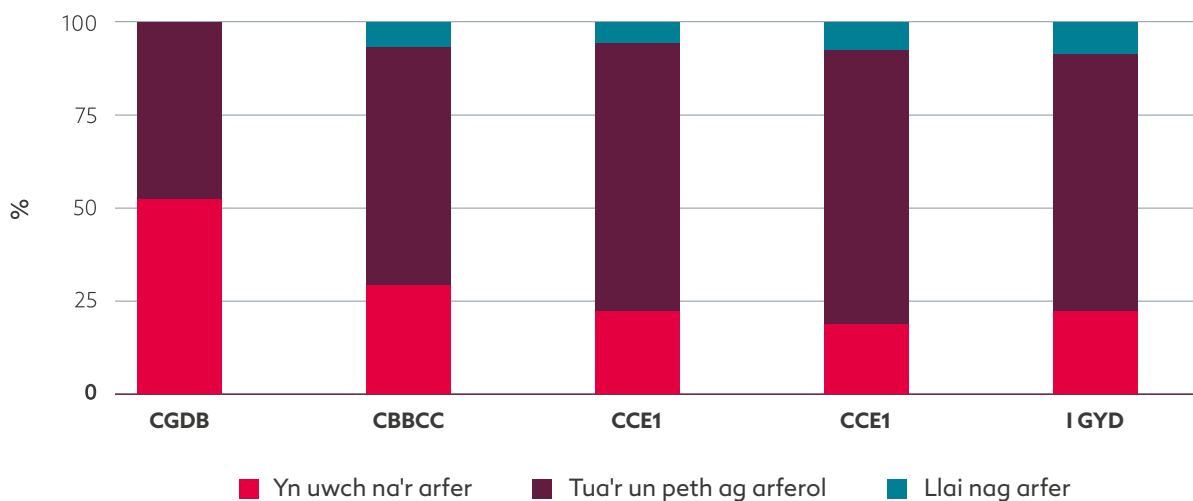
Dywedodd tua 14% o fuddiolwyr a ymatebodd fod swyddi gwag heb eu llenwi a oedd wedi bodoli ers chwe mis neu fwy (n=690). Roedd y rhai a gafodd CBCC (22.9%) a CGDB (20.6%) yn fwyaf tebygol o ddatgelu swyddi gweigion chwe mis neu fwy heb eu llenwi.

Gofynnodd yr arolwg i ymatebwyr ragweld rhagolygon cyflogaeth ar gyfer y 12 mis ar ôl yr

arolwg: dywedodd 23.2% y byddai ganddynt fwy o weithwyr (llai na chanlyniad Ton 1 ar 35.0%, a chanlyniad Ton 2 ar 44.1%). Mae dadansoddiad o gynlluniau ariannu unigol yn dangos bod y gwerth hwn ar ei uchaf ar 51.4% ar gyfer buddiolwyr CGDB (gweler Ffigur 2.17). Credai tua 7.4% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd y byddai cyflogaeth yn is ymhen 12 mis (roedd hyn yn uwch na'r ffigur cymharol yn Nhon 1 ar 4.5%, a Thon 2 ar 2.5%).

Ffigur 2.17

Disgwyliadau nifer y gweithwyr ymhen blwyddyn Ton 3 (n=691)

Mae'r dadansoddiad hydredol sy'n cymharu Ton 1 a Thon 3, a ddangosir yn Ffigur 2.18, yn dangos bod gostyngiad o 12.9 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau a nododd ddisgwyliad o niferoedd uwch o weithwyr ymhen blwyddyn, a chynnydd o 10.6 pwynt canran yn y busnesau a ragfynegodd yr un nifer o weithwyr ymhen blwyddyn. Yn ôl ffrwd

ariannu, bu gostyngiad o 23.2 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a oedd wedi derbyn CBBCC yn adrodd disgwyliad o gyflogaeth uwch ymhen blwyddyn. Mewn cyferbyniad, y ffigur cymharol ar gyfer buddiolwyr CGDB oedd cynnydd o 14.0 pwynt canran.

Ffigur 2.18

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol yn n disgwyliadau nifer y gweithwyr mewn 12 mis o Don 1 i Don 3 (n=691)

Disgwyliadau cyflogaeth yn newid	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Uwch	14	-23.2	-11.8	-13.5	-12.9
Yr un fath	-14	18.7	8.8	12.3	10.6
Is	0	4.5	3	1.2	2.3

2.8 Dadansoddiad o drosiant a disgwyliadau buddiolwyr

Dengys Ffigur 2.19 ganran y buddiolwyr a ymatebodd yn ôl trosiant yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd. Roedd derbynwyr CGDB yn fwy tebygol o adrodd ar

drosiant yn y categorïau is, gyda chwarter y buddiolwyr hyn yn y categori "hyd at £10,000". Mewn cyferbyniad, nododd dros un rhan o dair o fuddiolwyr GCBGC (36.4%) drosiant o fwy na £1m.

Ffigur 2.19

Statws trosiant buddiolwyr a ymatebodd yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd Ton 3 (n=675)

Trosiant	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
	% (n=55)	%(n=107)	%(n=260)	%(n=309)	%(n=675)
Hyd at £10,000	25.2	2.9	3	2.8	4.8
rhwng £10,001 a £25,000	28.8	4.2	0.7	4.8	4.9
rhwng £25,001 a £50,000	23.4	2	5.3	11.3	8.5
rhwng £50,001 a £75,000	12.6	6.6	6.2	13.1	8.6
rhwng £75,001 a £100,000	1.8	4.4	15	9.7	11.2
rhwng £100,001 a £150,000	1.8	9.3	14.4	10.4	11.3
rhwng £150,001 a £200,000	0	3.3	7	5.5	5.8
rhwng £200,001 a £250,000	0.9	1.3	5.6	2.4	3.9
rhwng £250,001 a £350,000	0	3.7	6.3	2.8	4.6
rhwng £350,001 a £500,000	1.8	8.9	8.8	4.1	7.1
£501,000 i £1m	3.6	17.1	12.9	9.1	11.1
£1.01mi £2.5m	0	14.3	8.9	11.6	9
£2.51mi £5m	0	12.2	2.7	6	4.6
£5.01mi £10m	0	9.9	1.5	4.1	3
Mwy na £10m	0	0	1.6	2.2	1.5
Cyfanswm	100	100	100	100	100

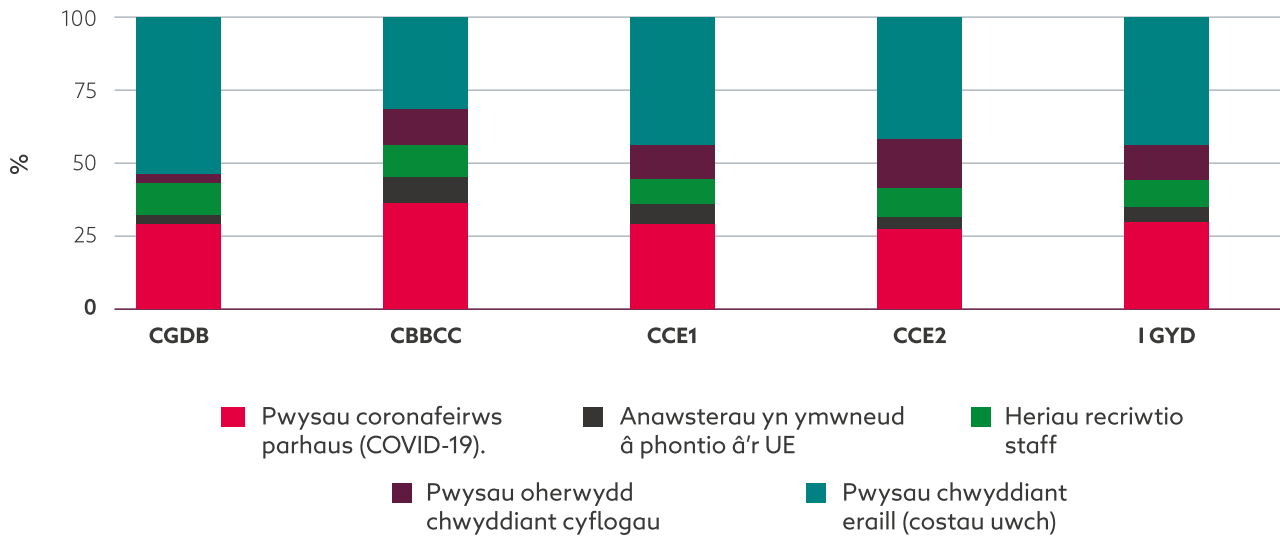
Buddiolwyr a ymatebodd oedd fwyaf tebygol o nodi bod ffactorau allweddol yn effeithio ar drosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Ym mis Mawrth 2022, roedd pwysau parhaus y coronafeirws (COVID-19) (58.6%), pwysau chwyddiannol eraill (ar wahân i gyflogau) (56.1%), a phwysau oherwydd chwyddiant cyflogau (29.9%). Roedd ymatebwyr CBBCC yn fwyaf tebygol o ddatgelu bod pwysau oherwydd chwyddiant cyflogau wedi bod yn effaith allweddol ar drosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2022, gyda 69.1% yn nodi hyn.

Cyfyngwyd ar ddadansoddiad hydredol o'r ffactorau allweddol sy'n effeithio ar drosiant busnes gan mai dim ond dau ffactor allweddol a gwestiynwyd yn Nhon 1 – sef pandemig y Coronafeirws (COVID-19), a Diwedd cyfnod pontio'r UE. Bu gostyngiad o 34.0 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a nododd fod pandemig

y Coronafeirws wedi effeithio ar drosiant rhwng Ton 1 a Thon 3, a chwymp o 2.0 pwynt canran yn y busnesau a nododd fod anawsterau'n ymwneud â thrawsnewid yr UE wedi effeithio ar drosiant dros yr un cyfnod (er bod hynny yr effaith olaf hon yn dod o sylfaen lawer is yng Ngham 1 ar 17.7%, o gymharu â 94.7% a soniodd am y pandemig Coronafeirws yng Nhon 1. Pan ofynnwyd i chi nodi'r ffactor a gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant dros y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2022, buddiolwyr a ymatebodd oedd fwyaf tebygol o nodi pwysau chwyddiannol eraill (costau uwch) (42.6%) Roedd y ganran hon mor uchel â 53.5% ar gyfer buddiolwyr CGDB, ac mor isel â 31.0% ar gyfer busnesau sy'n derbyn CBBCC Cyfanswm o 29.6% o'r cyfan nododd buddiolwyr a ymatebodd mai pwysau parhaus y coronafeirws (COVID-19) a gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant ers Ton 1.

Ffigur 2.20

Yr effaith fwyaf ar drosiant yn y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2022 Ton 3 (n=423)

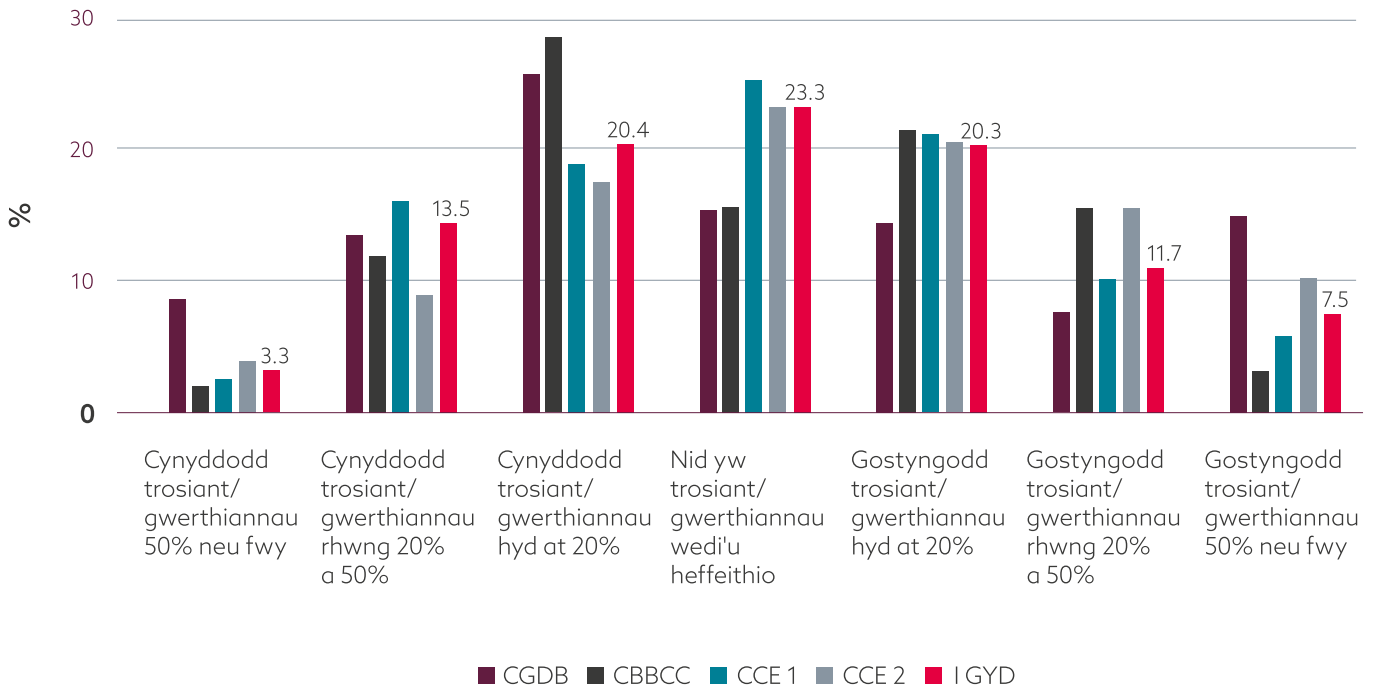
Gan mai dim ond dwy effaith bosibl ar drosiant a gafodd eu cwestiynu yn Nhon 1, nid oes cymhariaeth uniongyrchol rhwng Ton 1 a Thon 3 posibl. Fodd bynnag, gellir nodi, yng Nhon 1, roedd cyfanswm o 90.0% o'r holl ymatebwyr yn credu mai pandemig Coronafeirws (Covid-19) a gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant yn y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2021 (n=120). Y ffigur cymharol ar gyfer anawsterau'n ymwneud â phontio â'r UE sy'n achosi'r effaith fwyaf yn Nhon 1 oedd 10%.

Mae'r rhan nesaf hon yn trafod sut y newidiodd perfformiad sefydliadol, o ran trosiant, o gymharu â'r hyn y byddai ymatebwyr fel arfer wedi'i

ddisgwyl am y cyfnod, yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Dywedodd bron i chwarter (23.3%) y buddiolwyr a ymatebodd nad oedd hyn wedi effeithio ar eu trosiant. Dywedodd un rhan o bump o'r ymatebwyr (20.4%) fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o'i gymharu â disgwyliadau, tra nododd cyfran debyg (20.3%) fod eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o'i gymharu â disgwyliadau. Roedd derbynwyr CGDB a CBBCC yn fwyaf tebygol o fod wedi ymateb bod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20%, tra bod derbynwyr CCE1 ac CCE2 yn fwy tebygol o nodi nad oedd y trosiant wedi'i effeithio.

Ffigur 2.21

Barn yr ymatebwyr ar sut yr oedd trosiant yn y flwyddyn ariannol a gwblhawyd yn fwyaf diweddar o gymharu â'r hyn y byddent fel arfer wedi'i ddisgwyl yn Nhon 3 (n=642)

Yn arolwg Ton 1, gofynnwyd i ymatebwyr sut roedd y pandemig coronafeirws (COVID-19) yn effeithio ar eu trosiant o gymharu â'r hyn y byddent wedi'i ddisgwyl fel arfer. Mae Ffigur 2.22 yn cymharu'r canlyniadau hynny â chanfyddiadau Ton 3 ar gyfer trosiant ymatebwyr yn erbyn

disgwyliau yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Mae'r dadansoddiad hydredol hwn yn datgelu gostyngiadau o 16.6 pwynt canran, a 21.4 pwynt canran, yng nghyfrif y busnesau o Don 1 i Don 3 a welodd drosiant yn gostwng 20-50% a thros 50% yn y drefn honno.

Ffigur 2.22

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol yn y categori trosiant o Don 1 i Don 3 ar gyfer busnesau a gwblhawyd yn y flwyddyn ariannol ddiweddaraf (n=642)

Newid mewn trosiant o gymharu â'r hyn a ddisgwylir	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Cynyddodd trosiant / gwerthiannau 50% neu fwy	3	-1.6	0.3	1.8	0.9
Cynyddodd trosiant / gwerthiannau rhwng 20% a 50%	9.9	10.7	12.1	4.2	8.8
Cynyddodd trosiant / gwerthiannau hyd at 20%	21.8	10.3	14.5	7.6	10.9
Nid yw trosiant / gwerthiannau wedi'u heffeithio	16.7	14.5	15.2	17.1	16.7
Gostyngodd trosiant / gwerthiannau hyd at 20%	7.6	0.4	-2.8	5.6	0.7
Gostyngodd trosiant / gwerthiannau rhwng 20% a 50%	-16.8	0.2	-18.7	-19.5	-16.6
Gostyngodd trosiant / gwerthiannau 50% neu fwy	-42.2	-34.4	-20.6	-16.8	-21.4

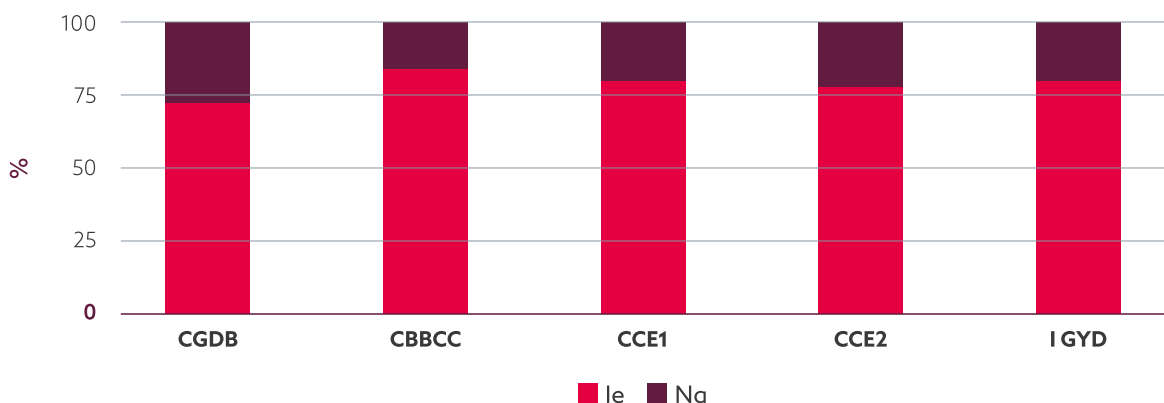
2.9 Perfformiad elw buddiolwyr

Statws elw ymatebwyr yng Nhon 3 a newid ers Ton 1. Roedd ymatebion arolwg Nhon 3 gan fuddiolwyr a ymatebodd, o ran statws elw, yn gymharol gadarnhaol. Mae Ffigur 2.23 yn dangos bod dros dri chwarter yr ymatebwyr (76.7%) wedi dweud eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn

ddiwethaf, wedi cynhyrchu elw neu warged. Yn ôl cynllun buddiolwyr, derbynwyr GCBGC oedd fwyaf tebygol o fod wedi adrodd elw yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, gydag 81.1% yn ymateb yn gadarnhaol, o gymharu â 73.6% yn achos buddiolwyr a ymatebodd i CGDB.

Ffigur 2.23

A wnaeth buddiolwyr a ymatebodd gynhyrchu elw neu warged yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf? Ton 3 (n=715)

Mae cymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf yn datgelu cynnydd calonogol o 11.5 pwynt canran o Don 1 i Don 3 yn y cyfrif o fusnesau sy'n nodi elw. Dengys Ffigur 2.24 fod y cynnydd hwn mor uchel â 15.5 pwynt canran ar gyfer CCE1, a 15.0 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CGDB.

Mae'r dadansoddiad hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf hefyd yn dangos y bu cynnydd o 10.8 pwynt canran o Don 1 i Don 3 yn y cyfrif o fusnesau "benthyciad yn unig" yn nodi elw. Roedd y ffigwr cymharol ar gyfer busnesau "grant yn unig" yn gynnydd o 10.4 pwynt canran.

Ffigur 2.24

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol mewn statws elw o Don 1 i Don 3 mewn busnesau yn y flwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf (n=715)

Wedi gwneud elw?	CGDB	CBBCC	CCE1	CCE2	I GYD
Na	-15	-12.4	-15.5	-8.8	-11.5
Do	15	12.4	15.5	8.8	11.5

Yn ôl sector diwydiant yng Ngham 3, roedd rhywfaint o amrywiad yng nghyfran yr ymatebwyr a ddywedodd fod eu menter wedi gwneud elw neu warged yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf. Er enghraifft, mewn Cyfanwerthu a manwerthu, Trafnidiaeth, a Chyfathrebu a TG, gwnaeth mwy nag 80% o'r

ymatebwyr elw. Ym maes Gweithgynhyrchu, Adeiladu a Gwasanaethau Eraill roedd y ffigwr cymharol ychydig dros 70% (dylid nodi mai cymharol ychydig oedd nifer yr ymatebion i fusnesau yn y sector Sylfaenol a Chyfleustodau a gwastraff, sef 9 a 7 yn y drefn honno).

2.10 Demograffeg ymatebwyr Ton 3

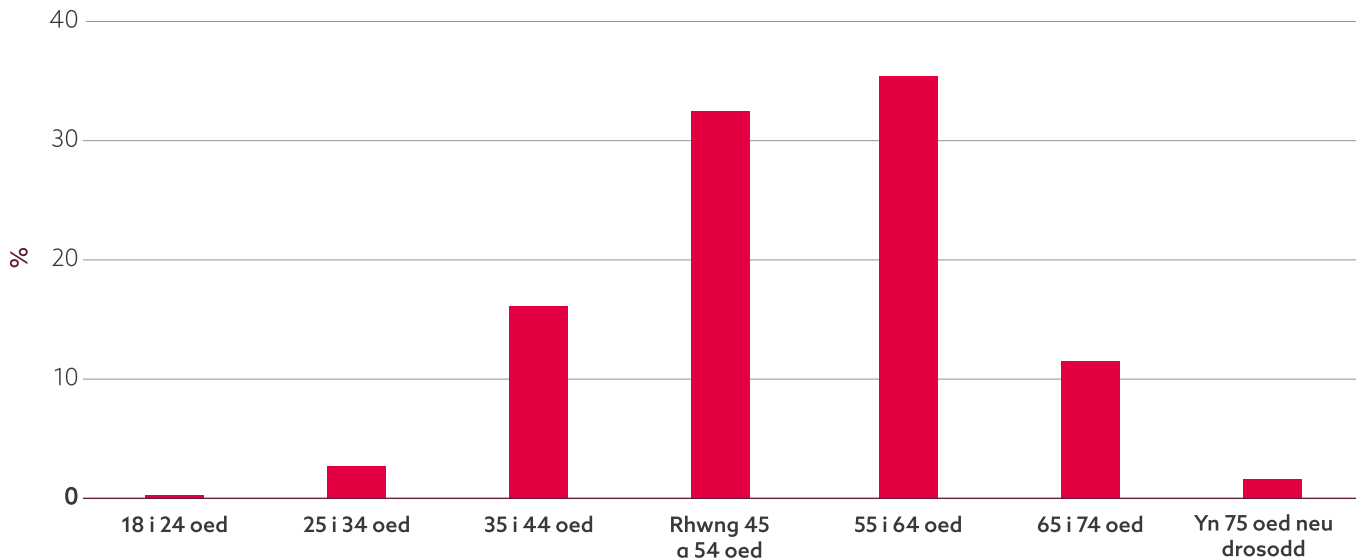
Roedd yr arolwg hefyd yn casglu gwybodaeth am yr ymatebwyr unigol a gwblhaodd yr arolwg. Derbynnir efallai nad yw hyn yn cynrychioli perchnogion y fenter. Fodd bynnag, mae hyn yn dal i roi rhywfaint o fewnwelediad i natur buddiolwyr ymatebol unigol. Roedd dros ddwy ran o dair o'r ymatebwyr (67.5%) rhwng 45 a 64 oed; gyda Ffigur 2.25 yn dangos bod tua 16% o ymatebwyr rhwng 35 a 44 oed, ac 11.6% yn y categori 65 i 74 oed.

Datgelodd gwybodaeth arall o arolwg Ton 3 fod:

- Roedd 76.9% o fuddiolwyr a ymatebodd yn ddynion; roedd hyn yn amrywio o 55.7% ar gyfer y cynllun CGDB i 80.7% ar gyfer CCE1.
- Roedd cyfran yr ymatebwyr a oedd o gefndir Du, Asiaidd, neu Leiafrifoedd Ethnig yn amrywio o 0.9% ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i GCBGC i 6.4% yn achos buddiolwyr a ymatebodd i CCE2 (yn gyffredinol ar draws yr holl gynlluniau CGDB, CBBCC, CCE1, ac CCE2, 3.5 %).
- Roedd cyfran yr ymatebwyr â chyflwr iechyd neu anabledd hirdymor yn amrywio rhwng 8.8% ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i CCE1 a 18.3% ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i CGDB (pob cynllun CGDB, CBBCC, CCE1 ac CCE2, 10.1%).

Ffigur 2.25

Oedran ymatebwyr yr arolwg (n=655)

3.1 Rhagymadrodd

Mae'r adran hon o'r adroddiad yn canolbwyntio ar ganlyniadau arolwg Wavehill /ORS o fuddiolwyr, Ton 4 hydredol. Mae'r arolwg yn cynnwys buddiolwyr Ton 3 y Gronfa Cadernid Economaidd (CCE3) i Gam 8 Cadernid Economaidd (CCE 8). Roedd 737 o ymatebwyr i'r arolwg yng Nhon 2 a ymatebodd hefyd yng Nhon 4. Mae canfyddiadau'r arolwg wedi'u pwysoli yn cael eu hadrodd ar gyfer canlyniadau Ton 4 (fel bod canlyniadau gwirioneddol yn cael eu pwysoli i gynrychioli'r ffrâm sampl sylfaenol). Gwahoddwyd yr holl ymatebwyr a gymerodd ran yn Nhon 2 (CCE3-8) i gymryd rhan yng Nhon 4. Cyfrifwyd y prif bwysau i adlewyrchu proffil cyffredinol y busnesau a oedd yn gymwys ar gyfer Ton 2 a

gafodd un neu fwy o'r mathau hynny o gyllid. Felly mae defnyddio'r pwysau hwn yn caniatáu amcangyfrifon/canlyniadau sy'n berthnasol i'r boblogaeth gyfan honno.

Yn ogystal, trwy gydol yr adran hon, cyflwynir canlyniadau hydredol sy'n archwilio newidiadau rhwng canlyniadau Ton 2 a Thon 4. Yma, nid yw'r dadansoddiad wedi'i bwysoli gan iddo gael ei gynnal ar yr un ymatebwyr/mentrau a holwyd yng Nhonnau 2 a 4 yr arolwg ac mae'n adroddwyd yn nhermau newidiadau pwynt canran rhwng Ton 2 a Thon 4. Cynhaliwyd Ton 4 o arolwg Wavehill /ORS rhwng 5 Ebrill 2023 a 23 Mai 2023.

3.2 Ymatebion arolwg fesul cynllun a sector

Mae Ffigur 3.1 yn crynhoi'r rhai a gwblhawyd o'r pedwerydd arolwg mewn perthynas â nifer y ceisiadau llwyddiannus o dan bob cynllun. Cwblhawyd cyfanswm o 1,385 mewn perthynas â derbynwyr CCE3 i CCE8. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi nad yw hyn yn cyfateb i 1,385 o fusnesau unigol, gan fod rhai ymatebwyr wedi

derbyn grantiau o dan wahanol gynlluniau. Cyfanswm y mentrau unigryw a gynrychiolwyd gan y 1,385 o gwmnïau cyflawn oedd 737. Amcangyfrifir bod 75.0% o'r rhai a gwblhawyd yn gwmnïau y gwyddys eu bod yn gwmnïau micro (neu nano), gyda 23.4% yn fach, 0.8% yn ganolig, a 0.8% yn fawr.

Ffigur 3.1

Ffrâm Ymateb Ton 4 Hydredol

Cronfa	Ceisiadau	Ymatebion i'r Arolwg	Cyfradd cwblhau
CCE3	661	250	38%
CCE4	1,105	434	39%
CCE5	283	111	39%
CCE6	710	287	40%
CCE7	292	110	38%
CCE8	517	193	37%
Cyfanswm	3,569	1,385	39%

Mae Ffigur 3.2 yn dangos nifer y mentrau fesul sector diwydiant eang. Roedd dwy ran o bump

o'r mentrau a arolygwyd (39.7%) yn y sector Llety a gwasanaethau bwyd.

Ffigur 3.2

Nifer y mentrau i arolwg buddiolwyr Ton 4 (heb ei bwysoli)

Sector	Nifer y mentrau	%
Cynradd	3	0.4
Gweithgynhyrchu	42	5.7
Cyfleustodau a rheoli gwastraff	2	0.3
Adeiladu	12	1.6
Cyfanwerthu a manwerthu	56	7.7
Cludiant	18	2.5
Gwasanaethau llety a bwyd	290	39.7
Cyfathrebu a TGCh	21	2.9
Gwasanaethau ariannol a busnes	116	15.9
Gwasanaethau eraill	171	23.4
Cyfanswm	731	100

Nodyn 1: Roedd y sector yn anhysbys ar gyfer 6 o'r ymatebion.

3.3 Math sefydliadol o fuddiolwr, oedran a sector

Roedd y rhan fwyaf o'r buddiolwyr a ymatebodd (74.5%) yn gwmnïau cyfyngedig, wedi'u dilyn gan fentrau masnachwr unigol neu berchenogion yn unig (8.9%), ac elusen/menter gymdeithasol (7.5%). Roedd 5.5% pellach yn bartneriaeth / partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig (4.5%).

Ychydig o amrywiad a welwyd yn nosbarthiad yr ymatebwyr buddiolwyr ar draws cynlluniau ariannu ac eithrio yn achos derbynwyr CCE3. Yma, buddiolwyr cronfa CCE3 oedd fwyaf tebygol o fod yn gwmni cyfyngedig (87.5%) ond yn lleiaf tebygol o fod yn unrhyw un o'r mathau eraill o sefydliadau o gymharu â'r ffrydiau ariannu CCE4 i CCE8.

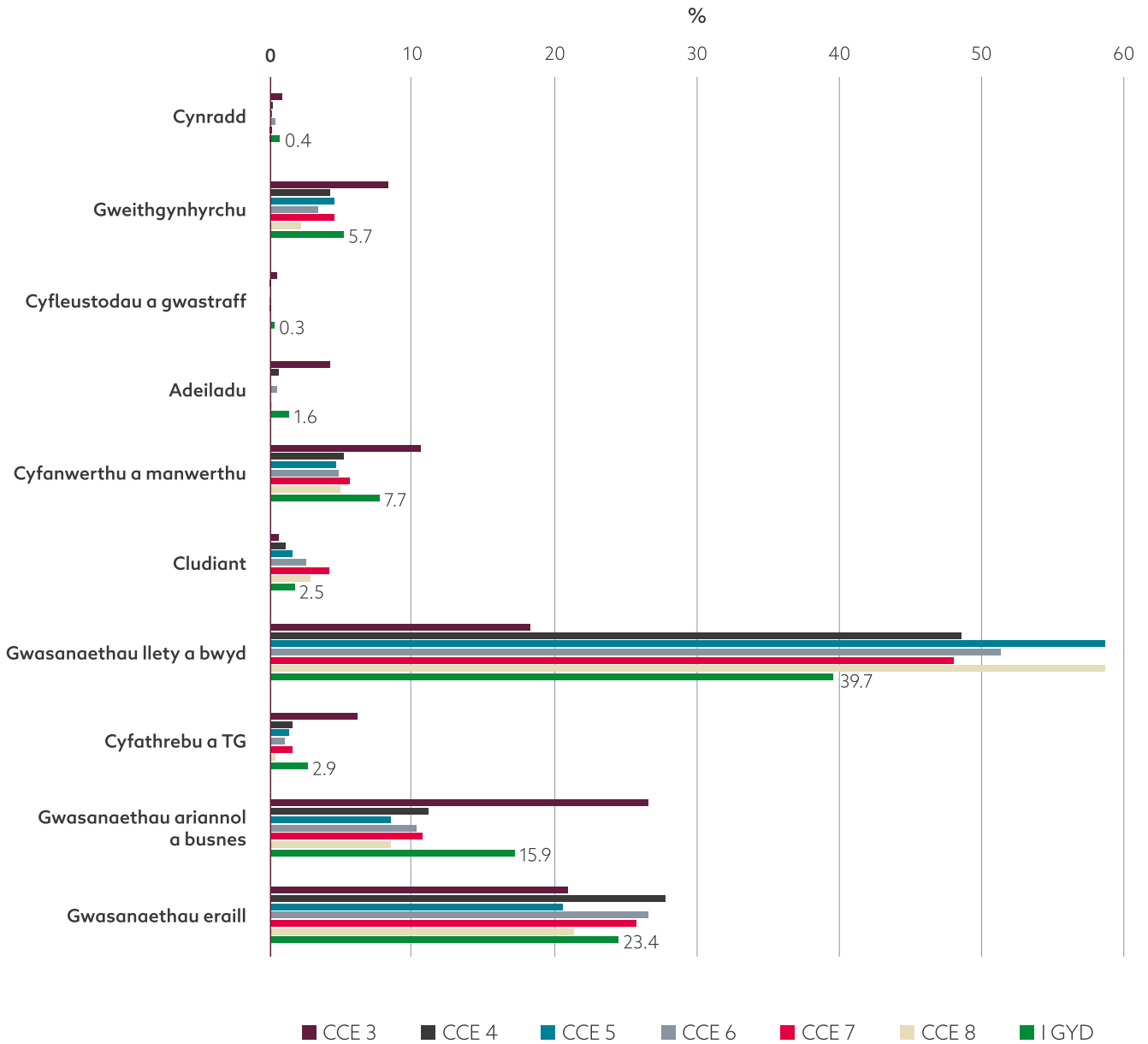
Er na ddangosir hyn mewn ffigur ar wahân, roedd y gyfran helaeth o ymgeiswyr llwyddiannus yn gweithredu neu wedi'u lleoli'n bennaf yng Nghymru. Ym mhob achos ar draws y cynlluniau CCE3 i CCE8 roedd hyn yn uwch na 96%. Ar draws yr holl gynlluniau a gwmpesir gan yr arolwg dim ond 1.9% o'r buddiolwyr a ymatebodd a

ddatgelodd nad Cymru oedd eu prif sylfaen gweithrediadau.

Mae Ffigur 3.3 yn dangos dosbarthiad y buddiolwyr a ymatebodd fesul sector. Roedd y sector llety a gwasanaethau bwyd yn cyfrif am 39.7% o'r holl sefydliadau, gyda'r ystod o ymatebwyr yn y sector hwn mor uchel â 59% ar gyfer derbynwyr CCE5 ac CCE8, ac mor isel â 19% ar gyfer derbynwyr CCE3. Mae Ffigur 3.3 yn dangos bod y sector Gwasanaethau Eraill yn cyfrif am 23.4% o fuddiolwyr a ymatebodd, Gwasanaethau Ariannol a busnes 15.9%, ac adeiladu dim ond 1.6%. Roedd rhywfaint o amrywiad rhwng cynlluniau ariannu: ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i CCE3, roedd cyfrannau ychydig yn uwch o sefydliadau o'r Gwasanaethau Gweithgynhyrchu, Cyfanwerthu a manwerthu, a gwasanaethau Ariannol a busnes. Roedd bron i dri o bob pump o dderbynwyr CCE5 ac CCE8 yn y sectorau Llety a gwasanaethau bwyd (59.1% a 58.9% yn y drefn honno).

Ffigur 3.3

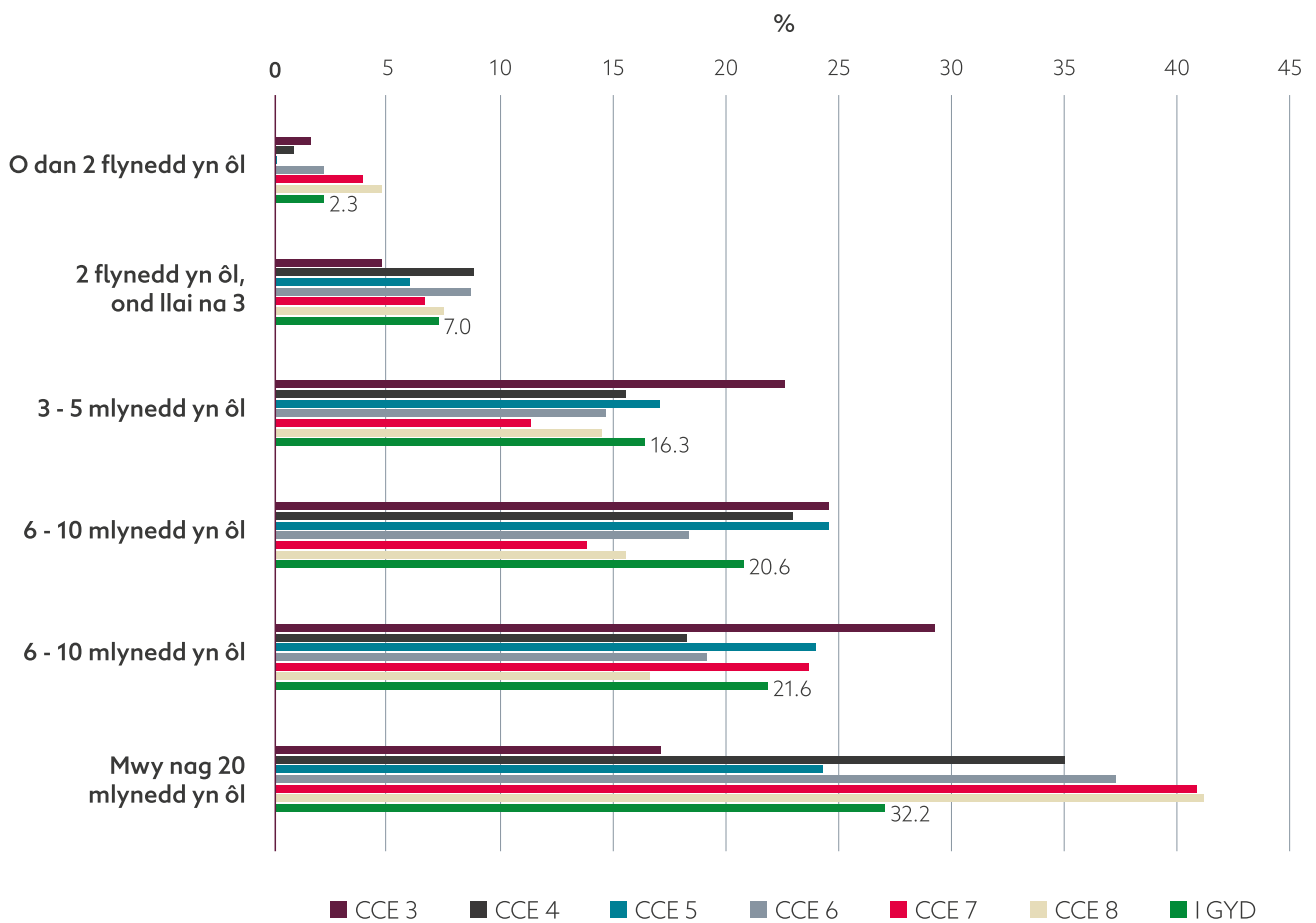
Prif sector o fuddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg Ton 4 (n=731)

Mae Ffigur 3.4 yn dangos oedran y sefydliadau buddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg. Dim ond 2.3% o'r sefydliadau a ymatebodd oedd o dan ddwy flywydd oed ar adeg yr arolwg, o gymharu â 32.2% o'r sefydliadau a ymatebodd a oedd dros 20 oed. Yn ôl cynlluniau ariannu

unigol, roedd buddiolwyr CCE7 ac CCE8 yn fwy tebygol o ddod o eithafion y categorïau oedran. Derbynywyr CCE3 oedd â'r gyfran fwyaf, o gymharu â'r cynlluniau ariannu eraill, ym mhob un o'r tri chategori oedran, sef 3-5 oed, 6-10 oed, ac 11-20 oed.

Ffigur 3.4
Oed y sefydliad buddiolwyr a ymatebodd i'r arolwg Ton 4 (n=715)

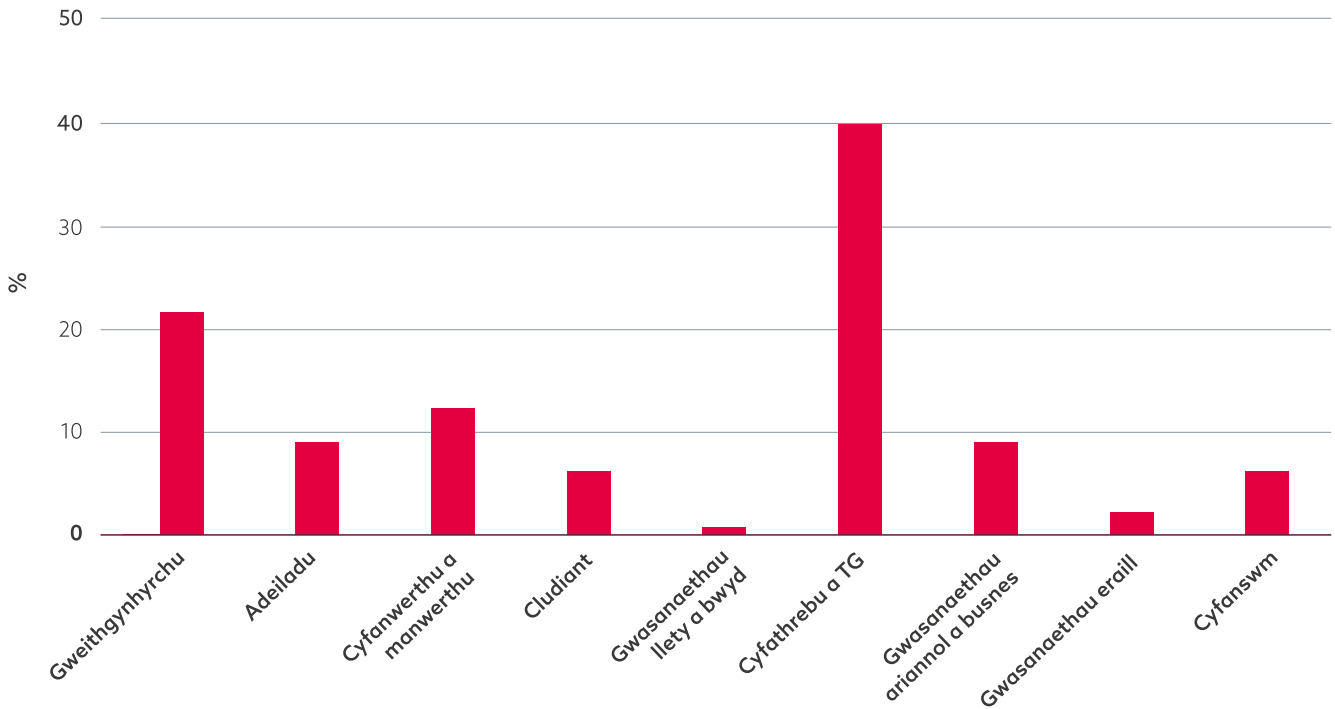

Roedd cefnogi allforwyr yn un o amcanion cynlluniau CCE. Gofynnwyd i ymatebwyr a oeddent wedi allforio yn ystod y 12 mis diwethaf. Dros CCE3 i CCE8, roedd 5.4% o fuddiolwyr a ymatebodd wedi allforio yn y 12 mis blaenorol, yn amrywio o uchafbwynt o 12.6% yn achos buddiolwyr a ymatebodd CCE3 i isafbwynt o 0.7% ar gyfer CCE8.

Yn arolwg cyflawn (anhydredol) Ton 1 dywedodd 10.0% o'r sefydliadau a ymatebodd eu bod wedi allforio nwyddau neu wasanaethau yn y 12 mis cyn yr arolwg. Gostyngodd y ganran hon i 4.8% ar gyfer y sefydliadau a ymatebodd yn Nhon 2 a chynyddodd i 9.1% ar gyfer Ton 3. Fodd bynnag, dylid nodi bod rhan o'r gwahaniaeth hwn yn debygol o fod oherwydd strwythur diwydiant y seiliau ymatebwyr.

Ffigur 3.5

Canran gyfartalog y buddiolwyr a ymatebodd i arolwg CCE3 i CCE8 yn allforio yn y 12 mis blaenorol, yn ôl diwydiant Ton 4 (n=685)

Nodyn 4: Mae canlyniadau fesul sector heb eu pwysoli.

Nodyn 5: Mae'r categorïau sector "Sylfaenol" a "Cyfleustodau a gwastraff" wedi'u dileu gan fod maint y sampl mor hynod o fach (n=2 ac n=3 yn y drefn honno).

3.4 Buddiolwyr sy'n masnachu ar hyn o bryd a'r newid ers Ton 2

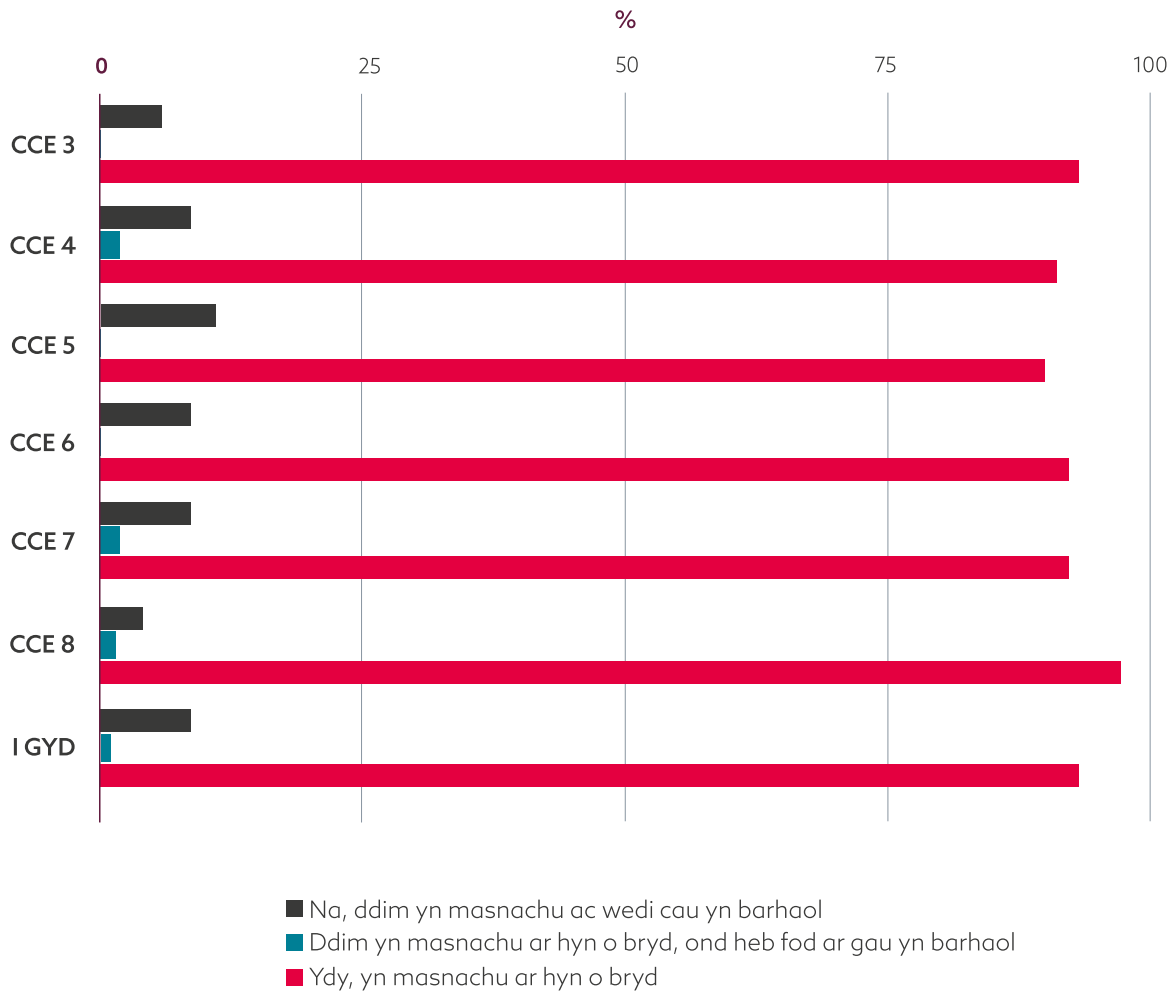
Fe adroddodd bron i 95% o'r sefydliadau eu bod yn masnachu wrth ateb yr arolwg (fffigurau cymaradwy o Gamau 1, 2 a 3 blaenorol oedd 95%, 97%, a 94% yn y drefn honno). Dim ond 0.7% o'r busnesau a nododd eu bod wedi rhoi'r gorau i fasnachu dros dro a dywedodd 4.7% eu bod wedi cau'n barhaol. Ymhlith y cwmnïau hynny a gaewyd yn barhaol roedd 62% yn credu bod y cymorth a ddarparwyd wedi helpu eu busnesau i oroesi am 6 mis neu fwy nag

a fyddai wedi bod yn wir fel arall (n=31). Ymhlith y rhesymau a roddwyd gan ymatebwyr ar gyfer eu menter yn barhaol mwyach masnachu yn llif arian, a'r pwysau ychwanegol sy'n deillio o gostau byw argyfwng.

Dengys Ffigur 3.6 fod cyfran y cwmnïau a oedd yn dal i fasnachu ar adeg yr arolwg yn amrywio rhwng 93.1% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE5, a 96.5% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE8.

Ffigur 3.6

Canran y buddiolwyr a ymatebodd yn Nhon 4 yn ôl statws masnachu tra'n cael cymorth CCE3-CCE8 (n=736)

Dangosodd dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o Gam 2 i Gam 4, a ddangosir yn Ffigur 3.7, ostyngiad o 1.9 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd, o 96.5% yng Ngham 2 i 94.6% yng Ngham 4. roedd cyfrif y busnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd mor uchel â -3.6 pwynt canran yn achos busnesau a gafodd CCE7 (o 98.2% yng Ngham 2 i 94.6% yng Ngham 4), ac mor isel â -1.6 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE3 (96.0% yng Ngham 2, a 94.4% yng Ngham 4).

Nid oedd y dadansoddiad hydredol wedi'i bwysoli gan fod cymhariaeth yn cael ei gwneud gyda'r un sampl o fusnesau o Don 2 a Thon 4. O ganlyniad, efallai y bydd gwahaniaethau bach iawn yn y canlyniadau o'r hydredol o'u cymharu â dadansoddiad cyffredinol (pwysoledig) Ton 4 yn y bennod hon.

Ffigur 3.7

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol mewn statws masnachu o don 2 i don 4 tra'n cael cymorth CCE 3-8 (n=737)

Statws masnachu	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	I GYD
Na, nid masnachu ar gau yn barhaol	1.6	2.3	3.6	2.8	3.6	2.6	1.8
Ddim yn masnachu ar hyn o bryd, fodd bynnag ddim ar gau yn barhaol	0	0.2	-0.9	0.7	0	0.5	0.1
Ydy, yn masnachu ar hyn o bryd	-1.6	-2.5	-2.7	-3.5	-3.6	-3.1	-1.9

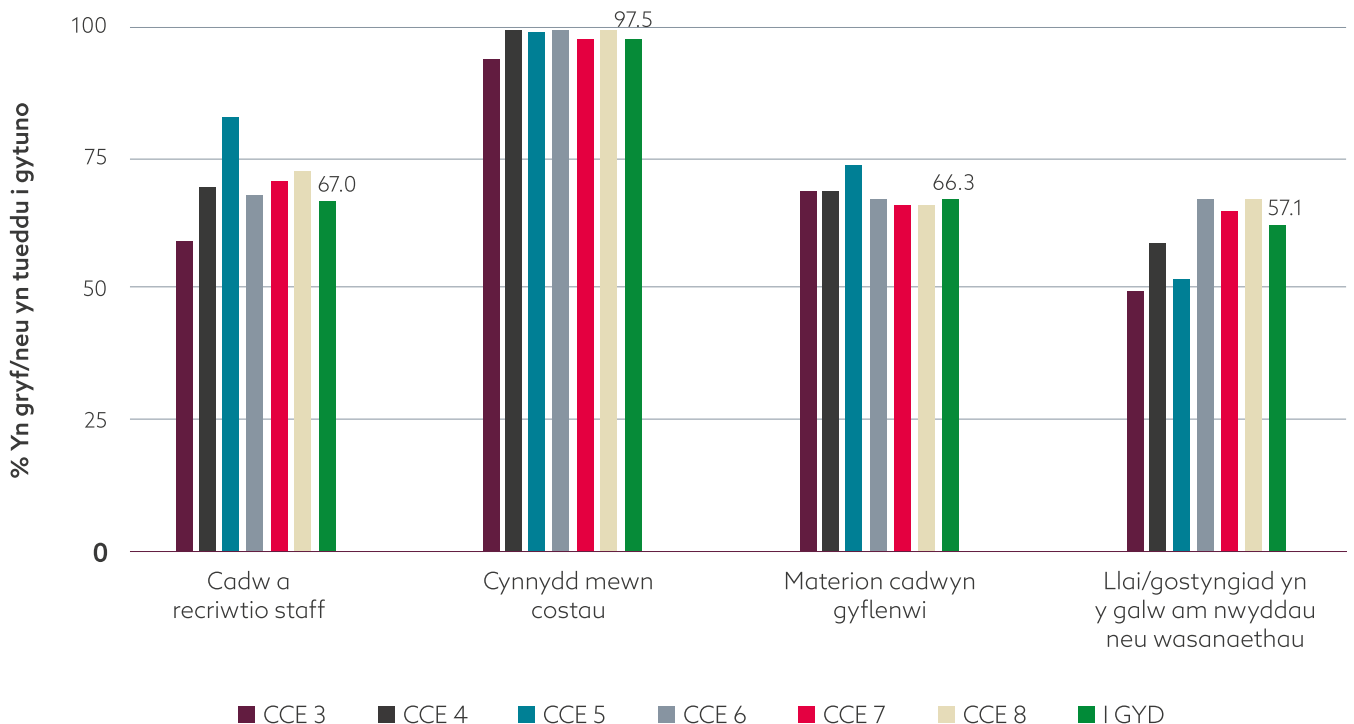
3.5 Heriau sy'n wynebu buddiolwyr yn ystod y flwyddyn ddiwethaf

Dengys Ffigur 3.8 y datgelwyd cynnydd mewn costau fel y brif her i fusnesau yn y 12 mis blaenorol, gyda 97.5% yn arolwg Ton 4 yn nodi eu bod yn cytuno'n gryf, neu'n tueddu i gytuno. Nodwyd cadw a recriwtio staff fel her i 67.0% o fuddiolwyr a ymatebodd, tra bod 66.3% wedi profi heriau o ran materion cadwyn gyflenwi. Roedd derbynwyr CCE5 yn fwyaf tebygol o nodi

eu bod wedi profi heriau o ran cadw a recriwtio staff (83.2%) a chanddynt y gyfran fwyaf o fentrau a oedd yn profi problemau newid cyflenwad (74.3%). Y rhai a ymatebodd i fuddiolwyr CCE3 oedd leiaf tebygol o adrodd am heriau o ran cadw a recriwtio staff (59.8%), a lleiaf tebygol o nodi gostyngiad/gostyngiad yn y galw am nwyddau neu wasanaethau (49.6%).

Ffigur 3.8

Y prif heriau yn ystod y 12 mis diwethaf Ton 4 (n=699)

3.6 Statws cyflogaeth, disgwyliadau cyflogaeth a newidiadau ers Ton 2

Mae Ffigur 3.9 yn datgelu bod cyfanswm gweithwyr amser llawn y sefydliadau a ymatebodd wedi gostwng o 4,877 ar adeg arolwg Ton 2, i 4,803 ar adeg arolwg Ton 4. Roedd nifer y gweithwyr rhan-amser wedi cynyddu 621 (neu 20%) o Don 2 i Don 4, ac

roedd nifer y gweithwyr achlysurol wedi codi 125 (8.1%), gan adlewyrchu'n rhannol yr amodau masnachu ansicr a oedd yn bodoli ar adeg yr ail arolwg. Cofnodwyd cyfanswm o 7,266 CALI (gan gynnwys achlysurol) ar adeg Ton 2, gyda'r nifer hwn yn disgyn i 7,066 ar gyfer Ton 4.

Ffigur 3.9

Niferoedd cyflogeion ymatebwyr Ton 2 o gymharu â niferoedd gweithwyr o Gam 4 (n=672)

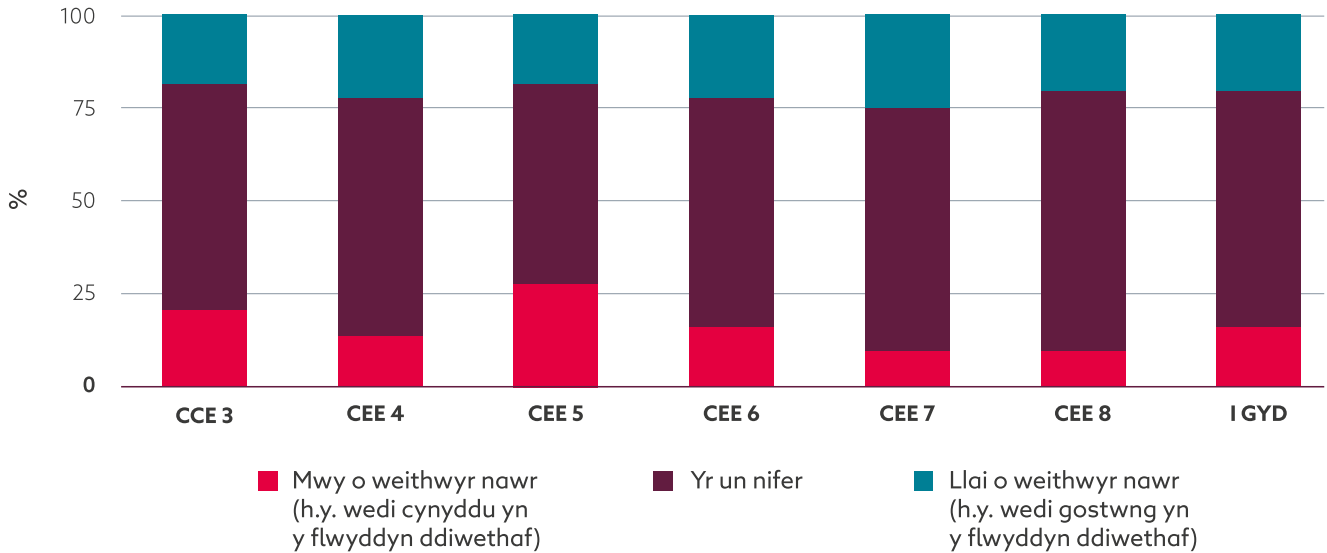
Cyflogaeth	Ar y gyflogres adeg arolwg Ton 2	Ar y gyflogres adeg arolwg Ton 4
Gweithwyr llawn amser wedi'u lleoli yng Nghymru	4,877	4,803
Gweithwyr rhan amser wedi'u lleoli yng Nghymru	3,112	3,733
Gweithwyr achlysurol wedi'u lleoli yng Nghymru	1,547	1,672
Cyfanswm y gweithwyr	9,536	10,208
Gweithwyr rhan amser (cyfwerth ag amser llawn (CALI))	1,781	1,655
Gweithwyr achlysurol (cyfwerth ag amser llawn (FTE))	608	608
Cyfanswm CALI (gan gynnwys achlysurol)	7,266	7,066
Cyfanswm CALI (ac eithrio rhai achlysurol)	6,658	6,458

Mae Ffigur 3.10 yn dangos bod 16.9% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd wedi dweud bod cyflogaeth yn uwch ar adeg arolwg Ton 4 o'i gymharu â phan wnaethant gwblhau arolwg Ton 2. Mae rhywfaint o amrywiad ar draws y cynlluniau CCE3-8. Yn achos buddiolwyr a ymatebodd CCE5, nododd 26.7% gynnydd

mewn cyflogaeth ers blwyddyn yn ôl, a nododd 18.9% ostyngiad. Roedd derbynwyr CCE7 yn fwy tebygol o adrodd am ostyngiad mewn canlyniadau cyflogaeth, gyda dim ond 11.3% yn nodi cynnydd mewn cyflogaeth yn y flwyddyn ddiwethaf a 24.7% wedi gostwng.

Ffigur 3.10

Statws cyflogaeth y buddiolwyr a ymatebodd, Ton 4 (n=679)

Mae dadansoddiad hydredol o nifer y gweithwyr, a ddangosir yn Ffigur 3.11, sy'n cymharu busnesau yn Nhon 2 a Thon 4, yn datgelu gostyngiad o 5.4 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau sy'n adrodd bod mwy o weithwyr yn cael eu cyflogi nawr nag y bu blwyddyn yn ôl. Roedd rhywfaint o amrywiad rhwng y

gwahanol gynlluniau ariannu, gyda gostyngiad o 17.4 pwynt canran yn achos derbynwyr CCE7 yn adrodd bod mwy o weithwyr yn cael eu cyflogi nawr na blwyddyn yn ôl, tra bod y ffigur cymharol ar gyfer derbynwyr CCE3 yn gynydd o 3.9 pwynt canran.

Ffigur 3.11

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol o Don 2 i Don 4 yn statws cyflogaeth mentrau ymatebwyr (n=679)

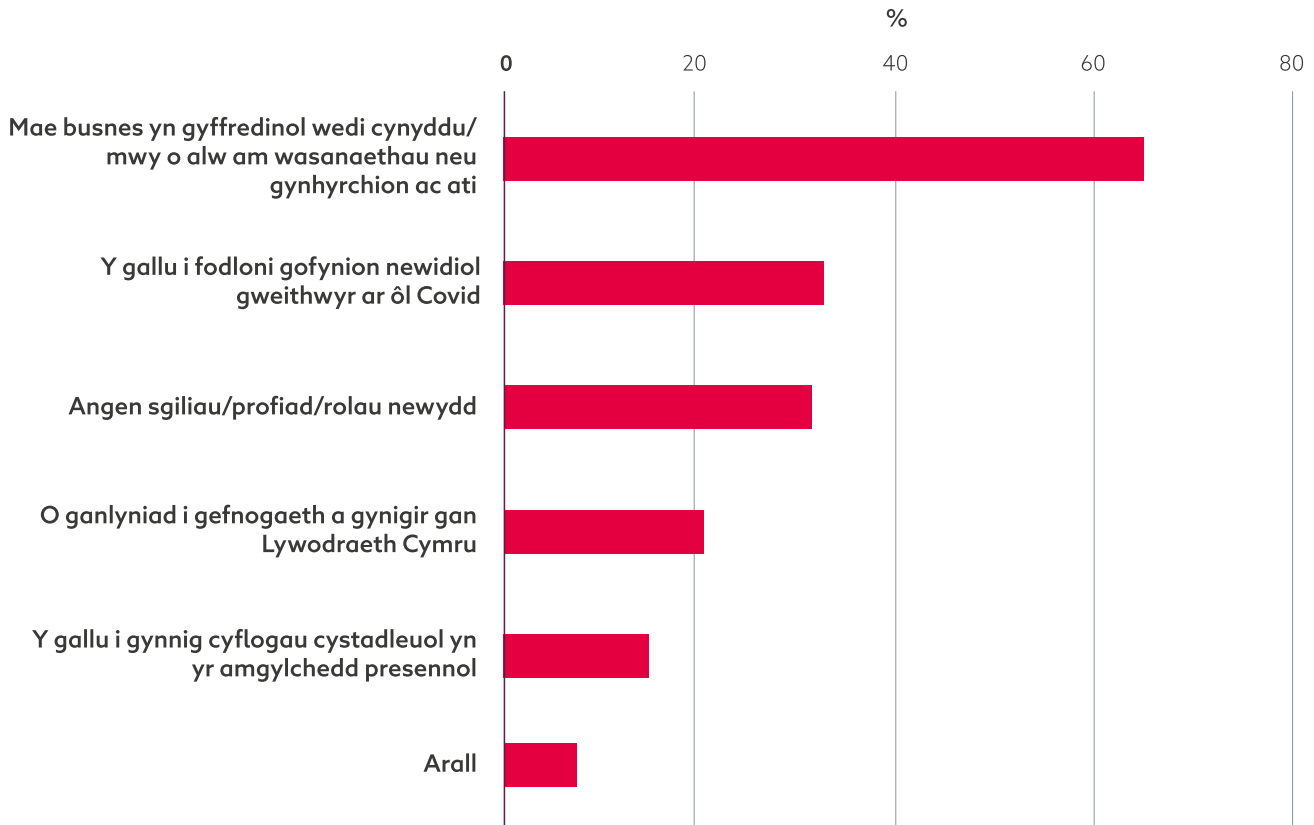
Newidiadau cyflogaeth	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	IGYD
Mwy o weithwyr nawr (h.y. wedi cynyddu yn y flwyddyn ddiwethaf)	3.9	-10.1	-6.6	-9.4	-17.4	-13.7	-5.4
Yr un nifer	16.8	32.7	12.9	33.4	44	32.6	29.7
Llai o weithwyr nawr (h.y. wedi gostwng yn y flwyddyn ddiwethaf)	-20.7	-22.6	-6.3	-24	-26.6	-18.9	-24.3

Mae Ffigur 3.12 yn datgelu, ymhlith y 117 o ymatebwyr a nododd fod mwy o weithwyr cyflogedig ers y flwyddyn flaenorol, dywedodd 64.1% mai'r rheswm am hyn oedd bod eu busnes yn gyffredinol wedi cynyddu / bod mwy o alw am wasanaethau neu gynhyrchion. Datgelodd tua 31.7% fod y gallu i fodloni

gofynion newidiol gweithwyr ar ôl Covid (ee y galw am weithio mwy hyblyg/hybrid, gweithio rhan-amser) yn brif reswm dros y cynnydd yn nifer y gweithwyr a nododd 30.6% yr angen am sgiliau / profiad newydd / rolau (ee oherwydd arallgyfeirio i feysydd neu farchnadoedd newydd).

Ffigur 3.12

Y prif resymau yr oedd niferoedd staff wedi cynyddu o gymharu â Thon 4 flwyddyn yn ôl (n=117)

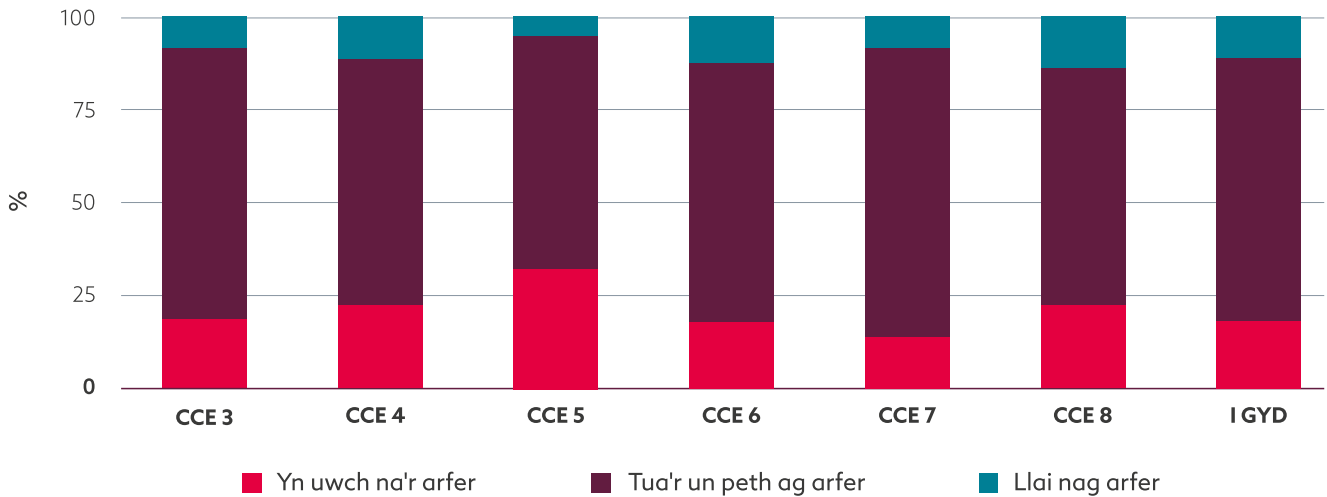
Lle'r oedd niferoedd staff wedi gostwng o gymharu â blwyddyn yn ôl, y prif resymau a roddwyd oedd bod eu busnes wedi crebachu / amgylchedd masnachu caletach (55.5%); materion recriwtio / cadw cyffredinol yn eu diwydiant (46.3%); a phwysau chwyddiant ar wahân i gyflogau (46.2%). (n=138).

Nodwyd bod trosiant staff, yn y deuddeg mis cyn arolwg Ton 4, yn uwch na'r arfer ar gyfer 20.9% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd a oedd

yn cael CCE3-8. Dengys Ffigur 3.13 fod 69.2% o'r ymatebwyr yn credu bod trosiant staff wedi bod tua'r un peth ag arfer, tra bod 10.0% wedi nodi ei fod yn llai na'r arfer. Yn ôl ffrwd ariannu, derbynwyr CCE5 oedd fwyaf tebygol o adrodd trosiant staff uwch na'r arfer yn y flwyddyn flaenorol, sef 30.9%, tra bod y ffigur cymharol ar gyfer derbynwyr CCE7 yn 14.4% cymharol isel.

Ffigur 3.13

Lefelau trosiant staff yn ystod y deuddeg mis diwethaf Ton 4 (n=675)

Adroddodd 15.6% o'r buddiolwyr a ymatebodd am swyddi gwag a oedd wedi bodoli ers chwe mis neu fwy (n=692). Roedd derbynwyr CCE5 (24.4%) ac CCE8 (17.4%) yn fwyaf tebygol o ddatgelu swyddi gweigion chwe mis neu fwy heb eu llenwi.

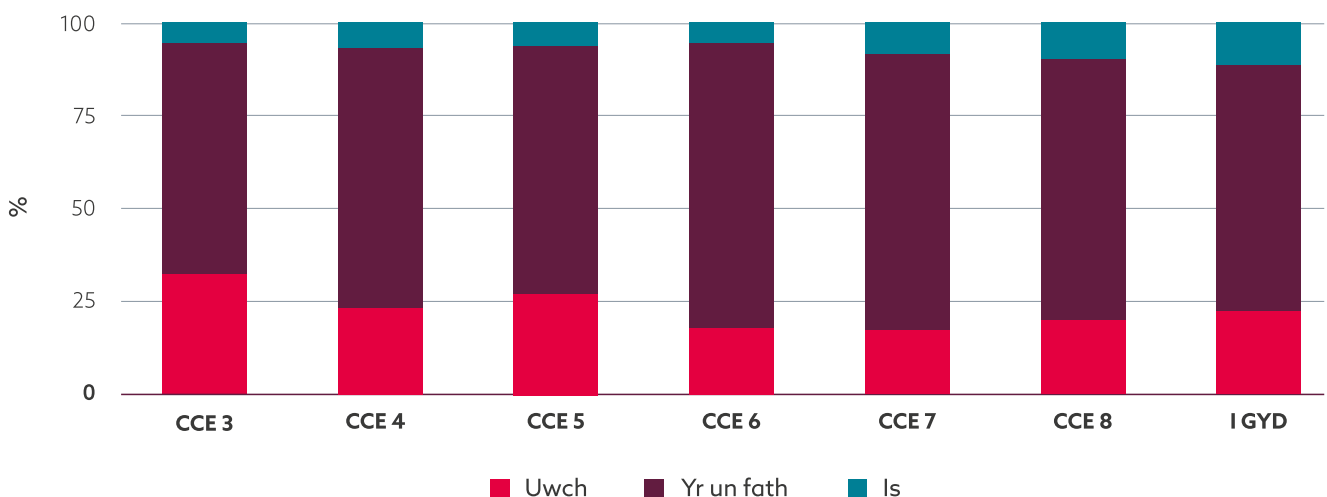
Gofynnodd arolwg Ton 4 i ymatebwyr ragweld rhagolygon cyflogaeth ar gyfer y 12 mis ar ôl yr arolwg: roedd 23.2% yn rhagweld y byddai ganddynt nifer uwch o weithwyr ymhen blwyddyn - llai na chanlyniad Ton 1 ar 35.0%, a

chanlyniad Ton 2 yn 44.1%, ond yr un gyfran a nodwyd yng Ngham 3 o'r arolwg. Yn ôl cynllun ariannu, buddiolwyr CCE3 a ymatebodd oedd fwyaf tebygol o ddisgwyl nifer uwch o weithwyr yn y 12 mis ar ôl yr arolwg (32.5%).

Credai tua 7.2% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd y byddai cyfanswm nifer y gweithwyr ar eu cyflogres yn is ymhen 12 mis - roedd hyn yn uwch na'r ffigur cymharol yn arolwg Ton 1 ar 4.5%, a Chylch 2 ar 2.5%, ond ychydig yn uwch. Llai na Thon 3 (7.4%).

Ffigur 3.14

Disgwyliadau nifer y gweithwyr ymhen blwyddyn Ton 4 (n=693)

Mae'r dadansoddiad hydredol sy'n cymharu Ton 2 a Thon 4, a ddangosir yn Ffigur 3.15, yn dangos bod gostyngiad o 18.1 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau a nododd ddisgwyliad o niferoedd uwch o weithwyr ymhen blwyddyn, a chynnydd o 13.3 pwynt canran yn y busnesau

a ragfynegodd y yr un nifer o weithwyr ymhen blwyddyn. Roedd rhywfaint o amrywiad fesul ffrwd ariannu, gyda gostyngiad o 35.5 pwynt canran yn achos buddiolwyr CCE5, o gymharu â gostyngiad o 15.9 pwynt canran ar gyfer buddiolwyr CCE8.

Ffigur 3.15

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol yn nysgwyliadau nifer y gweithwyr mewn 12 mis o Don 2 i Don 4 (n=693)

Disgwyliad cyflogaeth	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	I GYD
Uwch	-19.2	-21.8	-35.5	-18.2	-19.4	-15.9	-18.1
Yr un fath	14.5	15.6	29.6	14.3	16.5	11.5	13.3
Is	4.7	6.2	5.9	3.9	3	4.4	4.8

3.7 Dadansoddiad o drosiant a disgwyliadau buddiolwyr

Mae Ffigur 3.16 yn dangos canran y buddiolwyr a ymatebodd yn ôl trosiant yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd. Nododd chwarter yr holl fentrau (25.4%) drosiant o lai na £100,000 tra nododd 14.5% drosiant o fwy na £1m. Yn ôl cynllun ariannu, nododd 31.0% o fuddiolwyr CCE7 drosiant o lai na £100,000

gyda hyn o gymharu â dim ond 3.6% ar gyfer CCE5. Roedd derbynwyr CCE5 yn fwy tebygol o adrodd trosiant o fwy na £1m, gyda dwy ran o bump (40.4%) yn y categori hwn, tra bod y ffigur cymharol ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd CCE7 yn 5.7%.

Ffigur 3.16

Statws trosiant buddiolwyr a ymatebodd yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd Ton 4 (n=659)

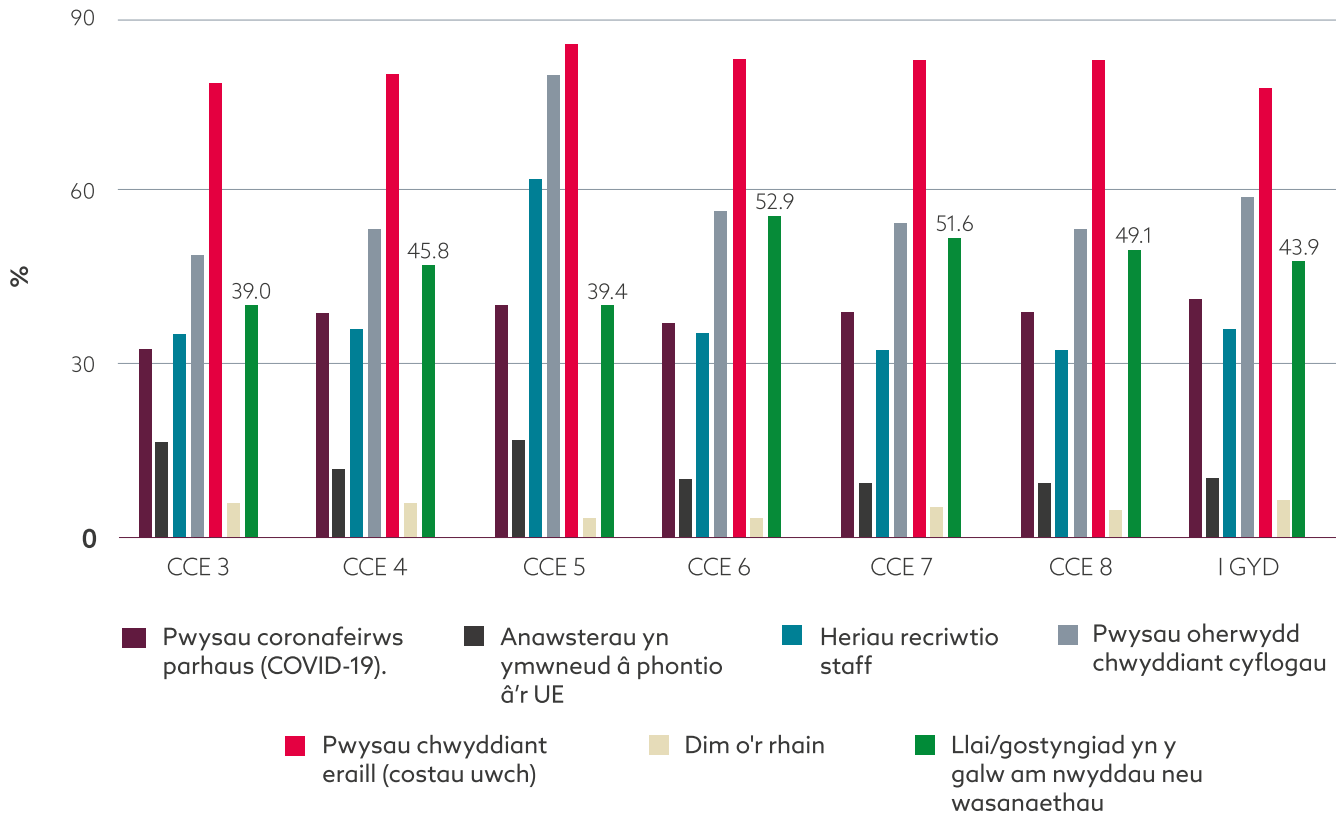
Trosiant	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	IGYD
	1.6	4.1	1.4	5	4.2	3.7	3.5
Hyd at £10,000	0.5	1.4	0	1.7	2	1.6	1.3
Rhwng £10,001 a £25,000	4.8	3.2	0	0.4	3.5	1.8	3.4
Rhwng £25,001 a £50,000	10.1	9.5	2.2	6.2	10.7	5.3	8.3
Rhwng £50,001 a £75,000	7.4	7.7	0	9.6	10.7	12.6	8.9
Rhwng £75,001 a £100,000	13.5	14.4	0	13.2	12.9	15.6	14.4
Rhwng £100,001 a £150,000	7.4	7.2	3.9	11.7	16	11	9
Rhwng £150,001 a £200,000	5.9	7.2	3.2	9.9	9.2	10.4	7.4
Rhwng £200,001 a £250,000	7.6	9.6	3.7	11.3	12.3	7.9	8.2
Rhwng £250,001 a £350,000	9.2	10.5	16.8	8.6	4.7	8.5	9.6
Rhwng £350,001 a £500,000	12.4	12	28.4	11.6	8.1	10.8	11.4
£501,000 i £1m	14.3	7.7	27	7.5	3.7	6.9	9
£1.01mi £2.5m	2.9	2.7	7.4	2.5	1	2.5	3
£2.51mi £5m	1	1.8	6.1	0.8	1	0.9	1.3
£5.01mi £10m	1.4	1	0	0	0	0.7	1.2
Mwy na £10m	100	100	100	100	100	100	100
Cyfanswm	100	100	100	100	100	100	100

Mae'r rhan nesaf yn ystyried y prif ffactorau sy'n effeithio ar drosiant busnes a newid ers Ton 2. Dengys Ffigur 3.17 mai buddiolwyr a ymatebodd oedd fwyaf tebygol o nodi mai ffactorau allweddol a effeithiodd ar drosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023, oedd pwysau chwyddiant eraill (ar wahân i gyflogau) (76.4 %), Pwysau oherwydd chwyddiant

cyflogau (52.7%), a llai/gostyngiad yn y galw am nwyddau neu wasanaethau (43.9%). Y buddiolwyr a ymatebodd a dderbyniodd CCE5 oedd fwyaf tebygol o adrodd Roedd pwysau chwyddiant eraill wedi bod yn effaith allweddol ar drosiant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023.

Ffigur 3.17

Effeithiau ar drosiant busnes yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023 Ton 4 (n=697)

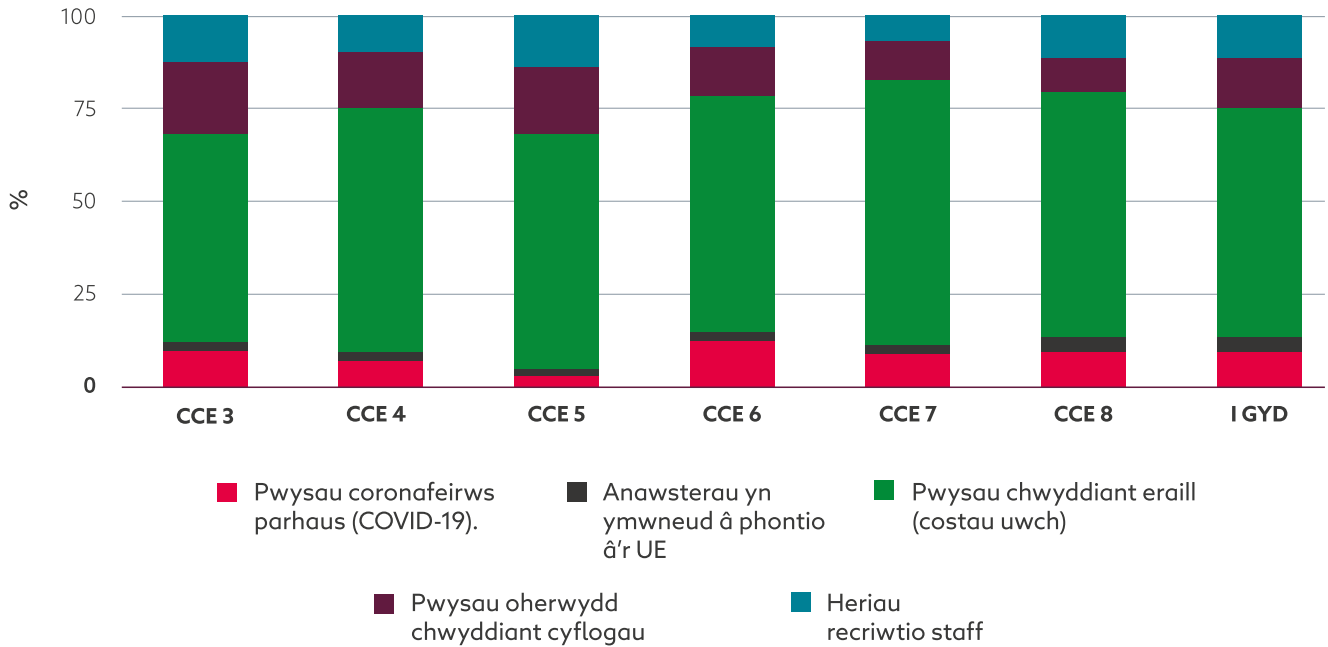

Cyfyngwyd ar ddadansoddiad hydredol o'r ffactorau allweddol sy'n effeithio ar drosiant busnes gan mai dim ond dau ffactor allweddol a gwestiynwyd yn Nhon 2 – sef pandemig y Coronafeirws (COVID-19), a Diwedd cyfnod pontio'r UE. Bu gostyngiad o 60.7 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau a nododd fod pandemig y Coronafeirws wedi effeithio ar drosiant rhwng Ton 2 a Chylch 4, a chynnydd o 1.8 pwynt canran mewn busnesau a nododd fod anawsterau'n ymwneud â thrawsnewid yr UE wedi effeithio ar drosiant dros yr un cyfnod.

Dengys Ffigur 3.18, pan ofynnwyd iddynt beth gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant dros y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2023, mai buddiolwyr a ymatebodd oedd fwyaf tebygol o nodi pwysau chwyddiant eraill (ar wahân i gyflogau) (63.5%), neu Bwysau oherwydd chwyddiant cyflog (13.9%). Yn ôl cynllun ariannu, roedd y ganran ar gyfer y cyntaf mor uchel â 77.7% ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i CCE7, ac mor isel â 57.8% ar gyfer busnesau sy'n derbyn CCE3. Nododd cyfanswm o 8.6% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd mai pwysau parhaus y coronafeirws (COVID-19) a gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant ers Ton 2.

Ffigur 3.18

Yr effaith fwyaf ar drosiant yn y 12 mis i 31 Mawrth 2023 Ton 4 (n=482)

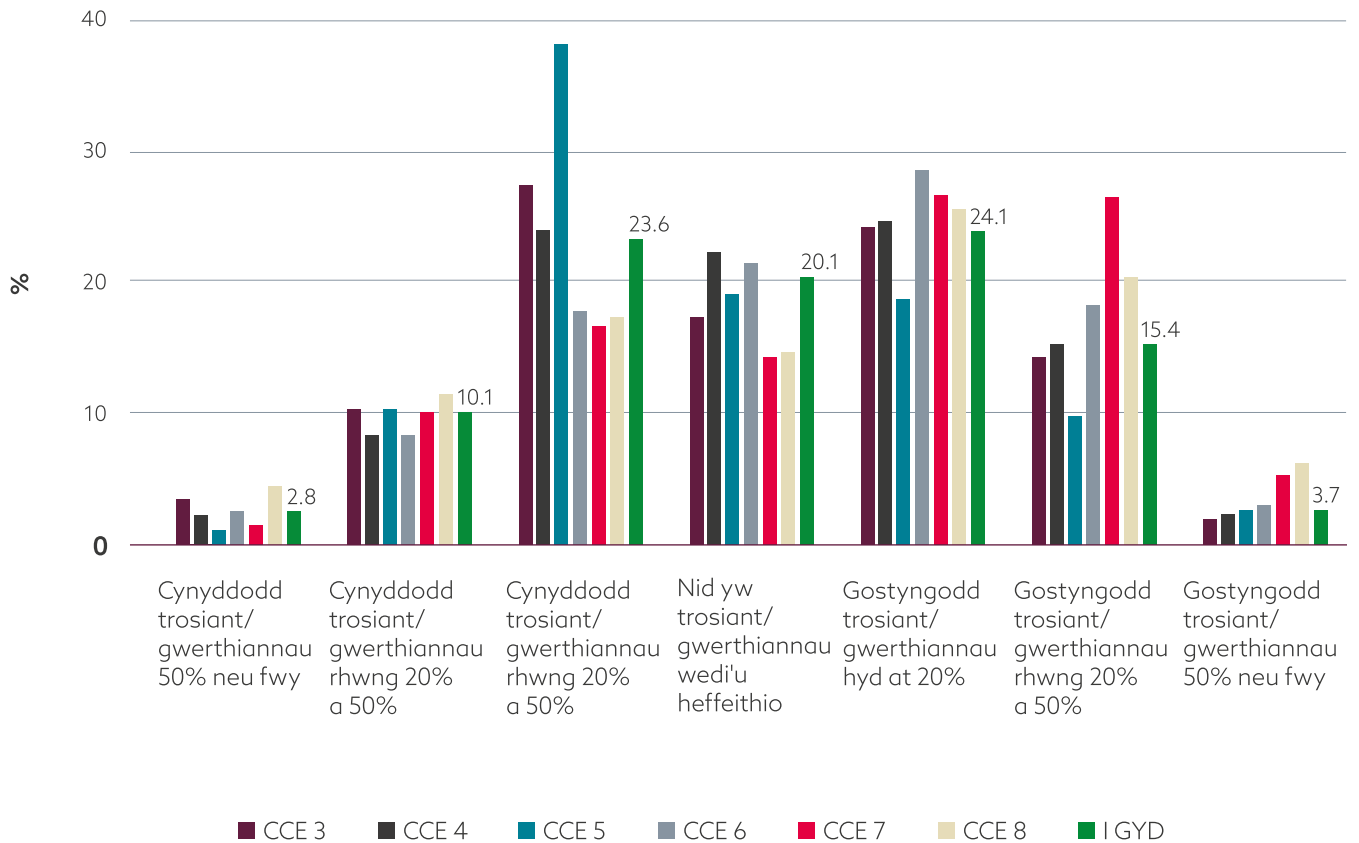
Gan mai dim ond dwy effaith bosibl ar drosiant a gwestiynwyd yn eu cylch yn Nhon 2, nid oes cymhariaeth bosibl uniongyrchol rhwng Ton 2 a Thon 4. Fodd bynnag, gellir nodi, yn Nhon 2, roedd cyfanswm o 92.5% o'r holl ymatebwyr yn credu mai pandemig Coronafeirws (Covid-19) a gafodd yr effaith fwyaf ar drosiant yn y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2022 (n=67). Y ffigur cymharol ar gyfer anawsterau'n ymwneud â phontio â'r UE sy'n achosi'r effaith fwyaf yng Nhon 2 oedd 7.5%.

Mae'r adran hon bellach yn trafod sut y newidiodd perfformiad sefydliadol, o ran trosiant, o gymharu â'r hyn y byddai

ymatebwyr fel arfer wedi'i ddisgwyl, yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Dywedodd un o bob pump (20.1%) o fuddiolwyr a ymatebodd nad oedd hyn wedi effeithio ar eu trosiant. Dywedodd bron i chwarter yr ymatebwyr (23.6%) fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o gymharu â disgwiliadau, a nododd cyfran debyg (24.1%) fod eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o gymharu â disgwiliadau. Roedd derbynwyr CCE5 yn fwyaf tebygol (38.3%) o fod wedi ymateb bod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20%, tra bod derbynwyr CCE6 (28.3%) ac CCE7 (26.4%) yn fwy tebygol o nodi nad oedd y trosiant wedi'i effeithio.

Ffigur 3.19

Barn yr ymatebwyr ar sut y trosiant yn y flwyddyn ariannol a gwblhawyd yn fwyaf diweddar o gymharu â'r hyn y byddent fel arfer wedi'i ddisgwyl yn Nhon 4 (n=643)

Yn Nhon 2 a Thon 4, gofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg sut yr effeithiodd pandemig y coronafeirws (COVID-19) ar eu trosiant o gymharu â'r hyn y byddent wedi'i ddisgwyl fel arfer. yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf. Dengys dadansoddiad hydredol yn Ffigur 3.20,

ar gyfer yr holl ymatebwyr CCE3 i CCE8 gyda'i gilydd, fod gostyngiadau o 18.3 pwynt canran, a 32.6 pwynt canran, yng nghyfrif y busnesau o Don 2 i Don 4 a welodd ostyngiad o 20-50% mewn trosiant a dros 50% yn y drefn honno.

Ffigur 3.20

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol yn y categori trosiant ar gyfer busnesau a gwblhawyd yn y flwyddyn ariannol ddiweddaraf (n=643)

Newid mewn trosiant o gymharu â'r hyn a ddisgwylir	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	I GYD
Cynyddodd trosiant/gwerthiannau 50% neu fwy	-2.3	-0.9	-3.9	-0.2	-0.8	0.0	-0.9
Cynyddodd trosiant/gwerthiannau rhwng 20% a 50%	3.2	2.4	4.7	4.2	6.4	1.7	3.0
Cynyddodd trosiant/gwerthiannau hyd at 20%	20.2	18.2	32.6	15.3	16.5	12.2	17.8
Nid yw trosiant/gwerthiannau wedi'u heffeithio	12.4	20.2	18.4	19.3	13.5	11.0	16.4
Gostyngodd trosiant/gwerthiannau hyd at 20%	7.8	19.3	15.5	24.2	22.9	18.6	14.7
Gostyngodd trosiant/gwerthiannau rhwng 20% a 50%	-19.0	-21.0	-29.9	-15.0	-0.8	-9.3	-18.3
Gostyngodd trosiant/gwerthiannau 50% neu fwy	-22.2	-38.2	-37.4	-47.9	-57.7	-34.3	-32.6

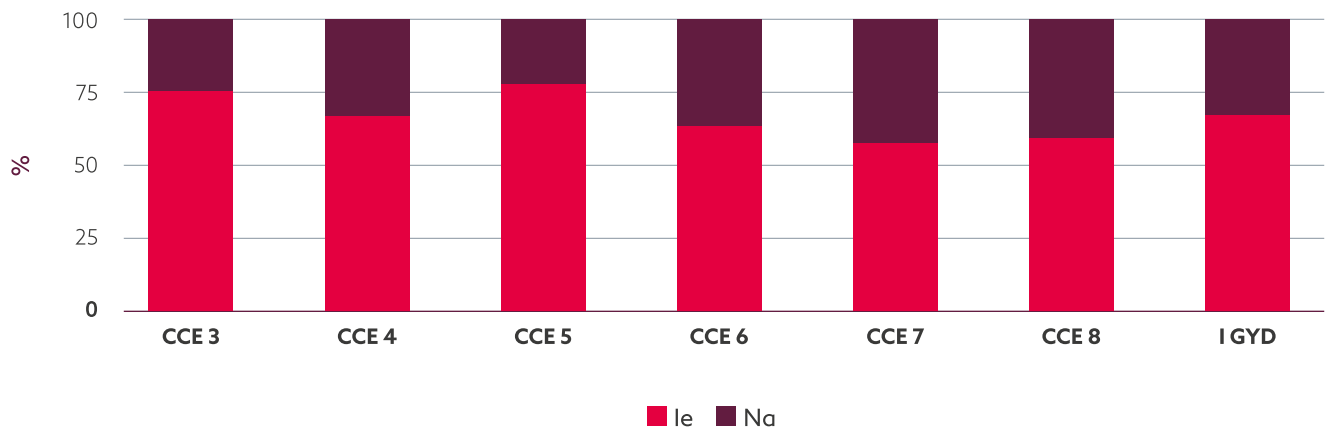
3.8 Perfformiad elw buddiolwyr

Roedd ymatebion arolwg Ton 4 gan fuddiolwyr a ymatebodd, o ran statws elw, yn gymharol gadarnhaol. Mae Ffigur 3.21 yn dangos bod dwy ran o dair o ymatebwyr (66.4%) wedi dweud eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf,

wedi cynhyrchu elw neu warged. Yn ôl cynllun buddiolwyr, derbynwyr CCE5 oedd fwyaf tebygol o fod wedi adrodd elw yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, gyda 75.3% yn ymateb yn gadarnhaol, tra bod derbynwyr CCE7 yn lleiaf tebygol o ddatgelu elw ar 57.4%.

Ffigur 3.21

A wnaeth buddiolwyr a ymatebodd gynhyrchu elw neu warged yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf? Ton 4 (n=691)

Mae cymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf yn datgelu cynnydd o 5.1 pwynt canran o Don 2 i Don 4 yn y cyfrif o fusnesau sy'n nodi elw. Dengys Ffigur 3.22 fod y cynnydd

hwn mor uchel â 12.0 pwynt canran ar gyfer CCE7, a 9.4 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE6, yn amrywio i gynnydd o 0.4 pwynt canran isaf ar gyfer derbynwyr CCE8.

Ffigur 3.22

Dadansoddiad hydredol: Newid pwynt canrannol mewn statws elw o Gam 2 i Gam 4 mewn busnesau yn y flwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf (n=691)

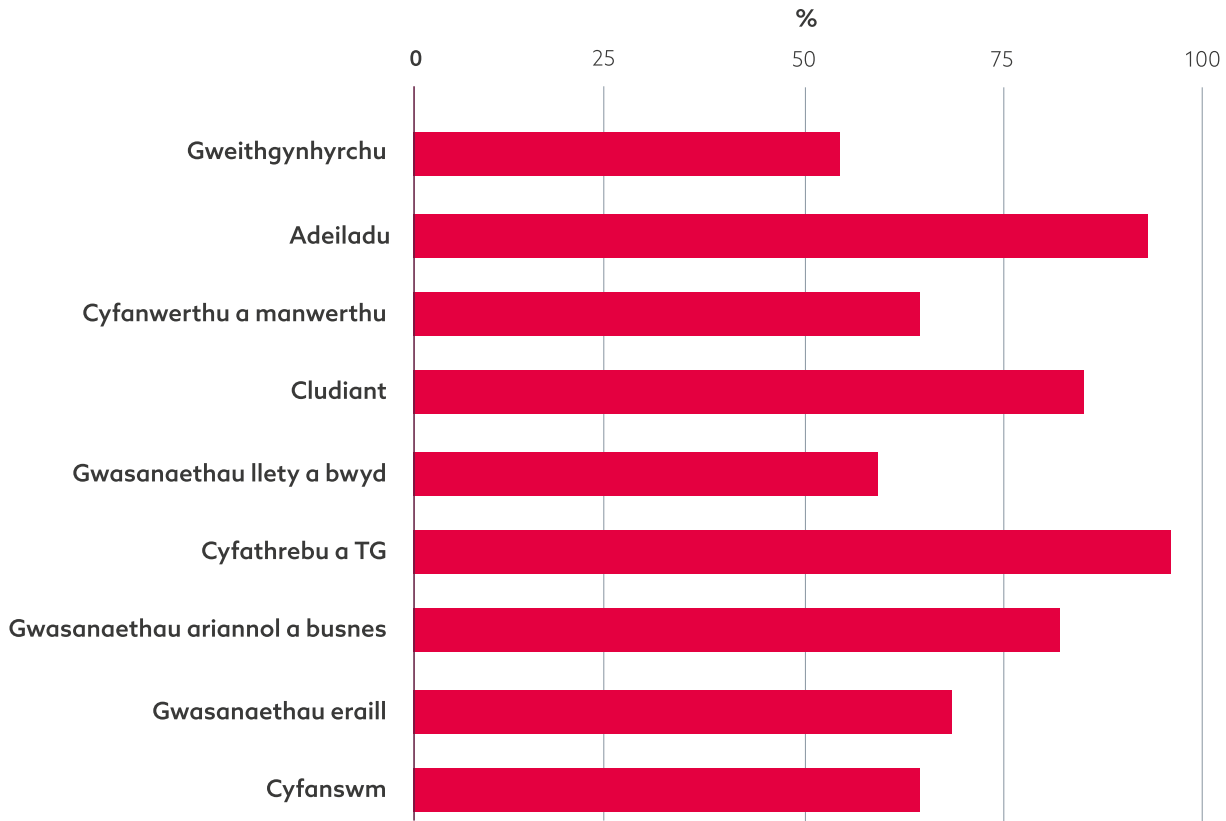
Wedi gwneud elw?	CCE3	CCE4	CCE5	CCE6	CCE7	CCE8	I GYD
Do	-2.1	-6.4	-8.8	-9.4	-12	-0.4	-5.1
Na	2.1	6.4	8.8	9.4	12	0.4	5.1
Cyfanswm	0	0	0	0	0	0	0

Yn ôl sector diwydiant yn Nhon 4, roedd rhywfaint o amrywiad yng nghyfran yr ymatebwyr a ddywedodd fod eu menter wedi gwneud elw neu warged yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf. Er enghraifft,

mewn Cyfathrebu a TG, ac Adeiladu gwnaeth mwy na 90% o'r ymatebwyr elw. Mewn Gweithgynhyrchu, a Llety a gwasanaethau bwyd y ffigurau cymharol oedd 53.7% a 58.7% yn y drefn honno.

Ffigur 3.23

Canran y mentrau yn Nhon 4 sy'n cynhyrchu elw neu warged yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, fesul sector (n=726)

Nodyn 6: Yn ôl sector, canlyniadau heb eu pwysoli.

Nodyn 7: Mae'r categorïau sector "Sylfaenol" a "Cyfleustodau a gwastraff" wedi'u dileu gan fod maint y sampl yn fach iawn (n=2 ar gyfer y ddau).

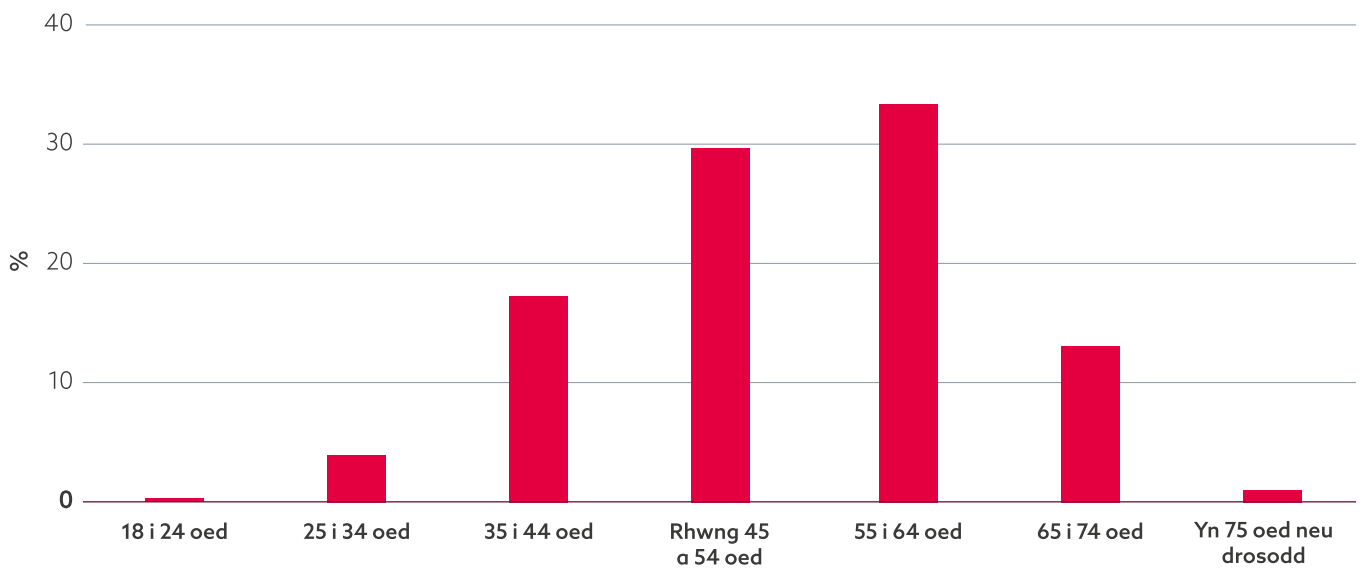
3.9 Demograffeg ymatebwyr Ton 4

Casglodd arolwg Ton 4 hefyd wybodaeth am ymatebwyr unigol a gwblhaodd yr arolwg. Derbynnir efallai nad yw hyn yn cynrychioli perchnogion y fenter. Fodd bynnag, mae hyn yn dal i roi rhywfaint o fewnwelediad i natur

buddiolwyr ymatebol unigol. Roedd y rhan fwyaf o ymatebwyr (80.6%) rhwng 35 a 64 oed, gyda Ffigur 3.24 yn amlygu bod 4.2% o ymatebwyr o dan 35 oed, a 15.2% o ymatebwyr dros 65 oed.

Ffigur 3.24

Oed ymatebwyr arolwg Ton 4 (n=714)

Roedd gwybodaeth arall o'r arolwg yn nodi:

- Roedd 72.8% o fuddiolwyr a ymatebodd yn ddynion - gydag ychydig iawn o amrywiad ar draws y cynlluniau CCE3-8.
- Roedd cyfran yr ymatebwyr a oedd o gefndir Du, Asiaidd neu Leiafrifoedd Ethnig yn amrywio rhwng 1.9% ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i CCE7 i 6.8% yn achos buddiolwyr a ymatebodd i CCE5 (yn gyffredinol ar draws pob cynllun CCE 3-8, 6.3%).
- Roedd cyfran yr ymatebwyr â chyflwr iechyd hirdymor yn amrywio o 2.1% (CCE5) i 11.4% (CCE3) ar draws cynlluniau CCE a gyda'r cyfartaledd cyffredinol (CCE3-8) yn 7.9%.

4.1 Rhagymadrodd

Pwrpas y gwahanol ymyriadau CCE oedd cynorthwyo cwmnïau Cymreig drwy'r amodau gweithredu anodd a brofwyd yn ystod argyfwng Covid-19. O ystyried y symiau mawr iawn a wariwyd ar gymorth grant a benthyciadau, mae cwestiwn ynghylch a wnaeth cymorth Llywodraeth Cymru wahaniaeth mewn gwirionedd i'r busnesau bach a chanolig dan sylw. Yn anochel, mae ateb y cwestiwn hwn yn anodd iawn. Mae'r canlynol yn dyfynnu rhai o'r problemau o ran sefydlu 'ychwanegolrwydd' y cymorth a arweinir gan Lywodraeth Cymru i gynorthwyo busnesau bach a chanolig yng Nghymru.

Yn gyntaf, mae problem wrth ddatblygu senario gwrthffeithiol oherwydd bod cymaint o fusnesau yn y DU a Chymru wedi cael cymorth yn y cyfnod ar ôl 2020 Ch2, ac efallai y byddai hyd yn oed y cwmnïau hynny nad oeddent yn fuddiolwyr cymorth Llywodraeth Cymru wedi cael cymorth gan Lywodraeth y DU drwyddo, er enghraifft, y Cynllun Cadw Swyddi. Cafwyd cymorth gan Lywodraeth Cymru dros gyfnod gweddol hir gan ddechrau yn 2020 Ch2 ac ymestyn hyd at 2022 Ch2. Gallai hefyd fod wedi bod yn anodd i gwmnïau y cysylltwyd â nhw yn arolygon Ton 3-4 gofio manylion y cymorth a dderbyniwyd ac i gysylltu cymorth â chanlyniadau busnes.

Yn ail, dim ond gwybodaeth ddethol am berfformiad busnes y gall arolygon Ton 3-4 ei chasglu, ac mae cwmnïau sydd â diwedd blwyddyn ariannol wahanol yn ei gwneud hi'n anodd cysylltu perfformiad ariannol cwmnïau a adroddwyd mewn cyfnod penodol â grantiau a chymorth benthyciad mewn cyfnod gwahanol.

Yn drydydd, roedd llawer o 'sŵn' yn y system economaidd ar adeg arolygon Ton 3 a Chylch 4 a allai fod wedi effeithio ar berfformiad busnes a'i gwneud yn anodd i ymatebwyr amlinellu'r effeithiau penodol sy'n gysylltiedig ag ymyriadau Covid-19 Llywodraeth a'r DU. Yn fwyaf amlwg yma oedd y gorlif economaidd a achoswyd gan Ryfel Wcráin ac yna'r argyfwng Costau Byw rhyng-gysylltiedig yn y DU, ac yn fwy cyffredinol arafwch economaidd yn y DU dros y cyfnod.

Yn bedwerydd, un ddamcaniaeth weithredol yw bod y cymorth a ddarparwyd wedi rhoi gwell cyfle i fusnesau buddiolwyr oroesi trwy'r argyfwng, ac yna wedi eu helpu i gynnal neu dyfu eu cyflogaeth, eu gwerthiant a'u helw. Mae'n rhaid gwrthbwyso hyn â'r posibilrwydd y gallai detholiad o'r cyllid sy'n cefnogi arloesedd fod wedi gweithio i leihau prif gyflogaeth wrth i dechnoleg newydd gael ei chyflwyno.

Gyda'r problemau hyn wedi'u nodi, ni all yr Adran hon ond rhoi trosolwg lefel gymharol uchel ynghylch a oedd perfformiad y cwmnïau buddiolwyr yn unol â neu'n well na'r disgwyl wrth archwilio'r hyn a ddigwyddodd o fewn poblogaeth ehangach busnesau Cymru a'r DU dros y cyfnod dan sylw, tra'n sylweddoli bod llawer o'r cwmnïau yn y boblogaeth ehangach hon hefyd yn rhai a gafodd fudd o gael cymorth.

O'r cychwyn cyntaf mae angen i ni gofio amseriad y gwahanol gefnogaeth CCE ynghyd ag amseriadau'r arolygon o fuddiolwyr. Mae Ffigur 4.1 yn rhoi crynodeb.

Sut y performiodd buddiolwyr BBaCh o gymharu â chwmnïau eraill yng Nghymru?

Ffigur 4.1

Amseriad arolygon Ton 1-4

Ton	Buddiolwyr y Cynllun	Dyddiadau'r arolwg
Ton 1	Buddiolwyr yn derbyn cymorth Ebrill-Gorffennaf 2020 (CCE 1-2, CBBCC, CGDB)	Buddiolwyr a arolygwyd 2021 Ch4
Ton 2	Buddiolwyr yn derbyn cymorth Hydref 2020 i Chwefror 2022 (CCE3-8)	Buddiolwyr a arolygwyd Chwefror-Mai 2022
Ton 3	Dilyn i fyny gyda buddiolwyr Ton 1	Buddiolwyr a arolygwyd Medi-Hydref 2022
Ton 4	Dilyn i fyny gyda buddiolwyr Ton 2	Buddiolwyr a arolygwyd Ebrill-Mai 2023

Yr hyn sy'n amlwg yn union o Ffigur 4.1 yw bod yn rhaid i ystyriaeth o berfformiad a chynnydd cymharol buddiolwyr yr CCE gael ei rhoi yng nghyd-destun yr hyn a ddigwyddodd i fusnesau Cymru yn eu cyfanrwydd rhwng 2019 Ch4 (cyn y pandemig) ac yna diwedd 2022 Ch3 yn achos dadansoddiad Ton 3, ac yna 2019Ch4 i 2023Ch2 yn achos dadansoddiad Ton 4.

Mae'r hyn sy'n dilyn yn yn goladiad o rai elfennau allweddol o arolygon Ton 3 a Thon 4 sy'n sôn am gynnydd a pherfformiad BBaChau ac fe allai hyn fod yn gysylltiedig â data ystadegol cyhoeddedig a data ystadegol arall. Ym mhob achos, rydym yn ceisio cysylltu'r ymatebion i'r arolwg â'r cyd-destun ehangach.

4.2 Ydych chi'n dal i fasnachu?

Datgelodd arolwg Ton 3 a gynhaliwyd ym mis Medi-Hydref 2022 fod 94% o fuddiolwyr grant a benthyciadau yn dal i fasnachu (ffigur cymaradwy ar gyfer Ton 1 oedd 95%). Roedd cyfran y cwmnïau a oedd yn dal i fasnachu ar adeg arolwg Ton 3 yn amrywio o 82.2% ar gyfer busnesau a oedd wedi derbyn CGDB, i 95.8% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE1.

Roedd dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o Gam 1-3 (hy cynhaliwyd Ton 1 yn chwarter olaf 2021 a gyda Thon 3 yn digwydd tua blwyddyn yn ddiweddarach ym Medi-Hydref 2022), yn dangos gostyngiad o 1.8 pwynt canran yn y nifer o fusnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd, o 95.4% yn Nhon 1 i 93.6% yn Nhon 3. Roedd y newid yn y nifer o fusnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd mor uchel â -9.0 pwynt canran yn achos CGDB (o 91.0% yn Nhon 1 i 82.1% yn Nhon 3), ac mor isel â -0.7 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE1 (97.5% yn Nhon 1, a 96.8% yn Nhon 3).

Yn gyffredinol, felly, fe amcangyfrifir, am bob 1,000 o fuddiolwyr cymorth CCE, CBBCC a CGDB (Ebrill-Gorffennaf 2020), bod rhwng tua 820-970 yn dal i fasnachu ar adeg arolwg Ton 3, a chyda'r cyfartaledd ar draws yr holl fuddiolwyr amcangyfrifedig yn 940.

Ymddengys bod hon yn gyfradd oroesi ychydig yn gryfach nag a welwyd ar draws holl fusnesau Cymru. Er enghraifft, yn seiliedig ar ddata IDBR, roedd marwolaethau busnesau Cymru fel canran o'r holl fentrau gweithredol (gweler Ffigur 4.2) tua 10%-11% ond gyda rhywfaint o amrywiad sectoraidd (a meintiau tebyg yn gyffredinol ar gyfer y DU). Yna o blith 1,000 o gwmnïau a oedd yn weithredol yng Nghymru yn 2020, gellid disgwyl y byddai eu nifer wedi

gostwng tua 200 (hyd yn oed o ganiatáu i rai genedigaethau busnes tymor byr yn y cyfnod nad oedd wedi goroesi dros gyfnod byr). Nodir y gallai ffigurau salach ar gyfer buddiolwyr CGDB fod yn nodi'r busnesau lleiaf oll. Fodd bynnag, ar gyfer buddiolwyr CCE 1-2 a CBBCC mae rhywfaint o arwydd y gallai eu goroesiad dros y cyfnod fod wedi bod ychydig yn well na'r hyn a welwyd yn y boblogaeth gyffredinol (gan nodi y bydd busnesau eraill yn yr IDBR wedi cael cymorth hefyd wrth gwrs).

O ran canfyddiadau Ton 4 dywedodd bron i 95% o'r ymatebwyr eu bod yn masnachu wrth ateb yr arolwg rhwng Ebrill-Mai 2023 (y ffigur tebyg o Don 2 blaenorol ym mis Chwefror-Mai 2022 oedd 97%). Dylid dwyn i gof bod y rhain yn fusnesau oedd wedi derbyn cymorth rhwng Hydref 2020 a Chwefror 2022. Dim ond 0.7% o'r busnesau a nododd eu bod wedi rhoi'r gorau i fasnachu dros dro a dywedodd 4.7% eu bod wedi cau'n barhaol.

Roedd cyfran y cwmnïau a oedd yn dal i fasnachu ar adeg arolwg Ton 4 yn amrywio rhwng 93.1% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE5, a 96.5% ar gyfer sefydliadau a oedd wedi cael CCE8. Roedd y newid yn y cyfrif o fusnesau (rhwng Ton 2 a 4) sy'n masnachu ar hyn o bryd mor uchel â -3.6 pwynt canran yn achos busnesau a gafodd CCE7 (o 98.2% yn Nhon 2 i 94.6% yng Ngham 4), ac mor isel fel -1.6 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE3 (96.0% yng Ngham 2, a 94.4% yng Ngham 4).

Unwaith eto, mae'n ymddangos bod cyfeiriad at Ffigur 4.2 yn dangos bod hwn yn berfformiad cryfach nag ar gyfer Cymru yn gyffredinol dros gyfnod 2020-2022.

Sut y performiodd buddiolwyr BBaCh o gymharu â chwmnïau eraill yng Nghymru?

Ffigur 4.2

Marwolaethau fel canran o fentrau gweithredol yng Nghymru a'r DU 2020-2022 (Ffynhonnell; IDBR)

Sector	Cymru			DU		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Blwyddyn						
Cyfanswm	9.8	11.5	11.2	10.4	11.2	11.8
Cynhyrchu	7.2	11.1	9.5	7.7	8.6	9.6
Adeiladu	8.5	9.5	10.5	8.6	8.8	10.2
Crefftai Modur	6.3	5.9	7.3	7.1	6.8	8.8
Cyfanwerthu	6.1	6.6	8.2	7.4	7.5	10.9
Manwerthu	12.1	10.4	11.9	10.7	10	12.8
Cludiant a storio	16.6	26.9	23.2	15.7	22.4	23.8
Llety a bwyd	10.9	10.9	11.7	11.3	10.5	12.8
Gwybodaeth/cyfathrebu	10.4	13.5	11.7	12.9	15.5	13.6
Cyllid ac yswiriant	11.8	12.4	8.1	9.2	8.7	8.5
Eiddo	4.4	5.7	6.5	5.8	5.7	7.1
Proffesiynol, gwyddoniaeth a thechnegol	10.6	11.9	11.6	11.3	12.8	12.2
Gweinyddu busnes	11.7	15	11.6	14.2	14.8	12.6
Addysg	10.4	8.6	9	8.2	7.6	9.3
Iechyd	6.4	6.3	5.6	7	6.9	7.3
Celfyddydau, adloniant	7.3	7.4	9.1	7.6	7.2	9.3

4.3 Newidiadau cyflogaeth

Arolwg Newid Cyflogaeth Ton 1 i Don 3

Cynyddodd cyfanswm gweithwyr y sefydliadau a ymatebodd o 8,341 ar adeg arolwg Ton 1 yn 2021 Ch4, i 8,554 ar adeg arolwg Ton 3 ym mis Medi i fis Hydref 2022. Roedd hyn yn dwf o 2.6% yn yr holl gyflogaeth (gan gynnwys gweithwyr rhan amser ac achlysurol), ond gyda chynnydd o 2.9% mewn cyflogaeth amser llawn ymhlith yr ymatebwyr o 5,371 i 5,528.

Beth ddigwyddodd i gyflogaeth yng Nghymru yn ystod cyfnod Ton 1 - Ton 3: data Arolwg o'r Llafurlu (ALI)?

Yn y flwyddyn hyd at fis Awst i fis Hydref 2022, ac yna yn y flwyddyn hyd at fis Tachwedd 2022 i Ionawr 2023, sy'n cyfateb yn fras i'r cyfnod rhwng arolygon Ton 1 a 3, nododd yr Arolwg o'r Llafurlu fod cyfanswm cyflogaeth Cymru (16 oed a hŷn) wedi gostwng o tua 3.7% a 3.3% yn y drefn honno (ni ddangosir y DU yn Ffigur 4.3) twf o 0.8% a 1.4%), a gyda hyn o'i gymharu â'r cynnydd o 2.6% yng nghyfanswm cyflogaeth y cwmnïau a ymatebodd yn Nhonnau 1 a 3. Mae angen gofal yn hynny o beth oherwydd gallai'r cyfanswm cyflogaeth ar gyfer yr ymatebwyr gael ei ddylanwadu'n sylweddol gan newidiadau unigol mewn amgylchiadau ymhlith dim ond ychydig o ymatebwyr. Er gwaethaf cynnal cyflogaeth yn Nhon 1 a 3, mae ymatebwyr yn galonogol o gymharu â'r hyn a ddigwyddodd i gyflogaeth gyffredinol yn economïau'r DU a Chymru.

Ton 1 - Ton 3 Cwmnïau yn adrodd am dwf mewn cyflogaeth

Dywedodd 20.1% o'r holl fuddiolwyr a ymatebodd fod cyflogaeth yn uwch ar adeg arolwg Ton 3 (Medi-Hydref 2022) o gymharu â phan wnaethant gwblhau arolwg Ton 1 (Hydref-Rhagfyr 2021). Yn achos CBBCC, nododd 24.1% gynnydd mewn cyflogaeth rhwng Ton 1 a Thon 3. Roedd derbynwyr CGDB yn fwy tebygol o adrodd am ostyngiad mewn canlyniadau cyflogaeth, gyda dim ond 10.8% yn nodi cynnydd mewn cyflogaeth yn y cyfnod rhwng Ton 1-3. Datgelodd dadansoddiad hydredol o ddisgwyliadau sy'n cymharu busnesau yn Nhon 1 a Thon 3, ostyngiad o 2.8 pwynt canran yn y cyfrif o fusnesau yn adrodd am fwy o weithwyr rhwng Medi a Hydref 2022 ers y pandemig.

Mae'n anodd cysoni'r deunydd uchod â ffynonellau cyhoeddus ond dangosodd Adroddiad Panel yr Arolwg Busnesau Bach Hydredol ar gyfer y cyfnod 2019-2022⁸ fod amcangyfrif o 20.6% o BBaChau Cymru yn 2022 wedi gweld twf cyflogaeth sy'n agos at y ffigurau a ddaeth o arolwg buddiolwyr Ton 3 a ddangosodd bod 20.1% o fuddiolwyr wedi gweld twf cyflogaeth ers arolwg Ton 1. Mae'r ffaith nad yw data 2023 o ABBH ar gael yn golygu na ellir gwneud y gymhariaeth hon ar gyfer newidiadau rhwng arolygon Ton 2 a Thon 4.

Arolwg Newid Cyflogaeth Ton 2 i Don 4

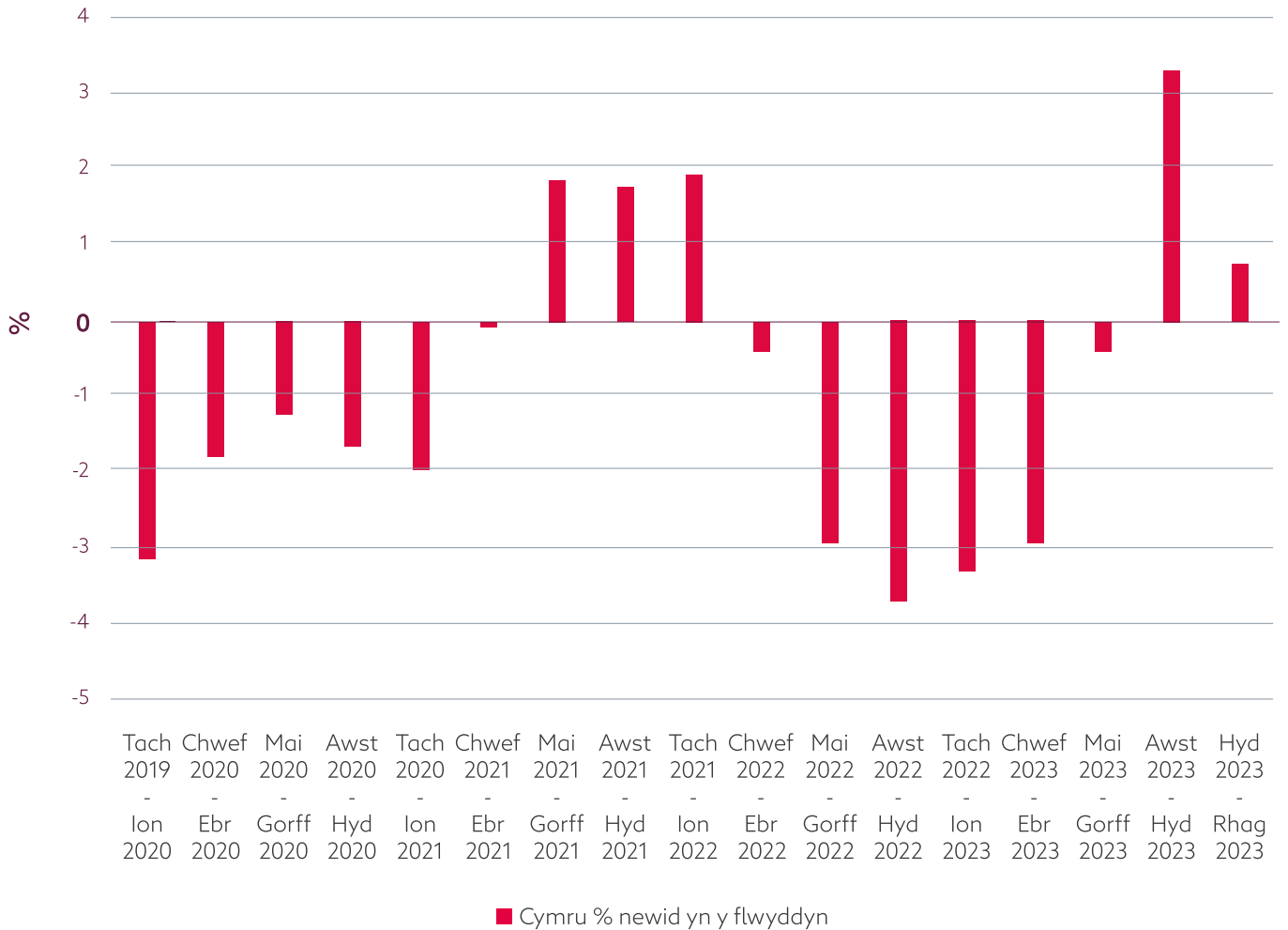
Disgynnodd cyfanswm y gweithwyr amser llawn yn y sefydliadau a ymatebodd o 4,877 ar adeg arolwg Ton 2 (Chwefror-Mai 2022), i 4,803 ar adeg arolwg Ton 4 (Ebrill-Mai 2023). Roedd hyn yn ostyngiad bychan o 1.5%. Cyfanswm cyflogaeth ymatebwyr Ton 2 oedd 9,536 ar adeg arolwg Ton 2 gan dyfu i 10,208 yn Nhon 4 (twf 7%).

⁸Gweler https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65043425dec5be000dc35f4f/Small_Business_Survey_2022_-_Panel_Report.pdf

Sut y performiodd buddiolwyr BBaCh o gymharu â chwmnïau eraill yng Nghymru?

Ffigur 4.3

Cyfanswm newidiadau cyflogaeth Cymru (pob un yn 16 oed a throsodd, o flwyddyn i bob chwarter) o ddechrau Covid-19 yn 2019 Ch4 (ALI)

Beth ddigwyddodd i gyflogaeth yng Nghymru yn y cyfnod rhwng data ALI Arolygon Ton 2 a 4?

Mae cyfeiriad at Ffigur 4.3 yn dangos bod cyflogaeth yng Nghymru wedi gostwng 3% yn y flwyddyn hyd at Chwefror-Ebrill 2023 (sy'n cyfateb yn fras i'r cyfnod rhwng Ton 2 a 4) (cynyddodd y DU 1.4%). P'un ai o ran cyflogaeth lawn amser neu gyflogaeth amser llawn mae'n ymddangos bod y buddiolwyr yn sampl Ton 2 a 4 yn gyffredinol wedi perfformio'n well na'r

disgwyl o ran niferoedd cyflogaeth cyffredinol. Nodir bod rhai o ymyriadau CCE 3-8 yn canolbwyntio mwy ar sectorau sy'n wynebu twristiaeth lle mae arwydd bod cyflogaeth wedi tyfu'n gryf yn ystod y cyfnod. Er enghraifft, ym maes Llety a gwasanaethau bwyd, cynyddodd gweithwyr Cymru 11% yn 2021-2022, ac mewn Trafnidiaeth a storio bron i 26% yn ôl y Gofrestr Busnes a'r Arolwg Cyflogaeth.

4.4 Perfformiad gwerthiant y buddiolwyr

Mae'n anodd priodi dyddiadau arolwg Ton 1-4 â blynyddoedd adrodd ariannol oherwydd bod gan gwmnïau ddiwedd blwyddyn wahanol. Felly y dull gweithredu a ddefnyddiwyd yma oedd casglu rhywfaint o ddata cymaradwy ar gyfer yr hyn a ddigwyddodd mewn poblogaeth fwy o gwmnïau Cymreig dros y cyfnod (er bod yn rhaid inni dderbyn eto y gallai rhai o'r cwmnïau hyn hefyd fod wedi bod yn fuddiolwyr cymorth Llywodraeth Cymru). Fodd bynnag, mae'r data a gasglwyd yn rhoi rhywfaint o gasgliad ar berfformiad busnesau bach a chanolig Cymru dros y cyfnod a'r amrywiad ym mherfformiad

trosiant. Cymhlethir y dadansoddiad hwn ymhellach gan nad yw llawer o'n cwmnïau lleiaf yn cynhyrchu data gwerthiant ac elw yn eu cyfrifon adroddedig.

Roedd yn bosibl o gronfa ddata FAME Bureau Van Dijk i dynnu i lawr adroddiadau cwmni ar gyfer holl BBaChau Cymru. Fodd bynnag, ni adroddodd nifer fawr am ddata gwerthiant ac elw. O'r rhai a wnaeth, dim ond cyfran oedd â data gwerthiant ar gyfer blynyddoedd calendr FAME 2020-2022. Mae Ffigur 4.4 yn datgelu rhai ystadegau o'r data BBaCh a gasglwyd gan FAME.

Sut y performiodd buddiolwyr BBaCh o gymharu â chwmnïau eraill yng Nghymru?

Ffigur 4.4

Perfformiad twf gwerthiant busnesau bach a chanolig yng Nghymru 2019-20/2021-22

Gwerthiannau	19-20	20-21	21-22
Nifer	1,474	1,533	1,627
Twf canolrif %	9.5	4.5	9.6
% cadarnhaol/dim twf gwerthiant	36.8	55.8	65.2
% twf gwerthiant negyddol	63.2	44.2	34.8
Twf			
dros 50%	9.2	17.2	21.6
20-49.9	8.3	17.4	17
5-19.9	12.1	14.7	18.1
0-4.9	7.2	6.5	8.5
minws 0.1 i -4.9	7.1	6	6.3
minws 5 i -19.9	17.9	12.4	9.9
minws 20 i -49.9	19.3	11.7	9.8
dros -50%	18.9	14.2	8.8

Mae data 2019-20 yn Ffigur 4.4. yn son am newidiadau rhwng llawer o galendr 2019 i galendr 2020 hy ar gyfer tua 50% o'r cwmnïau a ddewiswyd yma daeth eu blwyddyn ariannol i ben yn chwarter olaf y flwyddyn. Dylid dwyn i gof hefyd fel cyd-destun ynghylch Ffigur 4.4. bod mynegai cynhyrchu Cymru wedi disgyn 9% yn 2020, gan dyfu wedyn 3% yn 2021 a 4.2% yn 2022. Bu gostyngiad o 6.3% ym mynegai gwasanaethau marchnad Cymru yn 2020, cyn adfer gyda thwf o 7% yn 2021, a 3.1 % yn 2022. Yna rydym yn disgwyl i lawer o'r gwaethaf o effeithiau Covid-19 fod yn effeithio ar ffigurau newid gwerthiant ar gyfer 2019-2020, ond yna gyda gwelliannau disgwyliedig yn ffigurau 2020-21.

Gyda'r cyd-destun hwn nodwyd Ffigur 4.4. yn datgelu bod 2019-2020 yn flwyddyn wael i'r BBaChau Cymreig dethol gyda dim ond 37% yn gweld twf gwerthiant cadarnhaol a gyda 38.2% o'r BBaChau hyn yn gweld gostyngiadau gwerthiant o dros 50%. Twf gwerthiant canolrifol (canolrif a ffafirir yma oherwydd byddai'r cymedr yn adlewyrchu rhai ffigurau twf gwerthiant allanol mawr ar gyfer nifer fach o gwmnïau) ar gyfer 2019-2020 oedd 9.5%.

Mae'r cyfnod 2020-21 yn golygu bod rhywfaint o wybodaeth anghyson yn cael ei weld yn Ffigur 4.4 wrth i'r twf canolrifol mewn gwerthiant ostwng i 4.5% yn y BBaChau a archwiliwyd, tra bod canran y cwmnïau sy'n gweld gwerthiant yn gostwng mwy nag 20% i 35.9%, ond hefyd gyda newidiadau cryf yn y cyfran o cwmnïau sy'n gweld elw yn gostwng o dros 20% o 38.2% yn 2019-2020, i 25.9% yn 2020-21, ac yna 18.6% yn 2021-22.

Cynigir persbectif pellach yma o'r Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2019-2022 (gweler tesun yn gynharach). Roedd hyn yn dangos bod canran y BBaChau Cymreig a welodd dwf trosiant yn 40.5% yn 2019, gan ostwng i ddim ond 9.5% yn 2020, gan gynyddu wedyn i 41.7% yn 2021 a 68.4% yn 2022.

Ton 1 - Ton 3

Yn arolwg Ton 1, gofynnwyd i'r ymatebwyr sut yr effeithiodd pandemig y coronafeirws (COVID-19) ar eu trosiant o'i gymharu â'r hyn y byddent fel arfer wedi'i ddisgwyl yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd (tybiwyd yma 2020-2021, o ystyried bod arolwg Ton 1 wedi digwydd yn ystod y flwyddyn ariannol ddiweddaraf yn

2021 Ch4). Datgelodd y dadansoddiad hydredol ar gyfer Ton 1 (2021Ch4) i Don 3 (Medi-Hydref 2022) ostyngiadau o 16.6 pwynt canran, a 21.4 pwynt canran, yng nghyfrif y busnesau a welodd drosiant yn gostwng 20-50% a thros 50% yn y drefn honno.

Dywedodd bron i chwarter (23.3%) y buddiolwyr a ymatebodd yn Nhon 3 nad oedd hyn wedi effeithio ar eu trosiant. Dywedodd un rhan o bump o'r ymatebwyr (20.4%) fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o'i gymharu â disgwyliadau, tra bod cyfran debyg (20.3%) nad oedd eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o gymharu â disgwyliadau.

Mae'n ymddangos bod canfyddiadau Ton 3 yma yn adlewyrchu'n eithaf agos yr hyn a ddigwyddodd yn y BBaChau a ystyriwyd yn Ffigur 4.4 lle gwelodd y Camau 2019-20 i 2021-22 fwy o'r BBaChau hyn yn adrodd am dwf cadarnhaol mewn gwerthiant, a chyda chynnydd yng nghyfran y cwmnïau. a welodd dwf gwerthiant o fwy na 20% hy i fyny o 17.5% yn 2019-20 i 34.6% yn 2020-21 i 38.6% yn 2021-22.

Ton 2 - Ton 4

Dywedodd tua 20.1% o fuddiolwyr Ton 4 nad oedd eu trosiant wedi'i effeithio o'i gymharu â'u disgwyliadau ar gyfer y flwyddyn ariannol ddiwethaf (tybiwyd mai 2022 oedd yma o ystyried bod arolwg Ton 4 wedi'i gwblhau rhwng Ebrill-Mai 2023. Roedd bron i chwarter yr ymatebwyr (23.6%) wedi adrodd fod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20% o gymharu â disgwyliadau, a nododd cyfran debyg (24.1%) fod eu trosiant wedi gostwng hyd at 20% o'i

gymharu â'r disgwyliadau, derbynwyr CCE5 oedd fwyaf tebygol (38.3%) o fod wedi ymateb bod eu trosiant wedi cynyddu hyd at 20%, tra bod derbynwyr CCE6 (28.3%) ac CCE7 (26.4%) yn fwy tebygol o nodi nad effeithiwyd ar drosiant.

Caiff y newidiadau hyn eu hadlewyrchu'n fras yng ngwybodaeth Ffigur 4.4 sy'n dangos cynnydd cyson yng nghyfran y cwmnïau a welodd dwf mewn gwerthiant rhwng 2020-21 a 2021-22, a chyda chynnydd yn y cyfnod hwn yng nghyfran y BBaChau lle mae eu gwerthiant wedi cynyddu gan hyd at 20% hy 21.2% yn 2020-21 i 26.6% yn 2021-22.

Yn Nhon 2 a Thon 4, gofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg sut yr effeithiodd pandemig y coronafeirws (COVID-19) ar eu trosiant o gymharu â'r hyn y byddent wedi'i ddisgwyl fel arfer yn eu blwyddyn ariannol ddiweddaraf a gwblhawyd (tybiwyd 2022). Dangosodd dadansoddiad hydredol, ar gyfer yr holl ymatebwyr CCE3 i CCE8 gyda'i gilydd, fod gostyngiadau o 18.3 pwynt canran, a 32.6 pwynt canran, yng nghyfrif y busnesau o Don 2 i Don 4 a welodd ostyngiad o 20-50% a thros 50% yn eu trosiant. yn y drefn honno.

Unwaith eto datgelir y mathau hyn o ostyngiadau hefyd yn Ffigur 4.4. Rhwng 2020-21 a 2021-22 gostyngodd cyfran y wybodaeth BBaChau a welodd werthiannau o -20 — -49.9% o 11.7% i 9.8%, a gyda'r gyfran yn gweld gwerthiant yn gostwng dros 50% yn gostwng o 14.2% i 8.8%. Mae'n ymddangos bod y ffigurau'n awgrymu y gallai'r cwmnïau hynny a lwyddodd i gael cymorth CCE3-8 fod wedi gwneud ychydig yn well o ran gwelliant i'w ffigurau gwerthiant yn y cyfnod.

4.5 Perfformiad elw

Ar gyfer perfformiad elw busnesau bach a chanolig dros gyfnod ymyrraeth Covid-19, mabwysiadwyd proses debyg i'r un ar gyfer gwerthiannau, a chafodd cronfa ddata FAME

ei harchwilio ar gyfer y ffigurau newid elw a adroddwyd dros y cyfnod 2019-20 i 2021-22. Mae Ffigur 4.5 yn crynhoi'r canfyddiadau yma.

Ffigur 4.5

Newidiadau elw mewn BBaChau Cymru 2019/20 i 2021/22

Elw cyn treth	19-20	20-21	21-22
Nifer	1,484.00	1,557.00	1,628.00
Twf elw canolrifol %	-46.6	-35.1	-32.1
% twf positif/dim elw	33.3	39	38
% twf elw negyddol	66.7	61	62
Newid			
dros 50%	22.2	27	23.8
20-49.9	4.2	6.1	7.1
5-19.9	4.5	4.1	4
0-4.9	2.4	1.8	3.1
minws 0.1 i -4.9	2.4	1.7	1.9
minws 5 i -19.9	6	4	6
minws 20 i -49.9	9.5	9.6	9.7
dros -50%	48.8	45.7	44.4

Mae Ffigur 4.5 yn tystio bod yr amodau masnachu yn anodd iawn dros y cyfnod. Y newid canolrifol mewn elw ar gyfer bron i 1,500 o BBaChau Cymru rhwng 2019 a 2020 oedd -47%, ac yna gyda'r newid rhwng 2020 a 2021 -35.1%. Roedd canran y busnesau bach a chanolig yn

Ffigur 4.5 a welodd dwf elw negyddol dros 60% ar gyfer y cyfnod cyfan, a chyda chyfran y cwmnïau yn gweld gostyngiadau elw o fwy na 50% rhwng 44% a 49% dros y cyfnod 2019/20 i 2021/22.

Ton 1 i Don 3

Dywedodd dros dri chwarter o ymatebwyr Ton 3 (76.7%) eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf (a dybir yma oedd 2020-21), wedi cynhyrchu elw neu warged. Roedd buddiolwyr CBBCC yn fwyaf tebygol o fod wedi nodi elw yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, gydag 81.1% yn ymateb yn gadarnhaol, o gymharu â 73.6% yn achos buddiolwyr a ymatebodd i CGDB. Mae'n ymddangos bod y mathau hyn o niferoedd yn cyferbynnu'n fawr â'r rhai yn Ffigur 4.5 lle nododd dim ond 39% o fusnesau dwf mewn elw rhwng 2020 a 2021.

Datgelodd y gymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf (felly gan dybio blwyddyn ariannol 2020-21 i flwyddyn ariannol 2021-22) gynnydd o 11.5 pwynt canran o Gam 1 i Gam 3 yn y cyfrif o fusnesau sy'n nodi elw. Roedd y cynnydd mor uchel â 15.5 pwynt canran ar gyfer CCE1, a 15.0 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CGDB a 12.4 pwynt canran ar gyfer CBBCC. Unwaith eto byddai hyn i'w weld yn dangos perfformiad cryfach na'r hyn a welwyd yn Ffigur 4.5 lle nad oedd fawr ddim newid yng nghyfran y BBaChau a nododd elw.

Ton 2 i Don 4

Ar gyfer Ton 4, adroddodd 66.4% o ymatebwyr Ton 4 eu bod, o ystyried yr holl ffynonellau incwm yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf (tybiwyd 2021-22), wedi cynhyrchu elw neu warged. Yn ôl cynllun buddiolwyr, derbynwyr CCE5 oedd fwyaf tebygol o fod wedi adrodd elw yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf, gyda 75.3% yn ymateb yn gadarnhaol, tra bod derbynwyr CCE7 yn lleiaf tebygol o ddatgelu elw ar 57.4%. Eto, er bod problem wrth gymharu tebyg gyda'i debyg, mae'n ymddangos hefyd bod perfformiad cryfach na'r hyn a ddisgrifir yn Ffigur 4.5.

Datgelodd y gymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf gynnydd o 5.1 pwynt canran o Don 2 i Don 4 yng nghyfrif y busnesau a nododd elw. Roedd y cynnydd hwn mor uchel â 12.0 pwynt canran ar gyfer CCE7, a 9.4 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE6, yn amrywio i gynnydd isel o 0.4 pwynt canran ar gyfer derbynwyr CCE8. Unwaith eto mae'n ymddangos bod hyn yn cynrychioli perfformiad cryfach na'r hyn a awgrymir gan y wybodaeth yn Ffigur 4.5.

4.6 Casgliad

Mae'r adran hon o'r adroddiad yn cynnwys cyfres o 'rybuddion iechyd' oherwydd y problemau o ran cael gwybodaeth gwrthfeithiol ond daethpwyd i'r casgliad yn ofalus, o ran proffidioldeb a goroesiad, ei bod yn ymddangos bod y busnesau a gynorthwywyd gan

ymyriadau Llywodraeth Cymru wedi perfformio'n well na'r disgwyl. o gymharu â'r hyn a ddigwyddodd ymhlith busnesau bach a chanolig a'r farchnad lafur ehangach yng Nghymru a'r DU.

5.1 Effaith ymyriadau a arweinir gan Gymru

Roedd yr ymyriadau cymorth ariannol busnes dan arweiniad Cymru a oedd ar gael yn ystod y pandemig wedi dod â manteision pwysig i fusnesau ledled Cymru o ran diogelu cyflogaeth. Yn gyffredinol, roedd y cymorth a oedd ar gael yn ddaearyddol eang ac o fudd i amrywiaeth o fathau a meintiau busnes. Cafodd effaith sylweddol ymhlith busnesau bach a chanolig Cymru ac, yn benodol, microfusnesau. At hynny, gweithiodd ymyriadau dan arweiniad Cymru i gefnogi busnesau yn rhai o rannau mwyaf difreintiedig yr economi ranbarthol, ac roeddent yn canolbwyntio ar fusnesau llai a microfusnesau a oedd yn llai abl i oresgyn yr heriau ariannol yr oeddent yn eu hwynebu.

Mae'r rhaglen ymchwil hon wedi canfod bod y cymorth a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru, yn enwedig drwy elfennau o'r Gronfa Cadernid Economaidd (CCE), wedi cael effeithiau mesuradwy o ran diogelu a chefnogi cyflogaeth yn rhai o'r diwydiannau yr effeithiwyd arnynt waethaf yng Nghymru. Mae'n bwysig nodi, er bod CCE wedi chwarae rhan ganolog yn y cymorth sydd ar gael yng Nghymru, roedd ymyriadau eraill hefyd yn arwyddocaol. Er enghraifft, helpodd Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru (CBBCC), i ddiogelu tua 2.5% o swyddi gweithgynhyrchu, adeiladu a chyfanwerthu busnesau bach a chanolig yng Nghymru.(1)⁹

Cefnogodd grantiau busnes CCE 1 a 2 yn uniongyrchol bron i 12,000 o gwmnïau/ sefydliadau yng Nghymru a 125,000 o swyddi (llawn amser a rhan-amser), sef tua 10.5% o gyfanswm cyflogaeth Cymru. Roedd bron i 80% o'r cwmnïau derbyn yn microfusnesau, tra bod cwmnïau bach yn cyfrif am 18%, a chwmnïau canolig eu maint yn cyfrif am bron i 3%. (1)

Cefnogodd mwyafrif y mentrau a gefnogwyd gan elfennau nad ydynt yn ymwneud â Lletygarwch, Hamdden a Thwristiaeth o CCE Ton 3 yn y categori maint micro (65.3%), gan dderbyn 31.6% o gyfanswm y cyllid. Yn y cyfamser, roedd mwyafrif y mentrau Lletygarwch, Hamdden a Thwristiaeth a gefnogwyd gan CCE Ton 3 yn y categori maint bach (48.9%), gan dderbyn 66.2% o'r cyllid. At ei gilydd, cefnogwyd 8,308 o weithwyr CALL mewn Lletygarwch, Hamdden a Thwristiaeth gan CCE cam 3 (0.79% o'r holl CALL yng Nghymru), gyda CALL mewn twristiaeth yn cyfrif am 90% o'r rhain. (2)

Cefnogodd CCE Ton 4 (CPS) 36,675 CALL (3.5% o'r holl CALL yng Nghymru), yr oedd 48.2% ohonynt yn y sector gwasanaeth bwyd a diod, tra bod 28.9% yn y sector twristiaeth, a'r gweddill wedi'u rhannu ar draws ystod eang o sectorau busnes. Roedd bron i bedwar o bob pump o fentrau a gefnogwyd gan CCE Ton 4 (CPS) yn y categori maint micro (79%), tra bod busnesau bach a chanolig yn cyfrif am 21%. (2)

Roedd CCE yn cefnogi cyfran gymharol uchel o gyflogaeth mewn ardaloedd awdurdodau lleol a nodweddir gan werth ychwanegol crynswth cymharol is y pen o gymharu â chyfartaledd y DU.(1) Mae dadansoddiad o fuddiolwyr Camau 3-7 CCE, er enghraifft, yn dangos bod cymorth wedi'i ddsbarthu'n dda ar draws diwydiannau, lleoedd, sefydliadau, ac oedran ymgeiswyr unigol. Yn ogystal, mae data gweinyddol ar gyfer cronfeydd CCE 5-8 yn darparu tystiolaeth bellach o gwmpas daearyddol y cronfeydd, gan gynnwys llawer o ardaloedd yng Nghymru sydd o dan anfantais economaidd-gymdeithasol. (3)

⁹ Mae'r cyfeiriadau yn yr adran hon yn ymwneud ag adroddiadau cynharach yn y gyfres ymchwil hon ac ag adran flaenorol yn yr adroddiad hwn fel a ganlyn: 1 = adroddiad Rhagfyr 2020; 2 = adroddiad Ebrill 2022; 3 = adroddiad Ionawr 2023; a 4 = adroddiad terfynol. Mae adroddiadau blaenorol ar gael yn: <https://developmentbank.wales/cy/gwasanaethau-eraill/dimad-economi-cymru>

5.2 Manteision ymyriadau a arweinir gan Gymru

Mae'r rhaglen ymchwil hon wedi dangos bod y mwyafrif llethol o'r busnesau a oedd yn eu derbyn yn credu bod cynlluniau a arweinir gan Gymru yn rhan bwysig o'r cymorth busnes cyffredinol ar gael, a bod y cynlluniau hyn yn gweithio'n dda wrth fynd i'r afael â'u hanghenion busnes unigol. Canfu'r arolwg o dderbynwyr Camau 3-7 CCE, er enghraifft, fod 91.9% o'r ymatebwyr yn cytuno bod cymorth Llywodraeth Cymru yn gweithio'n dda o ran diogelu cyflogaeth. (3)

Mae'n bwysig nodi hefyd bod cynlluniau cymorth a arweinir gan Gymru wedi bod yn hynod lwyddiannus wrth dargedu busnesau sy'n eiddo i Gymru neu sydd wedi'u lleoli yng Nghymru yn bennaf. Roedd y gyfran helaeth o ymgeiswyr llwyddiannus yn gweithredu neu wedi'u lleoli'n bennaf yng Nghymru. (4) O ganlyniad, datgelodd tystiolaeth gan fuddiolwyr fod lefelau uchel o gyflogaeth yng Nghymru yn cael eu hamddiffyn. Yn ogystal, mae'n bosibl bod effeithiau ehangach y cymorth wedi bod yn sylweddol, gyda miloedd lawer o swyddi'n cael eu cefnogi'n anuniongyrchol mewn cwmnïau cysylltiedig drwy effeithiau cadwyn gyflenwi ac effeithiau gwariant ar gyflogau. (1)

Er bod tystiolaeth yr arolwg a oedd yn llywio'r rhaglen ymchwil hon yn dangos tystiolaeth o angen busnes gwirioneddol sy'n sail i geisiadau am gyllid gan Lywodraeth Cymru, roedd yn ymddangos bod y cynlluniau cymorth a oedd ar gael yn cael mwy o effaith na diogelu cyflogaeth bresennol yn unig. Dywedodd llawer o fusnesau a gafodd gymorth eu bod wedi cynyddu eu lefelau o gyflogaeth ar ôl derbyn y cyllid. (2)

Canfu arolwg buddiolwyr Grantiau CCE 1, 2, CBBCC, a Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd, er bod 55% o ymatebwyr wedi nodi bod nifer y gweithwyr yr un fath, dywedodd 22% fod nifer y gweithwyr wedi cynyddu ers dechrau'r pandemig. (2) Yn y cyfamser, canfu arolygon o dderbynwyr Camau 3-7 CCE fod gan 30.4% gyflogaeth uwch ar adeg yr arolwg (cynnydd o 7.6% yng nghyfanswm y gweithwyr) o gymharu â mis Mawrth 2020. (3)

Yn gyffredinol, bu cynnydd yng nghyfanswm cyflogaeth rhwng dadansoddiad hydredol Ton 1 a 3 (6,270 i 6,441, heb gynnwys gweithwyr achlysurol), er bod rhywfaint o amrywiad rhwng ymatebwyr. Bu gostyngiad bach yng nghyfanswm cyflogaeth CALI rhwng dadansoddiad hydredol Ton 2 a 4 (6,658 i 6,458, heb gynnwys gweithwyr achlysurol), ac esboniodd ymatebwyr busnes mai'r prif resymau am hyn oedd amgylcheddau masnachu anoddach, problemau recriwtio a chadw yn y diwydiant, a chwyddiant pwysau heblaw cyflogau. (4)

Un rheswm posibl dros y cynnydd mewn cyflogaeth mewn rhai busnesau sy'n derbyn yw'r defnydd penodol o'r cyllid sydd ar gael. Er ei bod yn sicr yn wir y defnyddiwyd cyfran sylweddol o'r cyllid i sicrhau hylifedd busnesau derbynwyr yn ystod y pandemig, dywedodd llawer o fusnesau eu bod wedi defnyddio'r cyllid i arloesi, drwy ddarparu gwasanaethau newydd, ar gyfer hyfforddiant staff, neu drwy newid y ffordd y maent yn gweithredu. Mae tystiolaeth yr arolwg yn dangos enghreifftiau o gefnogaeth Llywodraeth Cymru yn cael ei defnyddio ar gyfer gweithgaredd rhagweithiol ac arloesol a bod rhai BBaChau wedi gweld prosesau a chynhyrchion yn cael eu newid yn barhaol o ganlyniad. (2)

Canfyddodd yr arolwg fod derbynwyr Camau 3-7 CCE, yn benodol, ymhlith 46% o ymatebwyr, eu bod wedi datblygu gwasanaethau neu gynhyrchion newydd mewn ymateb i bandemig Covid-19. Er bod cyllid wedi'i ddefnyddio'n helaeth i atgyfnerthu cyfalaf gweithio, dywedodd yr ymatebwyr hyn eu bod wedi defnyddio cyllid i ymgysylltu â datblygu gwasanaethau neu gynnyrch newydd, hyfforddi staff, marchnata ar-lein, datblygu llwyfannau e-fasnach, cefnogi gweithio o bell, ac addasiadau eraill.. (3) I rai busnesau, gall y buddsoddiad hwn fod yn cael effaith tymor hwy ar broffidoldeb. Mae cymhariaeth hydredol o statws elw busnesau yn eu blwyddyn ariannol gyflawn ddiwethaf yn datgelu cynnydd o 11.5 pwynt canran o Don 1 i Don 3 yn y cyfrif o fusnesau sy'n nodi elw. (4)

5.3 Gwersi ar gyfer ymyriadau yn y dyfodol

Roedd maint a chyflymder yr ymyriadau dan arweiniad Cymru a gyflwynwyd, yn enwedig yn ystod camau cychwynnol y pandemig, yn dangos yn glir y gall Llywodraeth ddatganoledig ymateb yn gyflym ac yn effeithiol ym maes rheolaeth economaidd pan fo angen. Roedd graddfa a chyflymder yr ymyriadau yn ddigynsail, gyda chynlluniau ariannu cychwynnol wedi'u datblygu a'u darparu dros gyfnod o 4-5 mis yn ystod 2020. (1) Mae'r adnoddau cyllidol sydd ar gael i Weinidogion Cymru yn fwy cyfyngedig na'r rhai sydd ar gael ar lefel Llywodraeth y DU, ac roedd symiau a wariwyd neu a fuddsoddiwyd yn sylweddol o ystyried maint yr economi ranbarthol.

Mae'r dull a ddefnyddiwyd yn ystod y pandemig wedi dangos y gall ymyrraeth economaidd fwy rhagweithiol sicrhau budd economaidd sylweddol a pharhaus. Mae tystiolaeth yr arolwg yn dangos nad oedd gostyngiadau cyflogaeth yn cyfateb i ddifrifoldeb y gostyngiadau mewn allbwn a adroddwyd gan fuddiolwyr. Yn wir, mae tystiolaeth o adferiad parhaus ymhlith buddiolwyr cyllid Llywodraeth Cymru. (2)

Canfu'r arolwg o dderbynwyr Camau 3-7 CCE, yn arbennig, fod 97% yn dal i fasnachu ar adeg yr arolwg. (3) Er bod dadansoddiad hydredol o'r newid mewn statws masnachu o Don 2 i Don 4 yn dangos gostyngiad o 1.9 pwynt canran yng nghyfrif y busnesau sy'n masnachu ar hyn o bryd, roedd canran uchel iawn o'r busnesau sy'n derbyn yn parhau i fasnachu. At hynny, dangoswyd mai cynnydd mewn costau, cadw a recriwtio staff, materion yn ymwneud â'r gadwyn gyflenwi, a llai/lleihad yn y galw am nwyddau a gwasanaethau oedd yr her fwyaf i fusnesau yn y 12 mis cyn arolwg Ton 4 yn hytrach nag effeithiau parhaus Covid. (4)

Er bod tystiolaeth i ddangos bod busnesau sy'n dderbynyddion, yn gyffredinol, yn defnyddio cyllid i arloesi, mae tystiolaeth hefyd bod y rhai a oedd yn cael benthyciadau yn benodol (yn hytrach na grantiau) hyd yn oed yn fwy arloesol wrth addasu a buddsoddi er budd busnes tymor hwy. Canfu arolwg buddiolwyr o CCE 1, 2, CBBCC, a Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd mai buddiolwyr benthyciadau cynllun CBBCC oedd fwyaf tebygol o adrodd eu bod wedi addasu gwasanaethau. (2) Fel y dangosir gan ddata hydredol Ton 1, dywedodd 29.6% o'r holl ymatebwyr eu bod wedi buddsoddi mewn datblygu a hyfforddi staff, addasu gwasanaethau presennol, datblygu gwasanaethau neu gynnyrch newydd, marchnata ar-lein, a datblygu e-fasnach. Y gwerth cymharol ar gyfer buddiolwyr a ymatebodd i GCBGC oedd 36.1%. Gostyngodd y ffigurau hyn yn nadansoddiad hydredol Ton 3, ond gallai hyn adlewyrchu llai o angen i wneud addasiadau pellach. (4)

Er bod gwasgariad daearyddol eang yn gyffredinol o fusnesau ledled Cymru a oedd yn derbyn cymorth dan arweiniad Cymru, roedd rhywfaint o dystiolaeth o amrywiad anghymesur yn nosbarthiad y busnesau sy'n derbyn y cymorth mewn rhai cynlluniau o'i fesur fel nifer y CALI a gefnogwyd fesul 100,000 o'r boblogaeth. Er, er enghraifft, bod 14,400 o weithwyr cyfwerth ag amser llawn mewn hamdden a thwrystiaeth nad ydynt yn lletygarwch wedi'u cefnogi gan CCE cam 3, a bod dosbarthiad y gweithwyr yn y sector yn eithaf eang, mae'r dosbarthiad daearyddol anghymesur ar draws ardaloedd awdurdodau lleol wedi'i nodi eisoes yn y rhaglen ymchwil hon. (2)

5.4 Cynlluniau a arweinir gan Gymru a chymorth ehangach

Ceir tystiolaeth gref a chyson yn deillio o'r data sy'n llywio'r rhaglen ymchwil hon fod ymyriadau cymorth busnes dan arweiniad Cymru yn elfen bwysig o'r cymorth cyffredinol a oedd ar gael i fusnesau yng Nghymru yn ystod y pandemig. Hefyd, mae'n ymddangos bod y busnesau a gynorthwywyd gan ymyriadau Llywodraeth Cymru wedi perfformio'n well na'r disgwyl o gymharu â'r hyn a ddigwyddodd ymhlith busnesau bach a chanolig a'r farchnad lafur ehangach yng Nghymru a'r DU. At hynny, dywedodd rhai busnesau fod cymorth a arweinir gan Gymru yn darparu mwy o amrywiaeth o gymorth a'i fod, mewn rhai achosion, yn bwysicach i'w hanghenion busnes penodol na chynlluniau ehangach y DU. Mae data arolwg wedi dangos bod cymorth dan arweiniad Cymru yn gyflenwad pwysig i gynlluniau Llywodraeth y DU (2), gan ddarparu cymorth ychwanegol a

mwy amrywiol na'r hyn a gynigir o dan y Cynllun Cadw Swyddi a arweinir gan y DU neu SEISS (1), ac fe weithiodd ar y cyd gyda chyllid sector preifat a chyhoeddus eraill i gyflawni canlyniadau cyflogaeth a datblygu. (2)

Canfu'r arolwg buddiolwyr o CCE 1, 2, CBBCC, a Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd fod mwyafrif y buddiolwyr wedi derbyn mwy nag un math o gymorth oedd ar gael. At hynny, canfu'r arolwg hwn hefyd fod tua 86% o'r ymatebwyr yn cytuno bod y cymorth a gafodd Llywodraeth Cymru yr un mor bwysig â chynlluniau ffyrlo swyddi Llywodraeth y DU o ran diogelu cyflogaeth, heb fawr o amrywiad rhwng ymatebwyr o'r gwahanol ffrydiau ariannu. (2) Yn ogystal, canfu'r arolwg o dderbynwyr Camau 3-7 CCE fod 89.5% yn cytuno bod cymorth Llywodraeth Cymru yn gweithio'n dda ar y cyd â chymorth arall. (3)

5.5 Argymhellion

Yn ogystal â'r casgliadau uchod, mae nifer fach o argymhellion yn deillio o'r adroddiadau sydd wedi'u datblygu ar wahanol ymyriadau Llywodraeth Cymru i gefnogi busnesau yn ystod pandemig Covid-19.

Yn gyntaf, roedd yn anochel y byddai rhywfaint o anhawster i gael ymatebion i'r arolwg gan fuddiolwyr. O ystyried maint yr arian cyhoeddus a ddefnyddir ar ffurf grantiau CCE i gwmnïau, mae'n bosibl y bydd angen i fuddiolwyr, fel amod ariannu, ddarparu mwy o fanylion ar-lein am eu cynnydd yn dilyn y gwariant grant. Yn anffodus, mae'n debygol na fyddai rhai busnesau bach a chanolig yn gallu cofio sut y defnyddiwyd yr arian, neu effeithiau gwahanol mathau gwahanol o gyllid dros 'gyfnod' Covid-19.

Yn ail, a chydag elfen gref o edrych yn ôl, mae angen mwy o gysondeb wrth gasglu data ar yr adeg y gwneir ceisiadau am gyllid. Gallai hyn helpu i ddatblygu rhai agweddau ar y gwrthffeithiol fel bod gennym well set o ddata ar sefyllfa cwmnïau o ran gwerthiannau, cyflogaeth ac elw cyn ariannu.

Yn drydydd, roedd yn amlwg yn Nhonnau 1 a 3 ei bod yn ymddangos bod busnesau bach a chanolig a oedd yn cael benthyciadau yn hytrach na chyllid grantiau yn buddsoddi'n drymach mewn newidiadau tymor hwy i'w busnesau, gan gynnwys hyfforddiant, marchnata, a datblygu cynnyrch neu wasanaeth. Mae'n bwysig nodi yma nad yw hyn yn gymhariaeth tebyg gyda'i debyg o ran grant ac yna cymorth benthyciad, a gyda benthyciadau CBBCC wedi'u targedu'n

fwy at gwmnïau sefydledig. Fodd bynnag, gallai'r canfyddiad hwn helpu i lywio buddsoddiadau busnes yng Nghymru yn y dyfodol yn ystod senarios o argyfwng, yn ogystal ag yn fwy cyffredinol yn ystod amodau economaidd arferol. Pe bai argyfwng o'r fath yn digwydd yn y dyfodol mae angen ystyried y cydbwysedd hwn rhwng cyllid grant a benthyciadau yn ofalus, yn anad dim wrth gasglu canlyniadau a arweinir gan arloesi.

Yn bedwerydd, un o'r heriau holl bwysig yn yr ymchwil fu deall beth allai fod wedi digwydd i'r cwmnïau a gynorthwyir pe na baent wedi cael y cymorth a ddarparwyd. Mae'r adroddiad hwn wedi ceisio taflu rhywfaint o oleuni ar yr hyn a ddigwyddodd i BBaChau yn yr economi ehangach ond gyda'r broblem yn parhau bod cymaint o gwmnïau yn y boblogaeth ehangach wedi derbyn cymorth, a gyda hyn hefyd yn fater lle mae cwmnïau Cymreig yn cael eu cymharu â chwmnïau mewn awdurdodau lleol yn Lloegr lle cafodd busnesau bach tua £27bn o gymorth awdurdodau lleol.¹⁰ Mae hwn yn faes yr argymhellir bod rhagor o waith yn digwydd ynddo.

Yn olaf, mae llawer o'r prosiect Dirnad Economi Cymru hwn wedi canolbwyntio ar ffurflenni arolwg a'r defnydd o ddata gweinyddol gan ymgeiswyr cynllun. Wrth ddeall sut y defnyddiodd cwmnïau grantiau, ac yn enwedig benthyciadau, i ddatblygu ymatebion arloesol i heriau busnes, mae'n bosibl y bydd angen mwy o waith astudiaethau achos ansoddol i lywio'r ffordd yr ydym yn ymateb i argyfyngau yn y dyfodol.

¹⁰ COVID-19 Business Grants schemes: insights (minor updates to data, May 2023) - GOV.UK (www.gov.uk)

Atodiad 1:

Trosolwg o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru

Arian Cyllido	Dyddiad gweithredu	Cynnig
Cynllun Grant Ardrethi Annomestig (TAn) Covid-19	Ebrill 2020 – Mehefin 2020	Sicrhawyd bod grant o £25,000 ar gael i fusnesau manwerthu, hamdden a lletygarwch sy'n meddiannu eiddo â gwerth ardrethol rhwng £12,001 a £51,000. Roedd grant o £10,000 ar gael i bob busnes sy'n gymwys ar gyfer rhyddhad ardrethi busnesau bach (RhABB) yng Nghymru gyda gwerth ardrethol o £12,000 neu lai.
Ton 1 CCE	Ebrill 2020	Roedd cam cyntaf y Gronfa Cadernid Economaidd yn cynnwys dwy brif elfen, sef Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru gwerth £92m a ddarparwyd gan Fanc Datblygu Cymru, a chronfa argyfwng gwerth £400m.
Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru	Ebrill 2020	Cynllun Benthyciadau Busnes Cymru Covid-19 gwerth £92m ar gael i gwmnïau sy'n profi problemau llif arian o ganlyniad i'r pandemig ac mae'n darparu benthyciadau rhwng £5k a £250k ar gyfraddau llog ffafriol. Roedd y gronfa yn llawn yn ystod yr wythnos gyntaf.
Grantiau Dechrau Busnes o'r Newydd	Mehefin 2020 – Medi 2020	Nododd Llywodraeth Cymru fod angen cefnogi'r rheini sy'n hunangyflogedig ond nad ydynt yn rhan o Gynllun Cymhorthdal Incwm Hunangyflogaeth (SEISS) y DU a gyhoeddwyd oherwydd mai dim ond yn ystod 2019 y gwnaethant ddechrau masnachu. Lansiodd Grant Dechrau Busnes o'r Newydd i gefnogi hyd at 2,000 o fusnesau newydd yng Nghymru gyda grant o £2,500 yr un. Caedd y cynllun i geisiadau newydd am 5pm ddydd Gwener 4 Medi. Darparodd y Grant Dechrau Busnes o'r Newydd achubiaeth bosibl i'r rhai a sefydlodd eu busnes ar ôl 31 Mawrth 2019, a'u helpu i barhau i fasnachu drwy'r achosion o Covid-19.
Ton 2 CCE	Mehefin 2020 – Gorffennaf 2020	Yr oedd microfusnesau yn gymwys i gael hyd at £10k o gymorth o gam 2 y gronfa. Yr oedd busnesau bach a chanolig yn gymwys i gael hyd at £100k o gymorth o gam 2 y gronfa: <ul style="list-style-type: none"> • Cafwyd cadarnhad nad oedd cyllid o unrhyw ffynhonnell gyllid grant arall yn ymwneud â Covid-19 Llywodraeth Cymru yn cael ei ddilyn. • Gwelwyd gostyngiad o fwy na 60% mewn trosiant ers 1 Mawrth 2020 • Nid oedd yn yn gymwys ar gyfer rhyddhad ardrethi busnes, neu os oedd busnes yn gymwys, byddai'r swm yn cael ei dynnu o unrhyw ddyraniad o'r gronfa hon • Heb dderbyn cymorth CCE cam 1 • Cyfeiriad gweithredu a chyflogwr Cymru • Roedd cynllun busnes cynaliadwy yn bodoli i fasnachu y tu hwnt i bandemig Covid-19 • Roeddent wedi archwilio mathau eraill o gyllid cyn gwneud cais i'r CCE • Roedd ymgymeriad yn nodi, cyhyd â bod y Cynllun Cadw Swyddi yn sgil Coronafeirws ar waith, na fydd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol yn cael eu gwneud yn y dyfodol. <p>Yr oedd busnesau mawr yn gymwys i gael hyd at £690k yn unol â rheolau dros dro Cymorth Gwladwriaethol lle.</p>

Atodiad 1:

Trosolwg o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru

Arian Cyllido	Dyddiad gweithredu	Cynnig
CCE Ton 3 – Grantiau Datblygu Busnes	Hydref 2020 – Tachwedd 2020	<p>Darparodd Ton 3 o'r Gronfa Cadernid Economaidd bron i £300m i fusnesau i'w helpu i fynd i'r afael â heriau economaidd Covid-19 a'r ffaith bod y DU ar fin gadael cyfnod pontio'r UE.</p> <p>Roedd yr CCE yn agored i fusnesau o bob maint a phob sector ledled Cymru, gan gynnwys mentrau cymdeithasol ac elusennau, yn amodol ar fodloni meini prawf cymhwysedd, ac roedd yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Grantiau Datblygu Busnes: £100m i helpu busnesau i ddatblygu a sicrhau cyflogaeth eu gweithluoedd drwy grantiau datblygu busnes ac mae'n ofynnol i rai cwmnïau ymrwymo rhai o'u hadnoddau eu hunain yn gyfnewid am hynny. Cymorth Twristiaeth a Lletygarwch: Mae £20m o'r Grantiau Datblygu Busnes gwerth £100m wedi'i neilltuo i gefnogi busnesau twristiaeth a lletygarwch sy'n wynebu cyfyngiadau a heriau penodol wrth i ni ddechrau misoedd y gaeaf. Cronfa Busnes Cloi i Lawr: £199.5m i gefnogi busnesau yr effeithir arnynt gan gyfyngiadau cloi, gan gynnwys elfen grant dewisol (manylion pellach a restrir isod) <p>Agorodd Grantiau Datblygu Busnes CCE ar gyfer ceisiadau ar 28 Hydref a daeth i ben ar 29 Hydref oherwydd y nifer fawr o geisiadau. Caeodd y Gronfa Busnes Cyfnod Clo i gofrestrïadau ar 20 Tachwedd.</p>
CCE Ton 3 – Cronfa Cyfnod Clo ar gyfer Trethi Annomestig	Hydref 2020 – Tachwedd 2020	<p>Roedd trydydd cam CCE hefyd yn cynnwys Cronfa Busnes Cyfnod Clo a ddarparwyd gan awdurdodau lleol. Darparodd y gronfa'r canlynol i fusnesau cymwys:</p> <p>Roedd y busnesau manwerthu, hamdden a lletygarwch a orfodwyd i gau (fel y'u diffinnir gan y rheoliadau) yn ystod y cyfnod clo atal tân a oedd yn meddiannu eiddo â gwerth ardrethol rhwng £12,001 a £51,000 yn gymwys i gael taliad o £5,000.</p> <p>Roedd pob busnes sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach a oedd yn meddiannu eiddo â gwerth ardrethol o £12,000 neu lai yn gymwys i gael taliad o £1,000.</p> <p>Roedd grant ychwanegol dewisol o £2,000 ar gael ar sail cais ar gyfer y busnesau hynny â gwerth ardrethol o £12,000 neu lai a gafodd eu gorfodi i gau oherwydd y cyfyngiadau symud 'atal tân' (fel y'i diffinnir gan y rheoliadau).</p> <p>Sicrhawyd bod grant ychwanegol dewisol ychwanegol o £1,000 ar gael i fusnesau ar yr un sail lle'r oedd cyfyngiadau clo lleol wedi effeithio'n sylweddol arnynt cyn i'r cyfnod clo atal tân ddechrau.</p>
Cronfa Fusnes Cyfyngiadau Trethi Annomestig	Rhagfyr 2020 - Mawrth 2021	<p>Darparodd y Gronfa Busnes Cyfyngiadau ardrethi annomestig (NDR) a grantiau seiliedig ar ddisgresiwn ar gyfer sectorau manwerthu, lletygarwch, hamdden a thwristiaeth nad ydynt yn hanfodol (MLIHTNYH) daliadau i gwmpasu'r cyfnod rhwng mis Rhagfyr a diwedd mis Mawrth 2021 ar gyfer busnesau yr effeithir arnynt gan gyfyngiadau cenedlaethol..</p> <p>Roedd yn rhaid i fusnesau fod ar y rhestr ardrethi annomestig (TAn) ar gyfer eu hawdurdod lleol ar 1 Medi 2020.</p> <p>Darparodd yr estyniad gefnogaeth i eiddo busnes manwerthu, hamdden a thwristiaeth gyda gwerthoedd ardrethol rhwng £150k a £500k y flwyddyn. Bydd hyn yn galluogi i gymorth gael ei ddarparu i garfan o gwmnïau canolog eu maint nad ydynt hyd yma wedi derbyn cymorth drwy gynlluniau grantiau BRF. Bydd yn ofynnol i'r busnesau hyn gofrestru eu manylion, yn ogystal â gwneud cais byr ar-lein i'w hawdurdod lleol priodol.</p> <p>Er mwyn cefnogi busnesau nad oeddent wedi'u cofrestru ar y gofrestr ardrethi annomestig ac sydd â throsiant o dan £50k, cymeradwywyd cam pellach o £30m o'r Gronfa Ddisgresiwn Leol a ddarparwyd grant o £2,000 drwy gais a thaliad ail rownd.</p>

Atodiad 1:

Trosolwg o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru

Arian Cyllido	Dyddiad gweithredu	Cynnig
Cronfa CCE 4 (a elwir fel arall yn Gronfa Penodol i Sector/ CPS)	Ionawr 2021 – Chwefror 2021	Targedwyd y pecyn Cymorth Penodol i Sector CCE gwerth £180m (costau gweithredu) at fusnesau lletygarwch, twristiaeth a hamdden neu gwmnïau cadwyn gyflenwi yr effeithir arnynt yn sylweddol gydag effaith trosiant o fwy na 60% o ganlyniad i'r cyfyngiadau. Roedd yn rhaid i fusnesau cymwys fod yn cyflogi staff trwy PAYE, a naill ai wedi'u cofrestru ar gyfer TAW neu (wedi'u heithrio rhag TAW) gyda throsiant dros £85,000, neu gwmnïau cyfyngedig â throsiant o fwy na £50,000.
Cronfa CCE 5 (a elwir hefyd yn Gronfa Sector Penodol – Ton 2) £30m	Mawrth 2021	<p>Darparodd ail gam o Gronfa Benodol y Sector CCE (CPS) gymorth ychwanegol o £30m i fusnesau bach a chanolig a busnesau mawr ar gyfer y cyfnod rhwng 25 Ionawr 2021 a 31 Mawrth 2021. Mae hyn yn ychwanegol at y dyraniad gwreiddiol a ddarparwyd o dan gam cyntaf y rhaglen CPS ym mis Rhagfyr.</p> <p>Roedd pecyn cam 2 CPS CCE (cost gweithredu) wedi'i dargedu at fusnesau lletygarwch, twristiaeth a hamdden (LITH) a chwmnïau cadwyn gyflenwi yr effeithir arnynt yn sylweddol gydag effaith trosiant o fwy na 60% ers 25 Ionawr o ganlyniad i'r cyfyngiadau. Ei nod yw cefnogi costau gweithredu (ac eithrio staff) y busnesau hyn drwy'r cyfnod cyfyngu (25 Ionawr i 31 Mawrth 2021).</p> <p>Gallai busnesau a ddefnyddiodd gam cyntaf CPS hefyd wneud cais am y gronfa hon.</p>
Cronfa Fusnes Cyfyngiadau Trethi Annomestig – estyniad £150m	Mawrth 2021 - (yn cael ei chyflawni)	Estynnwyd grantiau cysylltiedig â threthi annomestig (TAn) y Gronfa Busnes Cyfyngiadau a grantiau dewisol ar gyfer y sectorau manwerthu, lletygarwch, hamdden a thwristiaeth nad ydynt yn hanfodol (MLIHTNYH) i ddarparu taliadau i fusnesau yr effeithir arnynt gan gyfyngiadau cenedlaethol.
Cronfa CCE 6 £66m	Mai-Mehefin 2021	<p>Ar 11 Mai 2021 cyhoeddwyd hyd at £66m o gymorth ar gyfer busnesau a oedd yn dal i gael eu heffeithio gan gyfyngiadau coronafeirws. Trwy'r CCE gall busnesau sy'n gymwys wneud cais am hyd at £25k i helpu i dalu costau parhaus ar gyfer y cyfnod 1 Mai i 30 Mehefin.</p> <p>Cyflawnwyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru ar gyfer busnesau sydd â throsiant blynyddol o fwy na £85k. Bydd awdurdodau lleol yn darparu'r cynllun ar gyfer busnesau sydd â throsiant blynyddol o dan £85k.</p> <p>Agorodd y ceisiadau ar 24 Mai ac roedd y cyfnod ymgeisio ar agor tan 14 Mehefin am 5yp ar gyfer elfen Llywodraeth Cymru.</p>

Atodiad 1:

Trosolwg o gymorth ariannol Llywodraeth Cymru

Arian Cyllido	Dyddiad gweithredu	Cynnig
Cronfa CCE 7	Gorffennaf-Awst 2021	<p>Ar 30 Mehefin 2021 cyhoeddwyd pecyn cymorth brys pellach i dalu costau gweithredu ar gyfer mis Gorffennaf a mis Awst 2021 ar gyfer y busnesau hynny y mae'n ofynnol iddynt aros ar gau ac sy'n parhau i gael eu heffeithio'n ddifrifol o ganlyniad i barhad y cyfyngiadau. Gallai busnesau cymwys wneud cais am hyd at £25k yn y sectorau lletygarwch, hamdden a thwristiaeth a'u cadwyni cyflenwi sy'n parhau i gael eu heffeithio'n ddifrifol gan gyfyngiadau..</p> <p>Darparodd y pecyn grantiau i fusnesau a arhosodd ar gau neu a oedd yn parhau i gael eu heffeithio'n sylweddol gan rybuddion Covid-19 lefel 2 a'r newid i gyfyngiadau rhybudd lefel un. Mae'r cyllid wedi cefnogi busnesau fel bwytai, caffis, tafarndai, clybiau nos, lleoliadau digwyddiadau a chynadleddau, a busnesau hamdden eraill, yn ogystal â'u cadwyni cyflenwi.</p> <p>Roedd y pecyn cyllid brys wedi'i dargedu at fusnesau gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Clybiau nos, lleoliadau sglefrio a lleoliadau adloniant hwyr gyda'r nos a arhosodd ar gau. Digwyddiadau a lleoliadau cynadledda nad oeddent yn gymwys ar gyfer y Gronfa Adfer Diwylliannol (CAD) ac a oedd yn gyfyngedig iawn yn eu gallu i fasnachu. Busnesau cadwyn gyflenwi a oedd yn dibynnu ar fusnesau lletygarwch, gyda'r nos neu gynadledda yr effeithiwyd arnynt am fwy na 60% o'u refeniw yr effeithiwyd yn sylweddol arnynt yn sylweddol. <p>Cyflawnwyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru ar gyfer busnesau sydd â throsiant blynyddol o fwy na £85k. Darparodd awdurdodau lleol y cynllun ar gyfer busnesau gyda throsiant blynyddol o dan £85k.</p>
Cronfa CCE 8 Cyfyngiadau'r Nadolig a'r Flwyddyn Newydd £120m	Rhagfyr 2021 - Chwefror 2022	<p>Mae'n bosibl y bydd busnesau yng Nghymru sydd wedi'u heffeithio gan ledaeniad cyflym y firws Omicron yn gymwys i gael cymorth ariannol brys o dan becyn cymorth newydd gwerth £120m gan Lywodraeth Cymru.</p> <p>Hamdden a thwristiaeth nad ydynt yn hanfodol y mae cyfyngiadau yn effeithio arnynt ac sy'n talu ardrethi annomestig (NDR) hawl i daliad o hyd at £6,000 yn dibynnu ar eu gwerth ardrethol. Er mwyn derbyn eu taliadau rhaid i fusnesau gofrestru eu manylion trwy broses gyflym a hawdd ar-lein.</p> <p>Bydd y cyfnod ymgeisio i CCE yn agor yr wythnos sy'n dechrau 17 Ionawr 2022, am bythefnos, gyda thaliadau'n dechrau cyrraedd busnesau o fewn dyddiau.</p> <p>Bydd awdurdodau lleol hefyd yn gweinyddu Cronfa Fusnes Argyfwng ddisgresiwn ar gyfer masnachwyr busnes a masnachwyr unigol nad ydynt yn talu ardrethi. Bydd y gronfa yn darparu £500 i fasnachwyr unigol a gweithwyr llawrydd a £2,000 i fusnesau sy'n cyflogi pobl yn y sectorau yr effeithir arnynt. Bydd ceisiadau yn agor ar wefannau awdurdodau lleol yn ystod yr wythnos yn dechrau 17 Ionawr, a byddant yn parhau ar agor tan 5yp ar 14 Chwefror.</p> <p>Mae'r pecyn £120m wedi'i gynllunio i gefnogi busnesau yr effeithiwyd arnynt gan ledaeniad Omicron drwy'r cyfnod o 13. Rhagfyr i 14 Chwefror. Mae'r amserlen hon yn gysylltiedig ag effaith ddisgwyliedig Omicron ar fusnesau Cymru. Nid yw'n seiliedig ar y disgwyliad y bydd cyfyngiadau'n parhau tan ganol mis Chwefror.</p>

Dirnad Economi Cymru Economic Intelligence Wales

bancdatblygu.cymru
developmentbank.wales

Development Bank of Wales Plc (Banc Datblygu Cymru ccc) is the holding company of a Group that trades as Development Bank of Wales. The Group is made up of a number of subsidiaries which are registered with names including the initials DBW. Development Bank of Wales Plc is a development finance company wholly owned by the Welsh Ministers and it is neither authorised nor regulated by the Prudential Regulation Authority (PRA) or the Financial Conduct Authority (FCA). The Development Bank of Wales (Banc Datblygu Cymru ccc) has three subsidiaries which are authorised and regulated by the FCA. Please note that neither the Development Bank of Wales Plc (Banc Datblygu Cymru ccc) nor any of its subsidiaries are banking institutions or operate as such. This means that none of the group entities are able to accept deposits from the public. A complete legal structure chart for Development Bank of Wales Plc can be found at developmentbank.wales.